

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU
CENTRUL DE FORMARE CONTINUĂ ȘI LEADERSHIP

MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII CURRICULUMULUI LA LIMBA ENGLEZĂ

Ghid metodologic

CHIȘINĂU, 2024

Ghidul *Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză* prezintă cadrul metodologic pentru monitorizarea procesului de implementare a curriculumului la limba engleză, evidențiind esența monitorizării și evaluării rezultatelor implementării curriculumului și structurând o gamă de instrumente manageriale de monitorizare a procesului de implementare a curriculumului la limba engleză, inclusiv pentru proiectarea procesului de implementare, realizarea, sintetizarea, generalizarea, raportarea rezultatelor, precum și pentru îmbunătățirea continuă a procesului de monitorizare.

Totodată, ghidul recomandă repere metodologice de individualizare a procesului educațional la limba engleză pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, inclusiv procedura de identificare a cerințelor educaționale speciale ale elevilor, esența planului educațional individualizat pentru organizarea și realizarea individualizată a procesului educațional, practici ale individualizării procesului educațional prin adaptări și modificări curriculare, precum și direcții de monitorizare a procesului de individualizare a predării-învățării-evaluării limbii engleze pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

Din perspectiva managementului calității educației la nivel local, inclusiv pe dimensiunea *Curriculum*, se recomandă implementarea *Referențialului de asigurare a calității în învățământul general la nivel local*.

Ghidul metodologic *Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză* este recomandat persoanelor responsabile de monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză, dar și a altor discipline școlare, la nivel de raion/ municipiu și instituție de învățământ.

Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză : Ghid metodologic / Viorica Andrițchi, Ana Țîbuleac (coordonatori), Tatiana Verdeș [et al.] ; Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Centrul de Formare Continuă și Leadership. – Chișinău : [S. n.], 2024 (Print-Caro). – 123 p.

Aut. indicați pe verso f. de tit. – Bibliogr.: p. 123 (11 tit). – Susținut financiar de USAID Moldova. – [70] ex.

ISBN 978-5-85748-009-0. – ISBN 978-5-85748-010-6 (PDF).

37.091:811.111(073)

M 88

Acest ghid a fost realizat în cadrul Proiectului „Comunități de bune practici în educație” pentru anii 2023-2024, implementat de către Corpul Păcii în Moldova în colaborare cu Centrul de Formare Continuă și Leadership, Institutul Național pentru Educație și Leadership, susținut financiar de USAID Moldova ca parte a Programului de Asistență de Granturi Mici al Corpului Păcii Moldova.

Elaborat pe baza Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Educației și Cercetării și Corpul Păcii Moldova, actualizat la 28 aprilie 2022.

Aprobat de Consiliul Științifico-Didactic al Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, proces-verbal nr. 06 din 13.06.2024, în baza deciziei Comisiei de Asigurare a Calității Formării Continue din 04.06.2024, proces-verbal nr.05.

Coordonatori:

- Viorica ANDRIȚCHI, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, director al Institutului Național pentru Educație și Leadership
- Ana ȚÎBULEAC, doctor în științe ale educației, manager al Programului de Predare a limbii engleze, Corpul Păcii în Moldova

Autori:

- Viorica ANDRIȚCHI, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, director al Institutului Național pentru Educație și Leadership
- Ana ȚÎBULEAC, doctor în științe ale educației, manager al Programului de Predare a limbii engleze, Corpul Păcii în Moldova
- Tatiana VERDEȘ, doctor, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- Tatiana LUNGU, grad didactic superior, psiholog, director-adjunct, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică
- Svetlana LUNGU, grad didactic superior, director, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Chișinău
- Violeta POPA, grad didactic superior, specialist principal, Institutul Național pentru Educație și Leadership

Recenzenți:

- Marcelina BALECA, șefa Direcției politici în domeniile învățământ general și învățare pe tot parcursul vieții, Ministerul Educației și Cercetării, doctorandă, grad didactic superior
- Elena ȚAP, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, director al Centrului de Formare Continuă și Leadership
- Aliona AFANAS, doctor habilitat în științe ale educației, șefa Serviciului Asigurarea Calității, Centrul de Formare Continuă și Leadership
- Rodica MARIAN, profesoară de limbă engleză, grad didactic I, șefa Direcției Învățământ, Tineret și Sport Nisporeni

Redactor:

- Evelina GOROBET, cercetător științific, profesoară de limbă engleză, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

CADRUL METODOLOGIC AL MONITORIZĂRII PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI LA LIMBA ENGLEZĂ

1.1. Monitorizarea și evaluarea – etape de bază în implementarea curriculumului	3
1.2. Curriculumul la limba engleză: esență și conținut	11
1.3. Monitorizarea procesului de implementare a curriculumului școlar la limba engleză: recomandări metodologice	18

INSTRUMENTE MANAGERIALE DE MONITORIZARE A PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI LA LIMBA ENGLEZĂ

2.1. Proiectarea procesului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză	21
2.2. Instrumente manageriale de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză	28
2.3. Feedbackul în procesul de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză	50
2.4. Raportarea și îmbunătățirea continuă a procesului de implementare a curriculumului la limba engleză	62

INDIVIDUALIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA LIMBA ENGLEZĂ PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

3.1. Etape în organizarea eficientă a procesului educațional în instituția de învățământ general	71
3.2. Procedura de identificare a cerințelor educaționale speciale ale elevilor	77
3.3. Planul educațional individualizat – instrument de organizare și realizare individualizată a procesului educațional	81
3.4. Practici ale individualizării procesului educațional	86
3.4.1. Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare	87
3.4.2. Individualizarea procesului educațional prin modificări curriculare	92

MANAGEMENTUL CALITĂȚII EDUCAȚIEI LA NIVEL LOCAL

4.1. Aspecte generale privind asigurarea calității educației la nivel local	100
4.2. Referențialul de asigurare a calității în învățământul general la nivel local	102

ANEXE	108
--------------	------------

BIBLIOGRAFIE	123
---------------------	------------

I. CADRUL METODOLOGIC AL MONITORIZĂRII PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI LA LIMBA ENGLEZĂ

1.1. Monitorizarea și evaluarea – etape de bază în implementarea curriculumului școlar

Viorica ANDRIȚCHI
Ana ȚIBULEAC

Managementul curriculumului școlar include câteva etape:

I. Proiectarea curriculumului școlar, în baza unui proces amplu de cercetare a situației la nivel de țară și a tendințelor de dezvoltare pe plan internațional, urmată de validarea proiectului inițial al curriculumului.

1) Dimensiunea „cercetarea curriculară” asigură:

- cunoașterea stării actuale a curriculumului educațional;
- cadrul științific/teoretic al curriculumului educațional;
- pronosticarea evoluției curriculare;
- cadrul conceptual al proiectării/re-proiectării curriculumului educațional.

2) Dimensiunea „proiectarea/ re-proiectarea curriculumului educațional” include următoarele acțiuni dominante:

- stabilirea clară a finalităților educaționale în raport cu noile evoluții ale științei;
- identificarea și argumentarea conținuturilor;
- stabilirea tehnologiilor și strategiilor didactice, inclusiv a celor de evaluare;
- stabilirea timpului necesar pentru realizarea obiectivelor educaționale.

3) Evaluarea și validarea inițială a proiectelor curriculare scrise este un proces care precedă implementarea acestora. De regulă, la această etapă curricula se evaluează de către experți în domeniu (evaluarea statică), se dezvoltă în cadrul comunității.

II. Implementarea și monitorizarea implementării curriculumului școlar.

1) Dimensiunea „implementarea curriculumului educațional” este una determinantă pentru asigurarea calității învățământului și stabilirea funcționalității documentelor curriculare. Implementarea eficientă a curriculumului educațional este condiționată de mai mulți factori:

- formarea cadrelor didactice și manageriale pentru implementarea curriculumului;
- asigurarea unui management adecvat al curriculumului la etapa de implementare;
- comunicarea eficientă pe verticală și orizontală;
- crearea climatului psihologic și încurajarea deschiderii pentru schimbare a cadrelor didactice și manageriale etc.

2) Dimensiunea „monitorizarea curriculumului educațional” presupune:

- existența unei metodologii clare de monitorizare;
- existența unui sistem de indicatori și instrumente de monitorizare;
- pregătirea/ formarea persoanelor responsabile de monitorizare;
- realizarea eficientă a procesului de monitorizare a curriculumului;
- prelucrarea rezultatelor și stabilirea orientărilor de realizare a conexiunilor inverse.

Există o relație strânsă între planificare și monitorizare. După cum planificarea fără monitorizare este inutilă, așa și monitorizarea fără planificare este lipsită de sens. Or, planificarea stabilește cursul, iar monitorizarea asigură ca lucrurile să evalueze în direcția corectă.

III. Evaluarea și dezvoltarea curriculumului școlar.

Evaluarea curriculumului școlar se realizează de către experți în domeniu și reprezintă o acțiune analitico-sintetică, efectuată prin intermediul unor metode specifice în scopul aprecierii valorii și impactului acestuia la nivel de rezultate ale elevilor. Evaluarea calității curriculumului școlar și a produselor curriculare proiectate este o acțiune tehnică dar și analitică, fiind realizată în baza unui sistem de criterii și indicatori de evaluare.

Există cel puțin trei strategii de dezvoltare a curriculumului educațional: **1)** strategia dezvoltării continue/ permanente a curriculumului, **2)** strategia dezvoltării ciclice (o dată la 5-10 ani) și **3)** strategia combinată a dezvoltării continue și ciclice a curriculumului educațional. În Republica Moldova mai puțin a fost abordată problema dezvoltării continue a curriculumului educațional, accentul fiind pus pe abordarea ciclică a dezvoltării curriculare. În acest sens, au fost două generații de curricula axate pe obiective (1997-2010) și două generații de curricula, axate pe competențe (2010-2019-2024), ultima generație de curricula axată pe competențe fiind în vigoare.

Monitorizarea implementării curriculumului școlar reprezintă un proces de observare continuă a activităților didactice organizate pentru implementarea curriculumului la o disciplină școlară. A monitoriza înseamnă a verifica în ce mod activitățile desfășurate progresează pentru atingerea finalităților specificate în curriculum. Scopul principal al monitorizării curriculumului școlar este a ajuta profesorii să reflecteze asupra activităților pe care le organizează la clasa de elevi, să aprecieze cât de eficace sunt activitățile didactice realizate și să determine ce schimbări sunt necesare pentru ca elevii să demonstreze rezultate școlare bune.

Pentru aceasta este important ca la nivel de Organ Local de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ) să funcționeze o strategie de monitorizare a curriculumului școlar, care va include:

- indicatori de monitorizare, în baza cărora se va organiza și orienta procesul de colectare a datelor, modalitatea de colectare a informațiilor, adică metodele prin care se vor măsura indicatorii și se va identifica/ raporta progresul (observații, interviuri, întâlniri, rapoarte, deplasări/ vizita în școală etc.);
- perioada de desfășurare a sesiunilor de monitorizare;
- persoanele responsabile de colectarea informațiilor și periodicitatea colectării.

Este bine ca activitățile de monitorizare să implice, după posibilități, cât mai multe persoane interesate. Implicarea altor actori în procesul de monitorizare include o serie de avantaje:

- **Înțelegerea comună a problemelor și identificarea soluțiilor.** Monitorizarea participativă ajută persoanele implicate să înțeleagă mai bine problemele existente în cadrul școlii. Beneficiarii și partenerii pot contribui la identificarea celor mai adecvate soluții.
- **Sporirea responsabilității actorilor implicați în monitorizare.** Persoanele implicate în monitorizare simt că au puterea de a urmări realizarea activităților planificate și pot formula propuneri pentru îmbunătățirea acestora.
- **Adoptarea deciziilor mai bune.** Monitorizarea oferă informații necesare pentru luarea deciziilor de îmbunătățire.
- **Îmbunătățirea performanțelor.** În cazul în care sunt identificate anumite deviații de la planul de activități elaborat, pot fi propuse soluții pentru excluderea acestora.

- Pentru a lua deciziile cele mai adecvate, este necesară implicarea în monitorizare a persoanelor care vor realiza propunerile în practică.
- **Colectarea mai multor informații.** Informațiile obținute în timpul monitorizării ajută la elaborarea unor programe de îmbunătățire de viitor.

Cu cât mai multe persoane sunt implicate în colectarea informațiilor, cu atât mai sigure și obiective vor fi informațiile obținute. Și asta datorită faptului că unele informații omise de anumite persoane vor fi colectate de altele.

Evaluarea este procesul care ne ajută să învățăm din activitățile pe care le realizăm sau care au fost realizate. Ea vine să ne ofere informații despre rezultatele implementării curriculumului școlar, pentru a menține și multiplica „factorii de succes”. La fel, evaluarea arată ce merge mai puțin bine, pentru a revedea și adapta strategiile didactice și activitățile planificate.

Evaluarea poate avea diferite forme și ajută la înțelegerea mai bună a mediului de învățare, la identificarea problemelor care există în comunitatea școlară (analiza situației), care sunt nevoile grupului țintă (evaluarea necesităților elevilor).

Evaluarea poate răspunde la întrebări de genul:

- Care este efectul, impactul activităților realizate?
- În ce măsură activitățile didactice au determinat rezultate școlare bune?
- Activitățile didactice au răspuns așteptărilor și nevoilor elevilor?
- Cât de eficient au fost utilizate resursele și timpul?
- Cât de eficient și calitativ desfășoară procesul educațional la clasa de elevi cadrele didactice?

Realizând evaluarea se obțin date, dovezi care pot demonstra dacă curriculumul a fost implementat conform cerințelor. Se identifică, în același timp, punctele slabe ale implementării curriculumului și, ulterior, acționând asupra lor, se pot obține schimbări pozitive, astfel economisind puteri, timp și resurse.

În funcție de ce evaluăm, cine realizează evaluarea, când și cum evaluăm, deosebim mai multe tipuri de evaluare.

1. Evaluarea inițială, continuă și finală

Criterii	Evaluarea inițială	Evaluarea continuă	Evaluarea finală
Când se realizează	la faza inițială	pe tot parcursul implementării curriculumului	la finalul unui semestru/ an
În ce scop	cunoașterea nivelului inițial al dezvoltării elevilor, al condițiilor interne ale instituției	ameliorarea/îmbunătățirea activității și a rezultatelor; optimizarea pe parcursul procesului de implementare a curriculumului școlar	decizie; direcții de îmbunătățire pentru următoarea perioadă (semestru/ an)
Cine o realizează	evaluator intern	evaluator extern	evaluator intern sau extern
Frecvența colectării datelor	la început	frecvent	la intervale mari de timp
Ce rezultate vizează	rezultate inițiale	rezultate parțiale (anticipează/ oferă garanții pentru rezultatele finale)	rezultate finale

2. Evaluarea internă, evaluarea externă

	evaluare internă	evaluare externă
	este realizată de un evaluator intern (care face parte din instituție)	este realizată de un evaluator extern (OLSDÎ, ANACEC)
Avantaje	▪ evaluatorul intern cunoaște mai bine colectivul de profesori și elevi, și contextul intern al școlii; ▪ evaluatorul intern cunoaște mai bine evoluția întregului proces, punctele forte și punctele slabe;	▪ evaluatorul extern este neutru, mai obiectiv, are credibilitate mai mare;
Limite	▪ evaluatorul intern este preocupat de imagine; ▪ evaluatorul intern este mai subiectiv, poate reacționa emoțional, îi pot scăpa unele variabile critice.	▪ evaluatorului extern îi sunt mai puțin accesibile informațiile contextuale, îi pot scăpa din vedere anumiți factori contextuali.

Deci, **monitorizarea și evaluarea** sunt strâns conectate. Ambele reprezintă instrumente de management al implementării curriculumului, pentru a lua decizii bazate pe informații și pentru a demonstra gradul de responsabilitate și transparență în activitate. Evaluarea nu este un substituent al monitorizării, la fel cum nici monitorizarea nu înlocuiește evaluarea. Chiar dacă ambele utilizează aceiași pași, acestea produc și prezintă diferite tipuri de informații. Este important ca datele obținute în urma unei monitorizări sistematice să asigure succesul evaluării.

Monitorizarea înregistrează în mod continuu progresul înregistrat în implementarea curriculumului, oferă informație continuă asupra

rezultatelor obținute (produse, rezultate) prin intermediul înregistrării datelor și raportare regulată. Monitorizarea urmărește atât procesele curriculare, cât și schimbările care pot interveni, constată punctele slabe și forte în implementarea curriculumului și oferă baza pentru luarea deciziilor.

Evaluarea este o analiză periodică, aprofundată a rezultatelor/realizărilor. Ea se bazează pe date obținute din monitorizare, dar și din alte surse, cum ar fi analiza documentației școlare, studii, interviuri în profunzime, discuții focus-grup, sondaje etc. Cele mai importante diferențe dintre monitorizare și evaluare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Monitorizarea	Evaluarea
Este continuă, permanentă.	Este periodică: în anumite momente cheie, cum ar fi la începutul, la mijlocul și la finele unui an de studiu.
Răspunde la întrebarea „ce?”. Urmărește și documentează progresul.	Răspunde la întrebarea „de ce?”. Este o analiză aprofundată. Compară rezultatele obținute cu cele planificate.
Se concentrează asupra resurselor financiare, materiale, umane utilizate (input), asupra activităților, produselor obținute, procesului de implementare.	Se concentrează asupra relației dintre resursele utilizate și rezultatele obținute; rezultate vs. costuri; asupra procesului/ strategiei utilizate pentru a atinge rezultatele; asupra impactului și durabilității.
Oferă informații despre activitățile realizate și rezultatele obținute.	Oferă informații privind <i>cum</i> și <i>de ce</i> au fost obținute rezultatele. Contribuie la dezvoltarea anumitor teorii și modele pentru a produce schimbare.
Atenționează managerii asupra problemelor apărute și propune opțiuni pentru soluționarea acestora.	Oferă managerilor strategii/ abordări și politici

Din perspectiva evaluării nivelului de implementare a curriculumului școlar se recomandă a practica evaluarea participativă, care oferă actorilor implicați în realizarea curriculumului, dar și beneficiarilor, în special elevii și părinții, ocazia să reflecteze asupra rezultatelor și obstacolelor întâmpinate. Evaluarea participativă este diferită de abordările convenționale ale evaluării, pentru că implică activ participanții și persoanele interesate pe parcursul întregului proces de evaluare: în etapa de planificare, în cercetarea propriu-zisă, în analiza și interpretarea datelor și în prezentarea rezultatelor. Avantajele participării elevilor și părinților în procesul de evaluare:

- au sentimentul de importanță și control asupra procesului, contribuind astfel la luarea deciziilor și îmbunătățirea activităților;

- ajută să înțeleagă mai bine strategiile și activitățile instituției și anume ce merge, ce nu merge și de ce;
- îmbunătățește comunicarea dintre administrație, profesori, elevi, părinți și parteneri;
- asigură utilizarea mai eficientă a resurselor.

Procesul de evaluare se realizează prin câteva etape:

1. Determinarea scopului, obiectivelor și indicatorilor de evaluare;
2. Selectarea participanților (eșantionarea);
3. Colectarea informațiilor și stocarea lor;
4. Sistematizarea și analiza informațiilor colectate;
5. Elaborarea concluziilor studiului și recomandărilor pentru viitor;
6. Elaborarea raportului de evaluare.

Determinarea scopului, obiectivelor și indicatorilor	• Care este tema sau obiectul de evaluat? • Ce factori au condus la decizia de a efectua evaluarea? • Care este scopul acestei evaluări? • Ce fel de informații vrem să obținem? • Care informații au o importanță deosebită? • Cine dorește să dețină aceste informații? • Cui dorim să furnizăm aceste date? • În ce fel vom folosi informațiile? • Ce dorim să facă persoanele respective cu aceste date?
Selectarea participanților la evaluare (eșantionarea)	• De unde, de la cine putem obține informația necesară? • Cine sunt persoanele care dețin informația care ne interesează? • Cum găsim și selectăm aceste persoane? • De câte surse/ categorii de persoane avem nevoie?
Colectarea datelor	• Cum vom obține informația de care avem nevoie: prin măsurare, prin discuții de grup, prin observare etc.?
Înregistrarea și stocarea datelor	• Cine și cum va documenta/ arhiva datele pe care le vom obține: prin notițe, în imagini vizuale, imagini auditive? • Cum și unde vom depozita datele brute și cele analizate? • Cine va stoca datele? Cine va avea acces la aceste informații?
Organizarea și analiza datelor	• Cine și cum va organiza datele evaluării, va sintetiza totalitatea de informații disponibile și va oferi recomandări pentru a îmbunătăți situația evaluată? • Ce metode vor fi folosite: analiza statistică sau analiza de conținut?
Prezentarea rezultatelor	• Cine și cum va alcătui raportul asupra evaluării realizate? • Ce informații și ce etape ale evaluării vor fi mediatizate? • Cui îi vor fi prezentate rezultatele și concluziile studiului? • Prin ce căi va fi diseminată această informație?
Resursele necesare	• De ce materiale, resurse financiare, abilități și cunoștințe vor avea nevoie persoanele din echipa de cercetare? • Va fi necesară colaborarea sau consultarea cu alte persoane (experți în domeniul evaluării, persoane interesate de domeniul evaluat)? • Ce aranjamente administrative sau logistice trebuie făcute? • Care este intervalul de timp propus pentru fiecare etapă a studiului?
Aspecte etice	• Cum vor fi asigurate: acordul persoanelor de a participa la evaluare, confidențialitatea datelor, confortul psihologic al participanților etc.?

1) Planificarea evaluării înseamnă o echilibrare între ceea ce dorim să facem și ceea ce putem face, reieșind din resursele de care dispunem. Pentru a fi eficient, planul evaluării trebuie să includă, într-un mod sintetic, toate informațiile necesare despre cum se va proceda la fiecare etapă. Printre aceste informații ar putea fi:

- întrebările de evaluare,
- indicatori ai succesului evaluării,
- sursele de la care vor fi obținute datele,
- metodele prin care vor fi colectate și analizate informațiile,
- schiță a resurselor necesare la fiecare etapă a evaluării,
- responsabilitățile,
- limitarea în timp a activităților de evaluare.

2) Un aspect al planificării îl reprezintă identificarea persoanelor care pot furniza informațiile de care este nevoie pentru a atinge scopul evaluării. De cele mai multe ori, este imposibil de inclus în evaluare toate persoanele care ne interesează, deoarece numărul de persoane ar putea fi prea mare sau am putea fi limitați în timp ori resurse. În procesul selectării participanților pentru o evaluare, trebuie luate în considerație:

- Caracteristicile persoanelor care ar putea fi incluse în eșantion, datorită faptului că pot oferi informațiile necesare.
- Mărimea eșantionului, care poate influența validitatea datelor obținute.

3) Alegerea metodologiei potrivite reprezintă o altă etapă a evaluării. Metodele de evaluare pot fi cantitative sau calitative, dar pot fi utilizate și în combinație. Procesele de monitorizare și evaluare presupun atât colectarea și folosirea informației existente, cât și producerea și utilizarea unor informații noi. Metodele de colectare a informației se utilizează atât pentru căutarea, cât și pentru producerea informației.

În procesul de monitorizare a implementării curriculumului școlar se recomandă aplicarea metodelor calitative, ce oferă informații

despre procesele și comportamentele care apar în contextul implementării curriculumului. Înțelegerea comportamentelor elevilor și proceselor ce se desfășoară se face prin comunicarea directă cu profesorii, elevii, managerii școlari. Principalele metode calitative sunt studiul de caz, focus grupul, interviul, observarea, chestionarul, analiza documentelor școlare, curriculare, a portofoliilor didactice, a dosarelor.

Studiul de caz reprezintă colectarea informațiilor sub forma unei analize care poate fi descriptivă sau explicativă și are scopul de a răspunde unor întrebări de tipul „cine?” și „de ce?”.

Un focus grup reprezintă o formă de cercetare calitativă prin care un grup de persoane este întrebat despre calitatea implementării curriculumului, strategia de implementare a curriculumului, metodele de predare, calitatea comunicării profesorului cu elevii etc.

Interviul reprezintă o tehnică de obținere, prin întrebări și răspunsuri, a informațiilor privind calitatea predării, a evaluării, a managementului curriculumului la nivel instituțional. Interviul se bazează pe comunicarea verbală și presupune întrebări și răspunsuri, ca și chestionarul (scris). Instrumentul interviului este ghidul de interviu.

Chestionarul implică dezvoltarea unui set de întrebări de cercetare ale căror răspunsuri pot fi codificate.

Analiza documentelor se referă la examinarea documentelor cum ar fi: orarul, planuri de lungă durată, catalogul clasei, proiecte zilnice, portofolii, rezultatele evaluării sumative etc.

Oricare ar fi metodele alese, acestea trebuie să fie:

- realizabile - echipa de evaluatori dispune de echipamentul, timpul și capacitățile necesare pentru a le aplica;
- valide - studiază anume acel aspect pe care vor să-l afle evaluatorii;
- credibile - informația pe care o furnizează este destul de precisă, are acuratețe, de ceea ce nu necesită verificarea ei cu ajutorul altor metode;

- sensibile - surprind cele mai mici variații ale răspunsurilor oferite de participanți;
- eficiente din perspectiva costului - obțin informație multă și utilă cu cheltuieli minime.

Indiferent de metoda pe care o aplică, evaluatorii au responsabilitatea:

- explicării scopului metodei și a rolului acesteia pentru evaluare;
- asigurării confidențialității răspunsurilor;
- obținerii informației necesare, respectând regulile metodei;
- oferirii suportului persoanelor care au dificultăți în înțelegerea unor subiecte;
- oferirii ocaziilor de a adresa întrebări, de a face concluzii, comentarii finale (în special în cazul metodelor calitative);
- stocării și interpretării informațiilor colectate.

4) Precizarea indicatorilor reprezintă următoarea etapă în procesul de monitorizare. În cadrul proceselor de monitorizare și evaluare se produce tranziția de la abordarea tradițională bazată pe control, spre o abordare bazată pe colectarea de date și informații în scopul măsurării performanței. Indicatorii sunt instrumente analitice de bază pentru evaluarea unei anumite activități sau pentru compararea unor activități similare ale unor entități diferite.

Pentru a putea monitoriza implementarea curriculumului și pentru a putea analiza performanța elevilor în raport cu finalitățile curriculare este nevoie de a consulta cerințele curriculumului, ghidul metodologic și Referențialul de evaluare a rezultatelor școlare. Indicatorii pot fi cantitativi, exprimați în termeni numerici sau procentual și calitativi, utilizați pentru a măsura percepția și a ajuta la descrierea comportamentelor. În procesul de monitorizare și evaluare accentul nu trebuie să cadă doar pe măsurarea/ evaluarea eficienței (în special număr de ore planificate:realizat), ci și pe aspectele legate de eficacitate (atingerea finalităților curriculare conform ritmului, traseului educațional individualizat).

Caracteristicile principale ale indicatorilor pot fi rezumate astfel:

- **Măsurabilitate** - indicatorii trebuie exprimați într-o formă care să poată fi măsurată. Chiar dacă indicatorii sunt calitativi, ei trebuie să prezintă o formă măsurabilă.
- **Validitate/ Disponibilitate** - indicatorii trebuie să fi accesibili fie în raport cu scopurile pe care le măsoară, fie în raport cu timpul disponibil pentru realizarea anumitor obiective.
- **Realism** - indicatorii trebuie stabiliți într-un mod realist, în strânsă legătură cu modul de formulare al obiectivelor.
- **Planificarea în timp** - la fel ca fiecare obiectiv fiecare indicator trebuie să aibă o planificare în timp, durată, perioadă.
- **Claritate** - indicatorii trebuie să fie definiți clar, interpretarea lor să fie simplă, cu posibilitatea de a arăta tendințe de evoluție (crescător, descrescător, constant).
- **Fiabilitate/ Precizie** - măsurarea indicatorilor trebuie să fie de încredere.

Există două tipuri principale de indicatori de bază: indicatorii administrativi și indicatorii de performanță:

- Indicatorii administrativi vizează latura administrativă și managerială a implementării curriculumului, respectiv capacitatea de planificare, de a respecta termenele, capacitatea de a utiliza resursele disponibile, de atingere a finalităților.
- Indicatorii de performanță sunt formulați pentru a evalua impactul real al implementării curriculumului la nivel de rezultate ale elevilor.

5) Organizarea informațiilor, analiza rezultatelor și formularea concluziilor sunt pași prin care oferim un sens tuturor datelor obținute într-o evaluare. Alegerea strategiei de analiză depinde de mai mulți factori: gradul de participativitate, instrumentele disponibile pentru sistematizarea datelor (existența computerului), tipul de informație colectată.

Dacă este o informație calitativă, va fi necesară o analiză de conținut, adică identificarea unor categorii de răspunsuri în totalitatea informației brute. Dacă este o informație cantitativă, analiza va urma proceduri statistice și va evidenția tendințe în termeni de procente și rate. În ambele cazuri, analiza poate include și compararea diferențelor constatate, explicarea diferențelor dintre cele planificate și rezultatele identificate, identificarea schimbărilor în timp ș.a.

Informația calitativă este reprezentată de răspunsurile verbale obținute în cadrul interviurilor, discuțiilor de grup, atelierelor cu utilizarea metode participative sau la întrebările deschise din chestionare etc. Există mai multe abordări ale cercetării calitative. Fiecare din ele are specificul său și în analiza informațiilor. Pentru prelucrarea informațiilor calitative se va parcurge următoarele etape:

- Se va citi toate informațiile disponibile, având în minte indicatorii de monitorizare.
- Se va organiza răspunsurile, comentariile în categorii, de exemplu: dificultăți, sugestii, experiențe similare, succese obținute, recomandări, activități etc.
- Se va face o sumare a constatărilor, arătând principalele tendințe.
- Este bine de a include constatățile într-un context mai larg și a identifica anumite legături în cadrul informațiilor, care va ajuta la prezentarea unui tablou mai amplu.
- Se va compara rezultatele cu standardele.

De obicei, în acest proces se iau în considerare câțiva factori:

- **Frecvența** - se va acorda atenție la cât de des se repetă același răspuns.
- **Precizia** - se acordă mai multă importanță comentariilor precise care oferă detalii.
- **Răspândirea** - se referă la câte persoane diferite au spus un anumit lucru.

6) Raportarea, prezentarea rezultatelor constituie o etapă finală a evaluării. La etapa de raportare a constatărilor studiului, evaluatorii au dificilă sarcină de a organiza cât mai concis, util totalitatea de informații de care dispun. În acest proces ei trebuie să se ghideze de întrebările abordate în cadrul evaluării și de publicul căruia îi vor fi prezentate rezultatele. În cazul raportului de evaluare, indicatorii măsurați vor avea rolul important în organizarea informațiilor. Atunci când s-a încheiat analiza datelor obținute, trebuie de decis în legătură cu diverse aspecte:

- Cui îi vor fi prezentate rezultatele?
- În ce formă acestea trebuie prezentate?
- Ce trebuie să includă prezentarea?
- Cât de voluminoasă trebuie să fie?
- Ce stil să aibă?

Raportul poate fi distribuit persoanelor și instituțiilor interesate care vor utiliza rezultatele acestuia în dezvoltarea curriculumului. În varianta sa completă, raportul trebuie oferit neapărat factorilor de decizie. Alte modalități de informare despre rezultatele studiului constituie rapoartele anuale ale instituției, rapoartele tematice, scrisorile, paginile electronice. Contează ca aceste rapoarte să fie analizate, sintetizate, deduse tendințele și valorificate în procesul de elaborare a unor noi generații de curricula școlară.

Curriculumul la limba străină este parte componentă a curriculumului național, fiind conceput ca un sistem complex care integrează concepte, procese, produse și finalități. Scopul curriculumului la limba străină este să faciliteze și să asigure funcționalitatea și dezvoltarea disciplinei la nivel de învățământ primar, gimnazial și liceal, atribuind rolul prioritar sincronizării abordărilor psihocentrice și sociocentrice, prioritizării finalităților educaționale și integralizării eficiente a activităților de predare-învățare-evaluare în demersul didactic.

Documentele de politici educaționale actuale sunt menite să asigure continuitatea procesului educațional la limba străină, promovând dezvoltarea logică și firească a sistemului de competențe specifice disciplinei, în concordanță cu interesele și necesitățile actuale ale elevilor, astfel încât aceștia să fie pregătiți și să poată răspunde provocărilor și oportunităților societății contemporane.

Schimbările sociale, tehnologice și economice din lumea modernă impun necesitatea unei noi paradigme în educație. Acest lucru include nu doar actualizarea materialelor de studiu, ci și o abordare mai flexibilă și integrată a procesului de învățare. Educația trebuie să încurajeze gândirea critică, rezolvarea de probleme, colaborarea și adaptabilitatea la schimbare.

Este esențială corelarea conținuturilor educaționale din Curriculumul pentru Limba Străină (LS) cu cele din curricula disciplinelor conexe, în special, din aria *Limbă și Comunicare*, pentru a asigura coerența și continuitatea în procesul de învățare al elevilor. Această corelare poate fi realizată prin identificarea și integrarea unor teme, concepte și abilități comune în cadrul diferitelor materii. Prin urmare, o abordare integrată ar putea implica colaborarea între profesorii de limba străină și cei din alte discipline conexe pentru a identifica și dezvolta strategii comune de predare și

evaluare, precum și pentru a crea legături semnificative între diferite discipline.

Această corelare nu numai că poate spori coerența și relevanța experienței de învățare a elevilor, dar poate și să faciliteze transferul și aplicarea cunoștințelor și abilităților dobândite în diverse contexte și situații de viață.

Racordarea competențelor elevilor la nivelurile de performanță lingvistică conform noilor completări la Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, Volumul Complementar, ediția 2018) este o etapă esențială în procesul de actualizare a curriculumului pentru limba străină, asigurând că obiectivele și activitățile de învățare sunt aliniate cu standardele internaționale. Volumul Complementar al CECRL aduce îmbunătățiri și clarificări la nivelul descrierilor nivelurilor de competență lingvistică, precum și la nivelul criteriilor de evaluare. Acesta abordează limba ca proces, punând accent pe cele patru tipuri de activitate: receptare, producere, interacțiune și mediere.

Printre demersurile inovative ale Curriculumului pentru Limba Străină evidențiem:

1) Valorificarea noului sistem de competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Aceasta conferă:

- relevanță și adaptabilitate;
- dezvoltarea și pregătirea elevilor, care vor fi capabili să facă față cu succes provocărilor și oportunităților societății moderne;
- îmbunătățirea mobilității sociale și economice;
- stimularea inovării și dezvoltării durabile.

2) Atribuirea unor noi valențe și oportunități în formarea personalității elevului, care poate fi realizată prin implementarea unor strategii educaționale inovatoare și orientate către dezvoltarea holistică a individului. Curriculumul la Limba Străină oferă câteva modalități de a oferi elevilor experiențe și oportunități care să le permită să-și dezvolte personalitatea:

- Promovarea autonomiei și responsabilității. Încurajarea elevilor să-și asume responsabilitatea pentru propria lor învățare și pentru luarea deciziilor în ceea ce privește cariera lor și viața lor personală poate contribui la dezvoltarea unui sentiment de autonomie și încredere în sine.

- Crearea unui mediu educațional care promovează diversitatea culturală, socială și de gândire și care să fie inclusiv pentru toți elevii. Această abordare stimulează formarea unei personalități deschise, tolerante și empatică.

- Dezvoltarea abilităților de gândire critică și reflexive. Curriculum la Limba Străină prin varietatea conținuturilor, activităților de învățare și a produselor incluse oferă elevilor oportunități de a analiza și de a reflecta asupra propriilor lor convingeri, valori și acțiuni, ceea ce îi poate ajuta să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și de autocunoaștere, precum și să-și formeze propriile lor opinii și perspective.

- Încurajarea creativității și inovației.

- Stimularea implicării sociale și a activismului. Curriculum la Limba Străină încurajează elevii să se implice în activități sociale și comunitare, să-și exprime opiniile și să acționeze pentru schimbare în ceea ce privește problemele sociale și de mediu, poate ajuta la dezvoltarea unei personalități angajate și responsabile civic.

- Promovarea abilităților de comunicare și colaborare. Dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă și de lucru în echipă contribuie la formarea unei personalități cooperante, empatică și capabile să interacționeze în mod constructiv cu ceilalți.

3) Valorificarea unei noi viziuni asupra conceptului de competență, care poate fi realizată prin adoptarea unei abordări mai comprehensive și orientate către dezvoltarea holistică a individului. Iată câteva aspecte cheie care pot fi luate în considerare în valorificarea acestei noi viziuni:

- **Structură multidimensională.** Competența este văzută ca fiind compusă din mai multe componente interconectate, cum ar fi cunoștințele, abilitățile, atitudinile și valorile.

Valorificarea acestei viziuni implică abordarea dezvoltării competenței într-un mod holistic, care să țină cont de toate aceste aspecte și să promoveze o înțelegere complexă și integrată a ceea ce înseamnă a fi competent într-un anumit domeniu sau context.

- **Gradualitate și progresie.** Competența este văzută ca fiind un proces continuu de dezvoltare, care evoluează în timp și în funcție de experiențele și practicile individuale. Valorificarea acestei viziuni implică identificarea unor etape clare de formare a competenței și oferirea de oportunități și suport adecvat pentru progresul treptat al elevilor către atingerea nivelurilor superioare de competență.

- **Echilibrul între teorie și practică.** Valorificarea unei noi viziuni asupra competenței implică integrarea învățării teoretice cu învățarea experiențială și practică. Astfel, elevii au oportunitatea de a aplica cunoștințele și abilitățile în contexte reale și de a-și consolida înțelegerea și competența într-un mod autentic și relevant.

- **Flexibilitate și adaptabilitate.** Valorificarea unei noi viziuni asupra competenței implică recunoașterea că procesul de dezvoltare a competenței poate fi diferit pentru fiecare individ și că este influențat de o varietate de factori, cum ar fi experiențele anterioare, interesele personale și nevoile individuale. Prin urmare, este important să se ofere oportunități și suport personalizat pentru dezvoltarea competenței într-un mod flexibil și adaptabil.

- **Reactualizarea conținuturilor curriculare** a constituit un alt aspect esențial pentru a asigura relevanța și actualitatea curriculumului în fața schimbărilor din societate și din lumea contemporană.

- **Reactualizarea metodologiei de predare-învățare-evaluare** este esențială pentru a îmbunătăți calitatea procesului educațional.

- **Asigurarea coerenței** dintre competențe transversale, competențe specifice disciplinei, unități de competențe; competențe transversale și disciplinele școlare; abordarea intradisciplinară și interdisciplinară.

- Introducerea termenilor precum *unități de competență, produse de învățare și finalități* în scopul de a clarifica obiectivele și rezultatele așteptate ale procesului de învățare. De asemenea, aceasta oferă elevilor și cadrelor didactice un cadru coerent și comun de lucru, care facilitează evaluarea și monitorizarea progresului în ceea ce privește dezvoltarea competențelor și realizarea obiectivelor educaționale.

a) Unitățile de competență reprezintă componente ale curriculumului care sunt concepute pentru a dezvolta anumite competențe specifice la elevi. O unitate de competență este o structură planificată care definește obiectivele de învățare, conținuturile relevante și activitățile de evaluare, toate axate pe dezvoltarea competențelor specifice.

b) Produsele de învățare sunt rezultatele tangibile sau observabile ale procesului de învățare, care demonstrează achizițiile și progresele elevilor în ceea ce privește competențele și cunoștințele. Produsele de învățare pot include lucrări scrise, proiecte, prezentări, artefacte digitale, portofolii sau alte demonstrații de înțelegere și abilități.

c) Finalitățile reprezintă obiectivele generale și de lungă durată ale curriculumului, care indică direcția și scopul educației și instruirii. Finalitățile pot fi legate de dezvoltarea competențelor specifice, formarea caracterului și a valorilor, pregătirea pentru viața adultă și activă în societate, sau alte obiective mai largi ale educației.

- Crearea unor medii de învățare stimulative și inspirante facilitează angajamentul și participarea activă a elevilor în procesul de învățare. Pentru a stimula motivația și implicarea elevilor în procesul de învățare este important să se creeze un cadru motivațional pozitiv și stimulat. Acest lucru poate implica stabilirea unor obiective clare și relevante pentru elevi, oferirea de feedback constructiv și încurajator, recunoașterea și recompensarea realizărilor elevilor.
- Diversificarea tehnologiilor didactice și de evaluare axate pe competențe. Aceste tehnologii pot include instrumente digitale și aplicații educaționale, platforme de învățare

online, simulări, jocuri educaționale, proiecte bazate pe tehnologie și alte resurse digitale care să ofere elevilor oportunități de a-și dezvolta și demonstra competențele într-un mod interactiv și captivant.

- Descongestionarea conținuturilor educaționale și transformarea acestora în realități funcționale, care promovează autonomia, creativitatea, ingeniozitatea și interesele elevilor, reprezintă un pas important în procesul de îmbunătățire a calității educației. Această abordare are multiple beneficii și implică următoarele aspecte:

a) Autonomia elevilor. Prin descongestionarea și adaptarea conținuturilor educaționale, elevilor li se oferă oportunități mai mari de a-și lua propriile decizii în procesul de învățare. Aceasta încurajează dezvoltarea autonomiei și responsabilității, stimulându-i să-și gestioneze timpul, să-și aleagă propriile proiecte și să-și stabilească propriul traseu de învățare.

b) Creativitatea și ingeniozitatea. Prin promovarea unui mediu educațional care încurajează exprimarea creativității și a gândirii inovatoare, elevii sunt stimulați să găsească soluții noi și originale la problemele întâlnite. Descongestionarea conținuturilor educaționale permite flexibilitate și libertate în explorarea diferitelor perspective și abordări, ceea ce poate stimula creativitatea și ingeniozitatea.

c) Interesele elevilor. Adaptarea conținuturilor educaționale pentru a se potrivi cu interesele și pasiunile individuale ale elevilor îi motivează să se implice mai profund în procesul de învățare. Atunci când elevii sunt conectați emoțional la subiectele și activitățile din clasă, învățarea devine mai plăcută și mai relevantă pentru ei, iar nivelul de implicare și performanță poate crește semnificativ. Elevii sunt mai susceptibili să își transfere cunoștințele și abilitățile în contexte reale și să le aplice în diverse situații din viața lor personală și profesională.

- Organizarea graduală a conținuturilor tematice pe clase, conform fiecărui ciclu de studii, este o practică fundamentală în proiectarea curriculumului și în planificarea procesului de învățare. Această abordare asigură expunerea treptată a elevilor la conținuturi tot mai complexe și dezvoltarea în mod progresiv a competențelor necesare

pentru a face față cerințelor educaționale specifice fiecărui nivel de învățământ.

- Conținuturile tematice sunt organizate într-un mod gradual și progresiv, astfel încât există o continuă construcție și extindere a cunoștințelor și abilităților de la un ciclu de studii la altul. În general, conținuturile sunt structurate pentru a acoperi o gamă largă de subiecte, începând de la cele de bază și avansând treptat către subiecte mai complexe și specializate.
- Organizarea graduală a conținuturilor lingvistice pe clase, conform fiecărui ciclu de studii, este crucială pentru a asigura o dezvoltare progresivă a abilităților lingvistice și a competențelor de comunicare într-o limbă străină. Această abordare permite elevilor să învețe treptat structurile de bază ale limbii, să își îmbunătățească vocabularul și să dezvolte abilitățile de ascultare, vorbire, citire și scriere într-un mod sistematic și coerent.
- Introducerea unei secțiuni cu activități de învățare și produse școlare recomandate în curriculumul la limba străină este o practică benefică pentru îmbogățirea experienței de învățare a elevilor și pentru facilitarea aplicării cunoștințelor în contexte practice și relevante. Această secțiune oferă cadrelor didactice și elevilor sugestii și resurse pentru diversificarea și îmbunătățirea procesului de învățare. Aceste activități de învățare și produse școlare recomandate pot fi adaptate în funcție de nivelul de vârstă și de competență lingvistică a elevilor, precum și de obiectivele și resursele disponibile în cadrul fiecărei instituții de învățământ.
- Introducerea elementelor de mediere în curriculumul la limba străină aduce o dimensiune suplimentară în procesul de învățare, facilitând înțelegerea și asimilarea conținuturilor lingvistice și culturale prin intermediul diverselor resurse și tehnici. Aceste elemente pot include diverse mijloace și strategii care să sprijine și să îmbogățească procesul de învățare a elevilor.
- Introducerea interacțiunii online ca tip de activitate în cadrul curriculumului la limba străină în contextul actual al tehnologiei digitale și al comunicării virtuale aduce plus valoare învățării. Această activitate oferă

elevilor oportunitatea de a structura o comunicare online și de a interacționa în mod autentic și real cu vorbitori nativi sau cu alți elevi în limbă străină, ceea ce poate îmbunătăți semnificativ abilitățile lor lingvistice și interculturale.

- Punerea accentului pe abordarea comunicativ-acțională sau comunicativ-situativă a limbii în curriculumul la limba străină reflectă o orientare către învățarea limbii în contexte reale și relevante, cu accent pe comunicare și interacțiune. Această abordare se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare orală și în scris, precum și pe utilizarea limbii în diferite situații de comunicare și în diverse contexte sociale și culturale. Iată câteva aspecte cheie ale acestei abordări:

a) Centrarea pe comunicare. Principala preocupare a abordării comunicativ-acționale sau comunicativ-situative este dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă în limba străină. Elevii sunt încurajați să se concentreze pe utilizarea limbii pentru a transmite mesaje și a interacționa cu ceilalți în mod eficient și adecvat.

b) Contextualizarea limbii. Limba este învățată în contexte reale și relevante, care reflectă situațiile de comunicare din viața cotidiană sau din alte domenii de interes pentru elevi. Astfel, elevii sunt expuși la vocabular, structuri gramaticale și funcții lingvistice care sunt relevante pentru nevoile lor de comunicare.

c) Funcționalitatea limbii. Abordarea comunicativ-acțională sau comunicativ-situativă acordă o atenție deosebită funcționalității limbii, adică abilitatea de a folosi limbajul pentru a atinge scopuri specifice în diferite situații de comunicare. Elevii învață să folosească limbajul pentru a exprima dorințe, opinii, sentimente, precum și pentru a rezolva probleme și a interacționa în diferite contexte.

d) Promovarea interacțiunii. Elevii sunt încurajați să participe activ la activități de comunicare și interacțiune, cum ar fi jocurile de rol, simulările, dezbaterile și dialogurile, care să le ofere oportunități practice de a-și exersa abilitățile lingvistice și de a interacționa cu alți vorbitori de limbă străină.

Una dintre tendințele moderne în abordarea curriculumului la limba străină reprezintă abordarea integrată, esențială pentru a asigura coerența și relevanța învățării limbii străine în contextul mai larg al educației.

Aceasta nu se concentrează exclusiv pe predarea conținutului specific al unei discipline, cum ar fi limba străină, ci urmărește și dezvoltarea unui set mai amplu de competențe, atitudini și valori care sunt transversale și transferabile către alte domenii și contexte de viață. Aceste competențe și valori sunt esențiale pentru dezvoltarea personală și socială a elevilor și îi pregătesc pentru succes în viață într-o societate din ce în ce mai complexă și interconectată. Printre aceste competențe, atitudini și valori transversale și transferabile se evidențiază:

- **Competențe de gândire critică și rezolvare de probleme.** Elevii învață să analizeze și să evalueze informațiile, să identifice problemele și să găsească soluții eficiente.
- **Competențe de comunicare.** Elevii dezvoltă abilitatea de a transmite și recepționa mesaje în mod eficient, atât în limba maternă, cât și în limbi străine, utilizând diverse mijloace și canale de comunicare.
- **Competențe interculturale.** Capacitatea de a înțelege și de a aprecia diferențele culturale și de a interacționa în mod respectuos și eficient cu persoane din alte medii culturale este esențială în era globalizării.
- **Competențe sociale și emoționale.** Abilitatea de a colabora, de a lucra în echipă, de a-și gestiona emoțiile și de a dezvolta empatie și înțelegere față de ceilalți este esențială ținând

cont de diversitatea culturală și socială care ne înconjoară.

- **Autonomie și responsabilitate.** Elevii dezvoltă capacitatea de a-și asuma responsabilitatea pentru propriile acțiuni și decizii, de a fi autonomi în procesul de învățare și de a se adapta la schimbările și provocările vieții.

Aceste competențe și valori sunt integrate în procesul de predare și învățare în cadrul abordării integrate a curriculumului, prin intermediul unor activități și proiecte care încurajează aplicarea practică a cunoștințelor și abilităților în diverse contexte și situații de viață reală. Astfel, elevii sunt pregătiți nu doar pentru a înțelege și a reține informații, ci și pentru a aplica și a transfera ceea ce învață în diferite contexte și pentru a deveni cetățeni activi și responsabili în societate.

Abordarea integrată permite, de asemenea, contextualizarea învățării limbii străine în contextul mai larg al altor domenii de studiu, precum științele socio-umanistice, științele naturii sau arta și cultura. Aceasta oferă elevilor o perspectivă holistică și interconectată asupra cunoașterii și îi ajută să facă legături între diferite domenii de studiu.

Competențele specifice - elementul-cheie al curriculumului - reprezintă ansamblul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru a obține rezultate specifice într-un anumit domeniu sau context. Ele sunt esențiale pentru a desfășura anumite activități sau sarcini într-un mod eficient și eficace.

Competența specifică	Ciclul primar	Ciclul gimnazial	Ciclul liceal
Competența lingvistică	Discriminarea elementelor lingvistice prin formulare de mesaje simple, scurte și corecte, manifestând curiozitate pentru valorizarea limbii ca sistem.	Aplicarea normelor lingvistice în formularea de mesaje simple și corecte, valorificând limba ca sistem.	Utilizarea resurselor lingvistice formale în realizarea actelor comunicative, manifestând flexibilitate și autocontrol.
Competența sociolingvistică	Utilizarea elementelor lingvistice, demonstrând creativitate pentru funcționarea limbii în cadrul unui contact social.	Utilizarea structurilor lingvistice, demonstrând funcționalitatea limbii în cadrul unui contact social.	Actualizarea resurselor lingvistice în diverse situații de comunicare, valorificând dimensiunea socială a limbii.
Competența pragmatică	Adaptarea elementelor lingvistice la contexte uzuale/ familiare, dovedind corectitudine și coerență în structurarea mesajului.	Utilizarea structurilor lingvistice în cadrul unor contexte familiare și previzibile, demonstrând coerență și precizie în comunicare.	Integrarea resurselor lingvistice în contexte cotidiene și imprevizibile, demonstrând precizie și fluentă discursivă.
Competența (pluri/inter)-culturală	Aprecierea elementelor specifice culturii limbii străine studiate, exprimând interes și respect pentru valorile altei culturi.	Aproprierea elementelor specifice culturii țărilor limbilor țintă, manifestând deschidere și motivație pentru dialog intercultural.	Integrarea trăsăturilor specifice culturii țării alofone în contexte de comunicare interculturală, exprimând empatie/ toleranță și acceptare a diversității culturale.

Elementele constitutive ale competențelor specifice variază în funcție de domeniul sau contextul în care sunt aplicate, dar pot include următoarele aspecte:

- Cunoștințe teoretice;
- Abilități practice;
- Abilități cognitive;
- Abilități sociale și emoționale;
- Atitudini și valori.

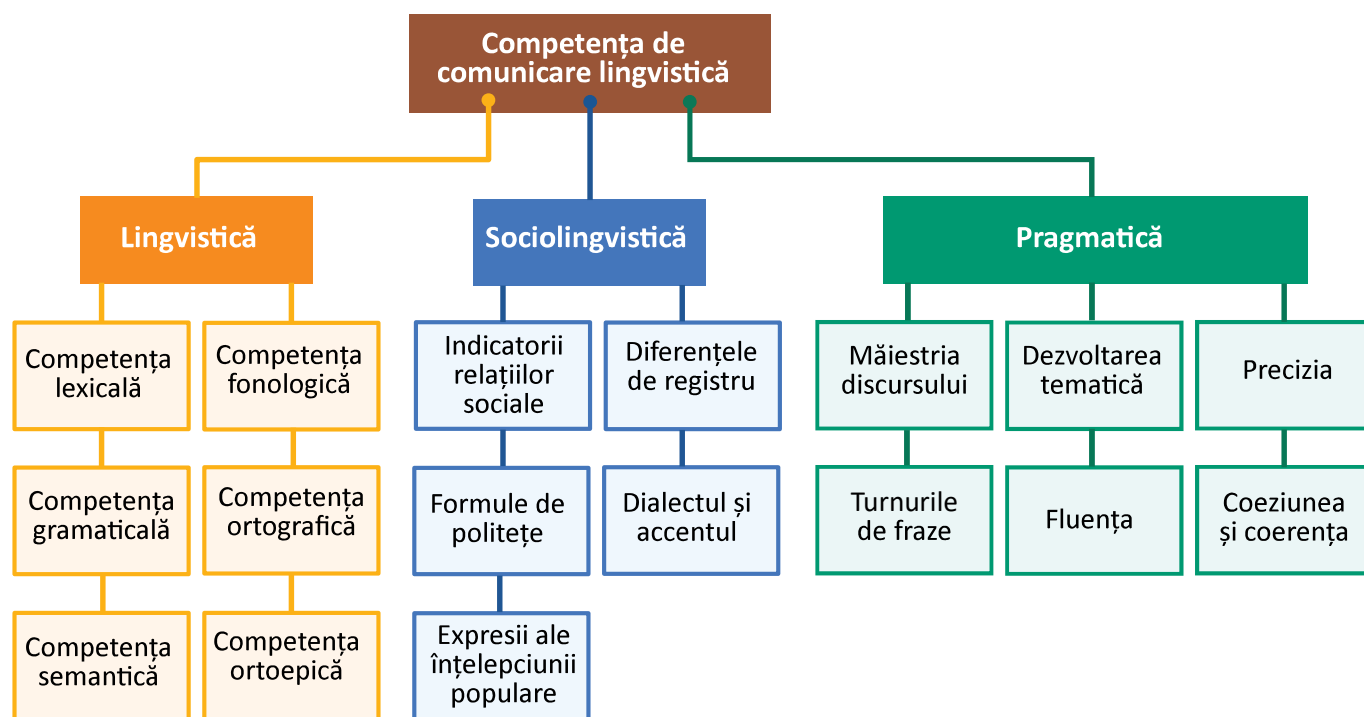
Competența de comunicare lingvistică este capacitatea unei persoane de a utiliza limba în mod eficient pentru a comunica cu alții. Este un element esențial al învățării și utilizării unei limbi străine. Competența de comunicare lingvistică implică:

Competența lingvistică - capacitatea de a utiliza corect vocabularul, gramatica și structurile lingvistice ale unei limbi pentru a transmite mesaje clare și înțelese.

Aceasta include atât competența în ceea ce privește receptarea (ascultarea și citirea), cât și producerea (vorbitul și scrierea) limbii.

Competența sociolingvistică - implică înțelegerea și utilizarea adecvată a variabilității lingvistice în funcție de factori sociali, cum ar fi statutul social, vârsta, sexul și grupul de apartenență culturală. Persoanele cu o bună competență sociolingvistică sunt capabile să navigheze în diferite registre de limbă și să interacționeze cu vorbitorii nativi și non-nativi în mod eficient.

Competența pragmatică - se referă la capacitatea de a utiliza limba în contexte sociale și culturale variate, înțelegând și aplicând normele și convențiile de comunicare specifice. Acest lucru include abilitatea de a adapta stilul și tonul limbii în funcție de situație și de a interpreta corect intențiile și emoțiile celorlalți vorbitori.

Dezvoltarea competenței de comunicare lingvistică necesită timp, practică și expunere constantă la limba-țintă într-o varietate de contexte. Cadrele didactice joacă un rol crucial în facilitarea acestui proces prin crearea

unui mediu de învățare stimulat, oferind feedback constructiv și oferind oportunități de practică și aplicare a cunoștințelor lingvistice în situații reale de comunicare.

Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză reprezintă un proces continuu, dinamic de colectare, înregistrare și raportare a informațiilor referitoare la toate aspectele privind curriculumul implementat, pentru a analiza progresul în raport cu finalitățile stabilite, a identifica eventualele abateri, a îmbunătăți procesul și a furniza informații pentru evaluare. Monitorizarea nu înseamnă control și nici evaluare. Principala sarcină a monitorizării curriculumului este furnizarea în timp util tuturor părților interesate a informațiilor despre ce se întâmplă în clasa de elevi, cum se implementează prevederile curriculare, care sunt rezultatele elevilor prin raportare la finalitățile proiectate în curriculumul la limba engleză.

Implementarea cu succes a curriculumului la limba engleză presupune:

- monitorizarea nivelului de formare a competențelor specifice ale elevilor;
- monitorizarea comunicării, participării și a motivării persoanelor implicate;
- monitorizarea formării persoanelor în vederea realizării sarcinilor de dezvoltare curriculară și a dezvoltării personale a celor implicați;
- prevederea elementelor de flexibilitate care fac posibilă modificarea pe parcurs;
- combaterea rezistenței la schimbare a cadrelor didactice;
- obținerea sprijinului efectiv al persoanelor și factorilor implicați.

În procesul de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză se recomandă a respecta principiile:

1) Principiul validității: în procesul de monitorizare se utilizează instrumente care descriu și/sau măsoară nivelul de competență profesională în aplicarea documentelor curriculare, nu alte aspecte sau dimensiuni ce nu se referă la procesul de implementare curriculară.

O monitorizare conține rezultate valide dacă:

- a)** este realizată cu instrumente cunoscute și valide pentru părțile participante în proces, aplicate în corespundere cu principiile didactice;
- b)** constatările și concluziile făcute sunt rezonabile și justificabile pentru toți.

2) Principiul fiabilității: se referă la consecvența măsurărilor aplicate în procesul de monitorizare care ar trebui să producă recomandări coerente și stabile. Un proces de monitorizare fiabil este unul care generează concluzii/recomandări aplicabile pentru completarea/crearea unei viziuni de ansamblu privind relevanța curriculumului în formarea finalităților educaționale.

3) Principiul respectului reciproc: monitorizarea bazată pe respect deplin îl poate motiva pe cel monitorizat să înțeleagă și să accepte formatul și obiectivele monitorizării. Procedurile de monitorizare trebuie să respecte întotdeauna demnitatea umană și drepturile celor care facilitează procesul de monitorizare și a celor care sunt monitorizați.

4) Principiul echității: monitorizarea trebuie să fie corectă și nu trebuie să destabilizeze procesul educațional firesc desfășurat de cadrul didactic la disciplină și/ sau de cadrele de conducere responsabile de asigurarea condițiilor de organizare a monitorizării.

5) Principiul transparenței: participanții primesc în prealabil informații explicite, exacte și clare despre scopul, activitățile, perioada și instrumentele monitorizării. Activitățile de monitorizare se vor realiza cu înștiințarea și

acceptul celor monitorizați, rezultatele/concluziile/constatările monitorizării fiind discutate în format amiabil și constructiv/argumentativ între participanți în procesul de monitorizare.

6) Principiul aplicabilității: modalitatea, formele și instrumentele (grile, fișe, chestionare) aplicate în procesul de monitorizare trebuie să fie posibile de utilizat de diferiți actori educaționali responsabili de monitorizare, având în vedere diferite resurse și timp disponibil.

Pentru a respecta aceste principii, părțile implicate în procesul de monitorizare:

- încurajează dialogul pentru a determina cele mai potrivite acțiuni și instrumente aplicate și stabilește în comun criteriile și indicatorii potriviți pentru a avea o observare cât mai autentică a procesului;
- asigură respectarea dreptului la opinie, în special în ceea ce privește acțiunile întreprinse;
- manifestă sensibilitate la formularea feedbackului, comentariilor și la anunțarea rezultatelor procesului de monitorizare, punând accent pe aspectele pozitive, nu pe cele deficitare, evitând descurajarea.

Implementarea și monitorizarea curriculumului la limba engleză se axează pe două dimensiuni: managerială și pedagogică.

1) Dimensiunea managerială implică:

- crearea condițiilor motivaționale și organizaționale pentru implementarea și monitorizarea curriculumului;
- organizarea formării resurselor umane pentru implementarea și monitorizarea curriculumului;
- organizarea implementării și monitorizării propriu-zise a curriculumului.

2) Dimensiunea pedagogică implică:

- formarea continuă a managerilor școlari și a cadrelor didactice, în vederea implementării și monitorizării curriculumului;

- elaborarea sistemului de indicatori cu privire la eficiența implementării curriculumului.

Din perspectivă managerială, implementarea curriculumului la limba engleză presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) Etapa preliminară:

- Evaluarea condițiilor interne ale instituției;
- Planificarea și administrarea riguroasă a implementării;
- Acceptarea noilor demersuri curriculare de către personalul didactic al școlii;
- Repartizarea și asumarea concretă a responsabilităților în școală;
- Motivarea personalului didactic pentru implementarea curriculumului;
- Asigurarea cu materiale didactice necesare atât pentru pedagog, cât și pentru elev;
- Asigurarea metodologică a procesului de implementare a curriculumului.

b) Implementarea propriu-zisă:

Pentru implementarea curriculumului la limba engleză este nevoie de:

- Conștientizarea și asumarea responsabilității de către profesor a procesului de implementare;
- Transpunerea didactică a conținutului educațional și procurarea echipamentului necesar pentru procesul de implementare la clasă;
- Implicarea activă și conștientă a directorului școlii, directorului-adjunct, șefului comisiei metodice/ catedrei pentru susținerea, realizarea și evaluarea corectă a finalităților curriculare;
- Pregătirea continuă calitativă și formarea competențelor profesionale ale personalului didactic;
- Practicarea colaborării colegiale prin asistența reciprocă la lecții;
- Îmbunătățirea condițiilor de predare-învățare - evaluare.

Implementarea curriculumului solicită dobândirea de către pedagogi a unor competențe noi; adoptarea unui stil nou de predare; schimbări în mentalitatea (convingerile și valorile) pedagogilor; elaborarea unor materiale didactice noi sau suplimentare (la nivelul școlii) etc.

c) Instituționalizarea noului model curricular presupune:

- Consolidarea motivației cadrelor didactice pentru promovarea curriculumului la limba engleză;
- Implementarea continuă a inovațiilor la clasă;
- Realizarea conexiunii între prevederile curriculumului, metoda predării - învățării - evaluării și rezultatele elevilor;
- Crearea comunității de învățare, consolidarea echipei de profesori cu experiență avansată în domeniu;
- Studiarea și promovarea experienței inovative a cadrelor didactice;
- Analiza culturii organizaționale ca rezultat al implementării curriculumului prin raportare la valorile promovate în curriculum și alte documentele curriculare.

Logica managerială recomandă 3 tipuri de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză:

- monitorizare administrativă - se referă la urmărirea/ supravegherea respectării dispozițiilor legale referitoare la planul de învățământ, curriculum, manuale, organizarea și desfășurarea procesului educațional, evaluarea rezultatelor etc.;
- monitorizare formativă - axată pe monitorizarea procesului de învățare: spre exemplu, administrarea periodică a testelor criteriale care permite identificarea problemelor, a dificultăților în implementarea curriculumului etc.;
- monitorizarea randamentului școlar - se realizează cu ajutorul testelor normative; au rolul de a informa, în plan comparativ, cu privire la ceea ce „produc” școlile și clasele în acord cu curriculumul.

Criteriile de proiectare a monitorizării

implementării curriculumului la limba engleză ar putea include următorii parametri de analiză:

- Are curriculumul proiectat relevanță pentru cei care învață, adică este perceput de elevi ca fiind adecvat nevoilor lor actuale, de perspectivă și de formare?
- Are curriculumul implementat flexibilitate, adică permite apariția și manifestarea diferențelor individuale de învățare?
- Are curriculumul implementat continuitate, adică asigură trecerea optimă de la o treaptă de învățământ la alta?
- Cadrele didactice dezvoltă curriculumul conform nevoilor și caracteristicilor elevilor?

Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză se realizează la nivel intern (instituțional) și extern.

1) Monitorizarea implementării curriculumului la nivel intern este realizată de administrația instituției de învățământ în conformitate cu Planul managerial al instituției și are drept scop:

a) determinarea nivelului de înțelegere de către cadrul didactic a documentelor curriculare în proiectarea, facilitarea și evaluarea procesului educațional la disciplină;

b) asigurarea respectării principiilor, conceptelor și abordărilor disciplinei de studiu în activitatea didactică și cea metodică;

c) identificarea nevoilor profesionale ale cadrului didactic în proiectarea, facilitarea și evaluarea demersului didactic la disciplină.

2) Monitorizarea externă a implementării curriculumului este realizată de specialiștii OLSDÎ, responsabili de procesul educațional, și are drept scop:

a) explorarea experiențelor profesionale de aplicare a pachetului curricular la limba engleză în activitățile de învățare;

b) determinarea progreselor și dificultăților cadrului didactic în procesul de formare a competențelor la limba engleză;

c) analiza acțiunilor manageriale în asigurarea tuturor condițiilor pentru procesul de implementare a curriculumului la limba engleză.

II. INSTRUMENTE MANAGERIALE DE MONITORIZARE A PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI LA LIMBA ENGLEZĂ

2.1. Proiectarea procesului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză

Un proces logic și coerent de monitorizare a implementării curriculumului școlar are la bază un set de standarde și indicatori, care vor servi drept reper pentru proiectarea și realizarea

procesului de monitorizare. Prezentăm mai jos sistemul de standarde și indicatori recomandați în acest sens.

Standarde și indicatori de monitorizare a implementării curriculumului școlar

Standard	Indicatori
Implementarea curriculumului școlar la nivel local se realizează în conformitate cu politicile curriculare, specificul sistemului de învățământ raional / municipal și particularitățile instituțiilor de învățământ	OLSDÎ: • dispune de un plan de monitorizare a procesului de implementare a curriculumului școlar; • dispune de instrumente manageriale de monitorizare a implementării curriculumului școlar la nivelul instituțiilor de învățământ; • monitorizează procesul de asigurare a instituțiilor de învățământ cu toate produsele curriculare: plan de învățământ, curricula pe discipline, manuale și ghiduri metodologice, proiecte didactice, alte materiale; • creează condiții favorabile implementării eficiente a curriculumului școlar: sociale, psihologice, informaționale, metodologice etc.; • organizează activități de formare profesională continuă a cadrelor didactice și a celor de conducere în problematica implementării curriculumului școlar; • studiază, generalizează și promovează experiența pedagogică avansată; • realizează orientarea și consilierea metodologică a procesului educațional în instituțiile din unitatea administrativ-teritorială respectivă, conform prevederilor curriculumului; • acordă suport didactic și metodic instituțiilor de învățământ din unitatea administrativ-teritorială respectivă, conform prevederilor curriculumului; • încurajează/ motivează abordarea creativă din partea cadrelor didactice a implementării curriculumului școlar; • coordonează activitatea de evaluare a rezultatelor școlare în vederea stabilirii nivelului de realizare a finalităților curriculare; • elaborează rapoarte privind calitatea implementării curricula școlare; • implică cadrele didactice, elevii, părinții în procesul de elaborare a recomandărilor de dezvoltare a curriculumului școlar și a produselor curriculare; • îmbunătățește continuu calitatea implementării curriculumului școlar; • înaintează la finele fiecărui an către MEC propuneri/ sugestii de îmbunătățire a produselor curriculare conform parametrilor: • Relevanța curriculumului în raport cu nevoile educaționale ale elevilor (actuale, de perspectivă și de formare). • Flexibilitatea curriculumului în valorificarea diferențelor individuale de învățare ale elevilor. • Continuitatea curriculumului (la nivel de clase, trepte de învățământ). • Gradul de adaptabilitate, dezvoltare a curriculumului de către cadrele didactice conform nevoilor și caracteristicilor elevilor, valorile, particularitățile comunității.

La nivel instituțional în procesul de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză fiecare parte responsabilă are atribuții specifice ce țin de proiectarea, realizarea și îmbunătățirea continuă a procesului de monitorizare. Prezentăm în cele ce urmează

designul procesului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză la nivel instituțional, cu specificarea atribuțiilor administrației instituției de învățământ, persoanelor responsabile, precum și acțiunile cadrului didactic în acest proces.

Designul procesului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză la nivel instituțional

	Pregătirea/planificarea monitorizării	În timpul monitorizării	După finalizarea procesului de monitorizare
Administrația instituției de învățământ	- desemnează persoanele responsabile de monitorizarea procesului educațional (ordin); - anunță cadrul didactic despre monitorizare (grafic); - aprobă procedura și instrumentele de monitorizare, după consultarea acestora cu toate părțile implicate; - oferă suportul logistic necesar pentru organizarea procesului educațional; - oferă asistență metodologică cadrului didactic și persoanelor desemnate, dacă este cazul, inclusiv în cadrul Comisiei metodice.	- monitorizează procesul; - asigură un mediu sigur procesului de monitorizare; - răspunde la sesizările din partea părților implicate.	- oferă suportul pentru aplicarea recomandărilor; - identifică resursele necesare pentru realizarea recomandărilor; - discută rezultatele monitorizării în cadrul structurilor instituționale; - reflectează asupra procesului de monitorizare; - asigură continuitatea procesului de monitorizare.
Persoanele responsabile de monitorizare	- consultă cadrul normativ și metodologic (curriculum, metodologie de evaluare, ghidul profesorului, repere metodologice de organizare a procesului educațional); - discută cu cadrul didactic despre contextul actual de organizare a procesului educațional la disciplină; - determină obiectivele, aspectele/componentele și procedura monitorizării; - elaborează instrumentele de monitorizare, le discută și le validează cu participanții la proces; - consultă șeful Comisiei metodice aspectele contextuale de organizare a procesului educațional.	- respectă procedura și instrumentele aprobate; - modifică/ adaptează instrumentele, dacă este cazul; - oferă cadrului didactic feedback descriptiv imediat după activitate; - colectează cu acuratețe date și informații; - manifestă respect pentru toate persoanele implicate în proces, inclusiv păstrează confidențialitatea.	- prelucrează și interpretează informația obținută în procesul de monitorizare; - clarifică datele obținute, solicitând la necesitate de la cadrul didactic informații suplimentare; - prezintă cadrului didactic constatările și recomandările finale; - definitivează informația în baza feedbackului din partea cadrului didactic; - prezintă informația administrației instituției de învățământ; - elaborează recomandări pentru Comisia metodică din instituție sau raională/municipală cu referire la: a) tematicile de cercetare profesională de referință implementării pachetului curricular; b) promovarea experienței cadrului didactic participant la monitorizare; c) necesitățile profesionale de asistență metodică a cadrului didactic.

	Pregătirea/planificarea monitorizării	În timpul monitorizării	După finalizarea procesului de monitorizare
Cadrul didactic	- oferă administrației instituției de învățământ și persoanelor desemnate resursele solicitate și informația despre specificul clasei, particularitățile elevilor, contextul actual de organizare a procesului educațional la disciplina de studiu; - contribuie la elaborarea procedurii și instrumentelor de monitorizare; - solicită suport metodologic, după necesitate.	- cooperează cu persoanele responsabile de monitorizare în realizarea procedurii de monitorizare; - anunță elevii într-un mod accesibil și prietenos despre asistențele la ore; - asigură protecția elevilor față de orice formă de violență; - oferă persoanelor responsabile de monitorizare informații și date despre proces, dar nu și date personale despre elevi.	- reflectează în baza informației primite de la persoanele desemnate; - elaborează un plan de acțiuni pentru aplicarea recomandărilor de îmbunătățire a practicii de predare; - solicită suportul necesar din partea administrației și colegilor; - oferă feedback elevilor și, dacă este cazul, părinților despre rezultatele monitorizării.

Recomandăm proiectarea și desfășurarea procesului de monitorizare a curriculumului la limba engleză în baza **Referențialului de monitorizare a implementării curriculumului școlar la nivel instituțional**.

Referențialul de monitorizare a implementării curriculumului școlar la nivel instituțional

Criterii	Indicatori
Prezența documentației școlare aferente implementării curriculumului (Conform Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general, aprobat prin Ordinul nr.1699 din 18.12.2023)	1) Cadrele didactice: - Curriculumul disciplinar și Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar; - Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară în anul de studii curent; 2) Comisiile metodice - Planul de activitate a Comisiei metodice; - Procese verbale ale ședințelor Comisiei metodice și documentele aprobate în cadrul ședințelor; - Analiza activităților realizate conform planului de activitate al Comisiei metodice (format tipizat SWOT); 3) Echipa managerială a instituției de învățământ - Programul de dezvoltare strategică al instituției de învățământ; - Planul managerial anual al instituției de învățământ pentru anul curent de studii; - Planul de învățământ individual; - Schema orară, inclusiv a activităților cercurilor și secțiilor sportive, a consultațiilor, orarul semestrial al evaluărilor sumative.
Caracterul planificat al procesului de implementare a curriculumului școlar	- Proiectul de dezvoltare strategică al instituției de învățământ include aspecte referitoare la implementarea curriculumului școlar; - planul anual de activitate al instituției de învățământ include strategia de implementare a curriculumului cu obiective, acțiuni, resurse, indicatori; - planurile de activitate ale catedrelor de specialitate includ aspecte referitoare la monitorizarea implementării curriculumului școlar; - instituția de învățământ dispune de un plan de orientare-îndrumare și formare continuă, bazat pe nevoile reale ale cadrelor didactice în problema implementării curriculumului;

Criterii	Indicatori
Caracterul planificat al procesului de implementare a curriculumului școlar	- profesorii elaborează produse curriculare racordate la cerințele curriculare, inclusiv pentru elevii cu CES; - Proiectul de lungă durată la disciplina școlară; - Planul educațional individualizat (PEI) pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES); - Proiectul didactic al lecțiilor; - Instrumentele de evaluare aplicate în cadrul tezelor semestriale ce includ tabelul de corelare dintre competențele specifice-obiectivele de evaluare-conținutul itemilor- gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note (după modelul aplicat în evaluările naționale); - Instrumentele de evaluare aplicate în cadrul evaluărilor sumative și diferențelor de program ce includ tabelul de corelare dintre competențele specifice-obiectivele de evaluare-conținutul itemilor- gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note (după modelul aplicat în evaluările naționale).
Asigurarea procesului de implementare a curriculumului școlar cu resurse	- instituția de învățământ dispune de bază materială, tehnologii informaționale, echipamentul necesar pentru implementarea adecvată a curriculumului la clasă; - fiecare catedră dispune de un pachet de materiale didactice, inclusiv multimedia, racordate la cerințele curriculare; - instituția de învățământ îmbunătățește continuu condițiile de predare - învățare – evaluare, conform recomandărilor curriculare; - elevii au acces la resurse de învățare care răspund intereselor și nevoilor lor educaționale; - resursele și spațiile de învățare permit tuturor elevilor să participe în mod activ în procesul educațional; - prevederile curriculumului sunt înțelese și promovate de către toate cadrele didactice; - profesorii își dezvoltă continuu competențele profesionale în acord cu noile prevederi curriculare; - echipa managerială întreprind diverse acțiuni formative pentru combaterea rezistenței la schimbare;
Relevanța ofertei educaționale opționale	- curricula opțională se axează pe interesele și preferințele elevilor; - curricula opțională este realizată de cadre didactice competente în domeniu; - cadrele didactice elaborează documentele curriculare, materiale didactice în acord cu curricula opțională; - funcționează diverse cercuri, facultative privind dezvoltarea personalității elevilor; - se monitorizează continuu nivelul de satisfacție al elevilor, părinților în raport cu relevanța curricula opțională;
Conformitatea procesului educațional cu prevederile curriculumului școlar	- procesul educațional se desfășoară conform prevederilor curriculumului, adaptat la specificul instituției de învățământ, particularităților de vîrstă și cerințelor educaționale individuale ale elevilor; - procesul educațional se desfășoară conform schemei orare, inclusiv a activităților cercurilor și secțiilor sportive, a consultațiilor, orarul semestrial al evaluărilor sumative; - procesul de predare-învățare-evaluare este orientat spre formarea de competențe specifice disciplinei școlare; - cadrele didactice dezvoltă curriculumul conform particularitățile clasei, elevilor, specificului comunității locale; - funcționează un sistem de supervizare a elevilor în formarea/dezvoltarea competențelor specifice; - cadrele didactice elaborează instrumente didactice de predare, învățare, evaluare în acord cu recomandările curriculumului;

Criterii	Indicatori
Conformitatea procesului educațional cu prevederile curriculumului școlar	• activitățile didactice încurajează învățarea centrată pe elev; • metodele/resursele/sarcinile etc. de predare sunt activ-participative (inter-active) și modificate continuu conform nevoilor elevilor, diferitelor stiluri de învățare, cerințelor curriculare;
Consistența monitorizării procesului de implementare a curriculumului la nivel de clasă	În instituție: • se organizează ședințe cu părinții, discuții cu elevii privind explicarea, prezentarea accesibilă a cerințelor curriculare; • se organizează ședințe de catedră, focus-grupuri în sensul acceptării și promovării corecte a curriculumului de către cadrele didactice; • se desfășoară asistențe, interasistențe la ore în contextul identificărilor punctelor forte și a oportunităților de îmbunătățire a procesului de implementare a curriculumului; • se oferă consiliere și orientare metodologică cadrelor didactice în vederea implementării curriculumului în acord cu specificul clasei de elevi, proiectării didactice, elaborării de materiale didactice; • în instituție se studiază și se promovează bunele practici, experiența inovatoare în domeniul implementării curriculumului;
Conformitatea evaluării rezultatelor școlare cu prevederile curriculumului școlar	• procesul de evaluare valorifică și dezvoltă reperele recomandate în curriculum; • cadrele didactice respectă metodologia de organizare și desfășurare a evaluării rezultatelor școlare; • evaluarea este concepută ca funcție de stimulare, de întărire a rezultatelor, de conștientizare a propriilor rezultate și posibilități; • instrumentele de evaluare aplicate în cadrul tezelor semestriale includ tabelul de corelare dintre competențele specifice-obiectivele de evaluare-conținutul itemilor- gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note; • instrumentele de evaluare aplicate în cadrul evaluărilor sumative și diferențelor de program includ tabelul de corelare dintre competențele specifice-obiectivele de evaluare-conținutul itemilor- gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note; • evaluarea formativă și feedbackul sunt valorificate pentru planificarea învățării și pentru monitorizarea progresului elevilor; • elevii sunt implicați în evaluarea progresului propriu în învățare; • evaluarea sumativă este realizată conform cerințelor curriculare, în baza graficului instituțional; • elevii beneficiază de consiliere în vederea îmbunătățirii rezultatelor școlare; • se oferă consultanță metodologică cadrelor didactice în vederea îmbunătățirii evaluării rezultatelor elevilor;
Îmbunătățirea continuă a procesului de implementare și elaborarea recomandărilor de dezvoltare a curriculumului școlar	• catedrele de specialitate formulează recomandări de dezvoltare a curriculumului școlar, în baza analizei rezultatelor; • cadrele didactice îmbunătățesc continuu documentele curriculare (proiecte de lungă/de scurtă durată) conform analizei rezultatelor elevilor, feedback-ului din partea părinților; • administrația instituției generalizează rezultatele implementării curriculumului școlar și prezintă OLSDÎ recomandări de actualizare/îmbunătățire/-dezvoltare a curriculumului școlar, a ghidurilor, manualelor școlare.

Referențialul de monitorizare a implementării curriculumului școlar la nivel instituțional poate sta la baza elaborării Planului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză, în care se va specifica clar obiectivele urmărite în procesul de implementare, tipurile și metodele de monitorizare, precum și prevederile normative de referință. Cele mai utile planuri de monitorizare sunt cele care conțin referiri la resursele disponibile, activitățile care urmează a fi organizate și rezultatele scontate. În plan trebuie să fie indicate clar perioada de realizare a activităților, persoanele responsabile de realizarea lor și de „producerea” rezultatelor.

Planul de lucru va servi drept bază pentru monitorizarea progresului înregistrat în raport cu fiecare obiectiv.

În același cadru de referință se va elabora Agenda de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză.

Mai jos oferim o structură recomandată pentru Planul și Agenda de monitorizare de către OLSDÎ (Organele Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului) a implementării curriculumului la limba engleză. În același cadru de referință se va elabora Agenda de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză.

PLAN

de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză

Obiectiv: Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză din perspectiva standardelor de calitate

Parametrii de analiză*:

- Curriculumul implementat demonstrează relevanță pentru nevoile educaționale ale elevilor (actuale, de perspectivă și de formare)?
- Curriculumul implementat demonstrează flexibilitate în valorificarea diferențelor individuale de învățare?
- Curriculumul implementat demonstrează continuitate (la nivel de clase, trepte de învățământ)?
- Cadrele didactice dezvoltă curriculumul conform nevoilor și caracteristicilor elevilor, valorile, particularitățile comunității?

Nr. d/o	Obiective specifice	Tipuri	Metode și instrumente	Instituții de învățământ vizate	Termen de realizare	Acte normative de referință

AGENDA

de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză

1. Informații generale

Scopul și obiectivele vizitei de monitorizare:	
Instituția de învățământ	
Disciplina școlară	
Număr de elevi pe clase care studiază limba engleză	
Cadrele didactice vizate	
Acte normative de referință	

2. Designul activității de monitorizare

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Indicatori de monitorizare	Surse/Dovezi	Constatări

2.2. Instrumente manageriale de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză

Viorica ANDRIȚCHI
Ana ȚÎBULEAC

Odată planificat procesul de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză, este necesar a elabora instrumente manageriale specifice în acest sens.

Recomandăm mai jos o listă de astfel de instrumente care pot fi valorificate, adaptate și dezvoltate de către reprezentanții OLSDÎ, precum și de către administrația instituției de învățământ.

Numele, Prenumele cadrului didactic _____
Disciplina de studiu _____

Criteriu de referință: Corespunderea proiectului didactic rigorilor cadrului curricular al disciplinei și particularităților individuale ale elevilor

Indicatori de analiză	Descriptori de analiză	Constatare
Valorificarea teoriei curriculare și a rezultatelor cercetărilor în domeniu recomandate pentru implementare în sistemul de învățământ din Republica Moldova	Proiectul didactic de lungă și de scurtă durată: - face referință la lucrări științifice și/sau metodice relevante pentru nivelul de învățământ/ tipul de instituție; - demonstrează utilizarea adecvată a conceptelor științifice aferente disciplinei predate; - demonstrează respectarea principiilor didactice; - sunt concepute în baza concepției educației centrate pe elev; - reflectă principiile generale ale incluziunii educaționale;	
Corelarea competențelor, unităților de competență, conținuturilor, strategiilor și tehnologiilor didactice cu cerințele educaționale ale fiecărui elev	Proiectul didactic de lungă și de scurtă durată: - ia în calcul specificul învățării la diverse etape de vârstă; - reflectă specificul clasei, particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, nevoile și interesele elevilor; - metodele, tehnicile, procedeele de predare prezentate în proiectul didactic corespund particularităților individuale ale elevilor; - reflectă interesele de învățare ale elevilor; - preconizează activități de grup, în perechi, muncă individuală sau cu întreaga clasă;	
Formularea clară a obiectivelor și finalităților procesului educațional conform prevederilor curriculare	În proiectul didactic de lungă și de scurtă durată: - obiectivele sunt: specifice, măsurabile, realiste, relevante, încadrate clar în timp, derivate logic, corelate cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. - obiectivele sunt coerente unităților de competență; - finalitățile sunt formulate în termeni de unități de competență, ca element al competențelor specifice disciplinei;	
Selectarea și eșalonarea conținuturilor curriculare și strategiilor de învățare în funcție de cunoștințele	Proiectul didactic: - prezintă suficiente informații referitoare la cunoștințele și experiențele anterioare ale copiilor, abilitățile și atitudinile lor; - include sarcini de învățare care contribuie la dezvoltarea concomitentă a mai multor competențe în corespundere cu vârsta și gradul de maturitate a elevilor/elevilor; - prezintă sarcini individuale pentru copiii cu CES.	

Indicatori de analiză	Descriptori de analiză	Constatare
și particularitățile individuale ale elevilor	- conține suficiente situații de învățare care facilitează conexiunea cu viața reală; - conține situații de învățare care se adresează diferitelor stiluri de învățare ale copiilor;	
Includerea perspectivei inter-și transdisciplinară în proiectarea didactică	Proiectul didactic: - pune în evidență corespondența cu competențele și conținuturile altor discipline; - conține abordări inter/trans disciplinare, în acord cu situații cotidiene concrete; - ia în considerare experiențele dobândite de elevi în afara școlii;	
Includerea în proiectul didactic a modului de utilizare a resurselor și echipamentelor disponibile	Proiectul didactic: - demonstrează valorificarea eficientă a resurselor materiale existente în școală; - conține situații de învățare variate (prezentări orale și discuții, ascultare și citire, scriere, desenare, rezolvare de probleme, folosirea bibliotecii, a materialelor audio/video, activități practice și pe calculator); - demonstrează valorificarea eficientă a mijloacelor tehnice în funcție de obiectivele lecției;	
Valorificarea specificului disciplinei pentru formarea de atitudini și valori	În proiectul didactic: - se definesc atât cunoștințele, cât și abilitățile și atitudinile necesare a fi formate; - se precizează secvențe de învățare autonomă în funcție de caracteristicile individuale și stilurile de învățare ale copiilor; - se promovează trecerea de la învățarea dirijată la învățarea autonomă; - se demonstrează promovarea sistemului de valori de referință, precizate în curriculum;	
Proiectarea evaluării a rezultatelor școlare în baza recomandărilor curriculumului disciplinar	În proiectarea de lungă și de scurtă durată se specifică strategia de evaluare a rezultatelor școlare; - sunt formulate corect obiectivele de evaluare; - probele de evaluare planificate țin cont de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor; - se precizează criteriile, strategiile și instrumentele de evaluare; - criteriile de evaluare proiectate sunt în concordanță cu obiectivele învățării; - strategiile de evaluare sunt în concordanță cu obiectivele învățării; - strategiile de evaluare respectă specificul disciplinei;	
Proiectarea formelor și strategiilor de evaluare reciprocă și autoevaluare	În proiectarea de lungă și de scurtă durată: - se valorifică diverse forme de evaluare; - strategiile de evaluare prevăd oportunități de evaluare reciprocă și autoevaluare a propriului progres în învățare.	

O modalitate bună de evaluare a modului de implementare a curriculumului la limba engleză este **vizita la clasă** - observarea procesului educațional desfășurat la clasa de elevi.

Pot fi observate anumite componente ale lecției, aspecte ale competențelor cadrului didactic sau lecția în integritatea sa.

Fișă de observare a mediului dezvoltativ de învățare (2)

Instituția _____
 Numele, Prenumele cadrului didactic _____
 Disciplina de studiu _____
 Clasa _____

Obiectiv: Monitorizarea procesului de asigurare de către cadrele didactice a mediului dezvoltativ de învățare în cadrul lecțiilor de limbă engleză

Indicatori	Descriptori	Constatare
Criteriu: Crearea climatului relațional bazat pe echitate, toleranță, încredere, solidaritate, respect		
Utilizarea unui limbaj de comunicare decent, respectuos și motivant	- Judecățile de valoare cu privire la elevi sunt făcute într-un mod respectuos și constructiv. - Comunicarea este preponderent constructivă, făcând referire mai mult la ceea ce elevii au realizat din sarcinile de învățare decât la părțile nerealizate. - Erorile sunt privite ca oportunități de învățare	
Aplicarea mijloacelor oferite de tehnologia informației și a comunicațiilor într-un mod responsabil și etic.	- Cadrul didactic valorifică sigur, responsabil și etic TIC în procesul educațional. - TIC este utilizat/valorificat conform normelor igienei muncii intelectuale asistate de calculator.	
Criteriu: Managementul clasei și al comportamentului elevilor		
Asigurarea participării democratice a copiilor/elevilor în cadrul procesului educațional, respectând principiul diversității	- Elevii sunt încurajați să-și afirme identitatea etnică, religioasă, culturală. - Elevii au posibilitatea de alegere în cadrul activităților de învățare. - Elevii sunt încurajați să-și mobilizeze toate cunoștințele și experiențele proprii.	
Monitorizarea permanentă a activității subiecților educaționali, promovând comportamentul adecvat/etic	- Comportamentele pozitive ale elevilor sunt stimulate, valorizate. - Sunt aplicate strategii de diminuare/ înlăturare a cauzelor comportamentelor neadecvate. - Problemele de disciplină sunt abordate prompt, asertiv și respectuos. - Sunt încurajate relațiile între elevi bazate pe onestitate și respect reciproc. - Elevii sunt responsabilizați cu privire la respectarea regulilor clasei. - Este încurajat sprijinul reciproc între elevi. - Sunt folosite tehnici apreciative în evaluarea comportamentului copiilor.	

Indicatori	Descriptori	Constatare
Implicarea elevilor în stabilirea comportamentului și a regulilor de lucru, bazate pe cultura învățării	16. Există un sistem de reguli ale clasei, stabilit împreună cu copiii. 17. Regulile sunt explicite și consecvente. 18. Copiii sunt implicați în formularea regulilor clasei. Există un mecanism de feedback din partea copiilor în privința respectării/nerespectării și dezvoltării sistemului de reguli ale clasei.	
Criteriu: Organizarea și utilizarea rațională a spațiului fizic		
Organizează spațiul fizic conform cerințelor ergonomice	19. Aranjarea mobilierului, a materialelor didactice și a celor educaționale este în funcție de specificul disciplinei și al activităților proiectate, particularitățile și necesitățile individuale de învățare și dezvoltare ale copiilor/elevilor.	
Garantarea securității spațiului, a resurselor și a materialelor necesare	20. Sunt valorificate eficient toate resursele puse la dispoziție de instituție. 21. Amenajarea sălilor de clasă reflectă elemente de identitate a copiilor. 22. Există proceduri clare, cunoscute de către copii, privind utilizarea sigură a resurselor din spațiul clasei.	

Fișă de observare a procesului educațional la clasă (3)

Instituția _____

Numele, Prenumele cadrului didactic _____

Disciplina de studiu _____

Clasa _____

Obiectiv: Monitorizarea procesului de asigurare de către cadrele didactice a realizării procesului educațional de calitate la lecțiile de limbă engleză

Indicatori	Descriptori	Constatare
Criteriu de referință: Monitorizarea procesului educațional		
Crearea situațiilor de învățare care stimulează formarea și dezvoltarea competențelor	1. Activitățile de învățare pornesc de la informațiile deținute de copii și de la experiența anterioară a acestora. 2. În activitățile de învățare este vizată formarea deprinderilor și a atitudinilor. 3. Activitățile de învățare sunt corelate cu mediul concret de viață al copilului, în vederea unei aplicabilități imediate.	
Aplicarea eficientă a strategiilor și tehnologiilor didactice interactive, cooperante și socializante	4. La lecție prevalează metodele și tehnicile didactice bazate pe cooperare. 5. Copiii sunt implicați în a se ajuta unul pe altul în stabilirea propriilor lor scopuri educaționale. 6. Există activități de învățare care presupun colaborarea cu părinții și/sau cu alți membri ai comunității.	
Aplicarea diferențiată a curriculumului pentru elevii cu cerințe educaționale speciale	7. Elevii sunt implicați în identificarea modurilor de a-și depăși propriile dificultăți de învățare, precum și pe cele ale colegilor lor. 8. Sunt propuse activități de înțajutorare pentru elevii cu dificultăți de învățare.	

Indicatori	Descriptori	Constatare
Criteriu de referință: Promovarea comunicării didactice eficiente		
Respectarea normei literare a limbii asigurarea exprimării corecte a subiecților. Formularea clară și accesibilă a conținuturilor, sarcinilor și explicarea modalităților de lucru într-un limbaj adecvat	9. Cadrul didactic utilizează limbajul corect din punct de vedere al normelor literare și din punct de vedere științific. 10. Cadrul didactic monitorizează exprimarea corectă a copiilor. 11. Activitățile de învățare propuse contribuie la dezvoltarea achizițiilor lingvistice ale copiilor. 12. Conținuturile științifice se prezintă într-un limbaj clar și accesibil. 13. Sarcinile de învățare sunt exprimate clar și accesibil. 14. Sarcinile de învățare sunt structurate gradual, dând posibilitatea obținerii de performanțe diferite. 15. Cadrul didactic se asigură că copiii au înțeles sarcinile de învățare.	
Dezvoltarea abilităților de comunicare a copiilor/elevilor	16. Cadrul didactic încurajează dezvoltarea la copii a unui limbaj care să faciliteze analiza și discutarea procesului de învățare. 17. Cadrul didactic încurajează elevii să exploreze și alte perspective decât cele proprii. 18. Cadrul didactic încurajează elevii să rezume ce au învățat, verbal și în scris. 19. Cadrul didactic încurajează elevii să își prezinte munca oral, în scris sau în alte forme, individuale sau de grup. 20. Cadrul didactic învață cum să cerceteze și cum să scrie despre un subiect. 21. Cadrul didactic încurajează elevii să reflecteze asupra propriului proces de învățare.	
Criteriu de referință: Stimularea motivației, autonomiei și responsabilizarea elevilor pentru propria învățare		
Aplicarea strategiilor de motivare a copiilor/elevilor, orientate spre atingerea performanțelor	22. Cadrul didactic utilizează diferite strategii de motivare a elevilor, încurajând performanța și succesul. 23. Cadrul didactic construiește situații de învățare autonomă, adaptată ritmurilor și stilurilor de învățare diferite ale copiilor și intereselor acestora. 24. Cadrul didactic explică conținuturile științifice în modalități variate, adaptate diferitelor stiluri de învățare ale copiilor și particularităților de vârstă și individuale. 25. Cadrul didactic utilizează strategii de învățare activă, care vizează o varietate de modalități de lucru din care copiii aleg, în funcție de interesele lor cognitive. 26. Cadrul didactic construiește situații de învățare în perechi și în grupuri de învățare prin cooperare.	
Dezvoltarea capacităților fiecărui copil/elev	27. Activitățile desfășurate cu copiii evidențiază deprinderile acestora de planificare, monitorizare și autoevaluare a învățării. 28. Situațiile de învățare presupun asumarea responsabilității copiilor privind propria învățare, stimulând luarea deciziilor și încrederea în propriul potențial de învățare. 29. Sarcinile de lucru ajută pe copii să își clarifice înțelegerea și să inspire investigația comună. 30. Cadrul didactic încurajează elevii să preia responsabilitatea propriei învățări.	

Indicatori	Descriptori	Constatare
Criteriu de referință: Utilizarea adecvată a resurselor didactice de timp, materiale și umane		
Gestionarea timpului proiectat pentru diferite etape ale activității de învățare	31. Dozarea timpului didactic este adaptat situațiilor de învățare proiectate și nevoilor copiilor. 32. Cadrul didactic acordă timp suficient pentru realizarea sarcinilor de învățare și pentru explicații și clarificări. 33. Timpul destinat învățării este valorificat la maxim.	
Integrarea în procesul didactic a resurselor educaționale adecvate, inclusiv mijloacele oferite de tehnologia informației și a comunicațiilor, media etc., în concordanță cu nevoile de dezvoltare a fiecărui copil/ elev	34. Materialele didactice sunt clare, explicite și adaptate vârstei copiilor. 35. Organizarea sălii de clasă, expozițiile și alte resurse ajută învățarea independentă. 36. În activitățile de învățare sunt folosite resurse identificate/ create de cadru didactic. 37. În activitățile de învățare sunt folosite resurse identificate/ create de copii.	
Criteriu de referință: Sporirea performanțelor elevilor prin evaluare și feedback		
Evaluarea procesului de formare a abilităților și dezvoltare a competențelor prin diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare (inițială, formativă și sumativă)	38. Cadrul didactic explică conținuturile științifice, utilizând noțiuni deja însușite, exemple și explicații clare. 39. Cadrul didactic pune în valoare cunoștințele și deprinderile dobândite independent de copii în timpul lecțiilor. 40. Cadrul didactic insistă pe legăturile între disciplina predată și alte discipline, precum și cu viața reală.	
Valorificarea individualizată și diferențiată a strategiilor de evaluare și autoevaluare	41. Cadrul didactic cooptează elevii în elaborarea criteriilor de evaluare. 42. Cadrul didactic ține cont de nevoile individuale de învățare ale copiilor pe tot parcursul lecției. 43. Cadrul didactic redirectionează comentariile copiilor dinspre el către alți copii.	
Asigurarea corectitudinii, obiectivității și relevanței evaluării	44. Criteriile de evaluare sunt prezentate și discutate înainte de atribuirea sarcinii de lucru. 45. Evaluarea este direcționată spre ceea ce e important în învățare. 46. Modulurile de evaluare a învățării respectă diferențele de personalitate ale copiilor, interesele și deprinderile lor.	
Analiza continuă a performanțelor și progresului educațional al fiecărui elev	47. Procesul de evaluare corelează cu finalitățile proiectate 48. Evaluarea este centrată pe progres. 49. Cadrul didactic adresează întrebări care vizează toate nivelurile taxonomiei lui Bloom. 50. Evaluarea ține cont de rezultatele anterioare ale copiilor, evidențiind progresul.	

Indicatori	Descriptori	Constatare
Criteriu de referință: Sporirea performanțelor elevilor prin evaluare și feedback		
Oferirea sistematică a feedbackului despre rezultatele școlare	51. Cadrul didactic oferă pe tot parcursul lecției feedback și încurajări pozitive privind rezultatele învățării. 52. Cadrul didactic oferă feedback la ceea ce au învățat elevii, dar și la ce ar putea să facă în continuare. 53. Copiii sunt implicați frecvent în depistarea erorilor și înțelegerea cauzelor acestora.	
Aplicarea în cadrul evaluărilor a standardelor de eficiență a învățării	54. Cadrul didactic operaționalizează Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor în construirea instrumentelor de evaluare, în funcție de caracteristicile clasei/ claselor la care predă.	

Dacă intenționăm să monitorizăm gradul de pregătire, nivelul de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice de implementare a curriculumului la limba engleză din perspectivă constructivistă, este recomandabil a lua drept reper **sistemul de indicatori și descriptori "constructiviști"** de mai jos.

Perspectiva constructivistă a proiectării și realizării procesului educational la limba engleză

Domeniul Proiectarea didactică		
Standarde	Indicatori	Descriptori „constructiviști”
1.Cadrul didactic proiectează demersul educațional din perspectiva teoriei curriculare	1.1. Proiectează demersul didactic în conformitate cu rigorile cadrului curricular al disciplinei. 1.2. Proiectează evaluarea procesului educațional și a rezultatelor școlare.	Cadrul didactic: • Proiectează contextul specific pentru o învățare de tip constructivist. • Valorifică în proiectul didactic reprezentările, experiențele, ipotezele, situațiile reale anterioare ale elevilor. • Prelucează din perspectivă constructivistă conținutul curricular și îl prezintă în scheme, situații problematice, ipoteze, cazuri. • Planifică învățarea constructivistă cu alte forme ale învățării, conform particularităților elevilor. • Proiectează procese implicate în procesul de învățare, nu cunoștințele la care recurg elevii în construcția înțelegerii și soluționării sarcinii. • Proiectează sarcini de învățare adaptate la stilul propriu al elevilor de construire a rezolvării. • Planifică multiple oportunități, materiale, instrumente pentru căutare proprie, reflecție. • Dozează adecvat resursele în construcția învățării: materiale, didactice, informaționale, de timp, umane, ergonomice, metodologice, manageriale. • Proiectează modul de utilizare constructivistă adecvată a noilor tehnologii de informare și comunicare (multimedia, Internet). • Proiectează evaluări inițiale, după criteriile constructiviste, în raport cu așteptările de succes ale elevilor.
Domeniul Mediul de învățare		
2.Cadrul didactic asigură un mediu de învățare dezvoltativ.	2.1. Creează un climat relațional de încredere, solidaritate și respect, bazat pe principiile echității și ale toleranței. 2.2. Asigură managementul clasei și al comportamentului elevilor. 2.3. Organizează și utilizează în mod rațional spațiul fizic.	Cadrul didactic: • Creează și menține climatul de participare activă, de comunicare, de colaborare, de autocorectare. • Menține climatul psihosocial adecvat construcției, manifestării libere a elevilor. • Structurează construcția individuală cu cea prin cooperare, pentru negociere, generalizare, respectând spirala, logica învățării. • Menține echilibrul între atenția acordată factorului cognitiv în construcția învățării și a celor afectiv-motivaționali, atitudinali, voliționali, sociali. • Echilibrează rolurile sale manageriale cu cele de implicare activă a elevilor în construcția învățării. • Manifestă atitudini specifice necesare: empatie, răbdare, putere de convingere, toleranță, acceptarea diferențelor, încredere, respect, exigență, sinceritate, echitate, sociabilitate, obiectivitate, principialitate, fermitate, putere de influențare, leadership.

Domeniul Proces educațional		
Standarde	Indicatori	Descriptori „constructiviști”
3. Cadrul didactic asigură realizarea procesului educațional de calitate.	3.1. Gestionează procesul educațional la clasă.	Cadrul didactic: - Realizează evocarea prin cuvinte-cheie, scheme, secvențe, cazuri, situații, probleme reale, conflicte cognitive, concepte relevante de înțeles, mijloace accesibile, apropiate de experiența anterioară, stilul de învățare ale elevului, așteptările lui. - Implică elevii în organizarea contextului, acțiunilor, secvențelor. - Organizează logic, progresiv situațiile, acțiunile, sarcinile, după datele contextului și ale elevilor. - Integrează eficient experiențele anterioare ale elevilor în context, inițial și pe parcurs. - Include sarcinile de învățare în context, în experiența anterioară, în alte corelații; situațiile de învățare valorifică contexte reale din mai multe perspective și domenii ale cunoașterii. - Propune sarcini de învățare autentice în contexte semnificative, asigură reprezentări multiple ale realității, asigură construcția cunoașterii prin și în dependență de context; sarcinile de învățare contribuie la identificarea experienței proprii. - Încurajează exteriorizarea cunoștințelor, abilităților, atitudinilor la subiect, asigură prelucrarea și înțelegerea adecvată a informației de către elev. - Organizează implicarea elevilor în cât mai variate situații reale/-simulate, pentru multiplele efecte formative specifice. - Facilitează formularea de întrebări, găsirea cuvintelor- cheie, conturarea de ipoteze de către fiecare elev. - Facilitează efectuarea experiențelor, manipulărilor de materiale, investigațiilor directe, independente pe sau cu resurse, instrumente diversificate. - Facilitează utilizarea eficientă, prin sugestii, a metodelor, procedurilor constructiviste, după context, sarcină, experiență, stil. - Combină tipurile de relații de comunicare, manageriale, afective în timpul rezolvării sarcinilor, pentru motivarea participării, afirmării, dozării efortului. - Antrenează fiecare elev în asigurarea climatului constructivist și prin organizarea structurală a clasei: distribuirea de responsabilități și roluri, sprijinirea colaborării, prevenirea și rezolvarea stărilor conflictuale, respectarea normelor de conduită civilizată în activitate. - Stimulează afirmarea propriilor opinii, întrebări, ipoteze, proceduri, soluții, acceptă diversitatea răspunsurilor, exemplelor, proiectelor. - Îmbină diferite forme și reguli de comunicare roluri, strategii, stiluri personale pentru activizarea tuturor elevilor. - Motivează elevii pentru angajare în căutarea, utilizarea de date, prelucrări mentale, analize. - Exersează formulări de întrebări, ipoteze, interpretări, sinteze. - Sprijină afirmarea metacogniției, autocontrolului, autocorecției a fiecărui elev. - Oferă puncte de sprijin, situații, resurse, oportunități de înțelegere. - Monitorizează desfășurarea explorării directe, a rezolvării sarcinilor, prevenind obstacolele, erorile.
	3.2. Demonstrează o comunicare didactică eficientă. 3.3. Stimulează motivația, autonomia și responsabilizarea subiecților pentru propria învățare.	

Domeniul Proces educațional		
Standarde	Indicatori	Descriptori „constructiviști”
3. Cadrul didactic asigură realizarea procesului educațional de calitate.	3.1. Gestionează procesul educațional la clasă. 3.2. Demonstrează o comunicare didactică eficientă. 3.3. Stimulează motivația, autonomia și responsabilizarea subiecților pentru propria învățare.	• Îmbină tipuri de evaluare, metodele, instrumentele, tehnicile specifice, clasice și alternative, în acumularea datelor privind progresul elevilor; sarcinile de evaluare valorifică stilurile de învățare, tipurile de inteligență ale elevilor. • Monitorizează evoluția progresului fiecărui elev în temă și decide în consecință. • Facilitează aplicarea obiectivă, responsabilă a criteriilor de evaluare a progresului în construcția înțelegerii, învățării. • Valorifică feedbackul pentru sesizarea obstacolelor noi și crearea de facilități pentru continuarea construcției cunoașterii. • Observă continuu conduita elevilor în construirea înțelegerii, în relaționare. • Interpretează motivațional, calitativ-criterial înțelegerea, rezultatele, participarea, argumentele, ipotezele formulate, progresul. • Valorifică capacitatea de autocontrol, autoapreciere, autocorectare a elevilor. • Utilizează un feedback diversificat. Oferă consultații elevilor pentru interpretări, aprecieri, prin raportare la implicarea, nivelul rezultatelor, motivație, expectanțe.

În cazul în care se intenționează să se monitorizeze gradul de realizare a obiectivului ce vizează promovarea învățării constructiviste în implementarea curriculumului la limba engleză, se recomandă referențialul de monitorizare de mai jos.

Referențial de monitorizare a valorificării modelului constructivist în implementarea curriculumului la limba engleză

Criterii:	Indicatori:	Descriptori
Calitatea proiectării didactice	Proiectul didactic al orei este elaborat în corespundere cu cerințele pedagogiei constructiviste	• se respectă principiile educației centrate pe elev; • se axează pe formarea/ dezvoltarea de competențe; • se valorifică particularitățile și nivelul de pregătire al elevilor; • se valorifică specificul comunității; • sânt proiectate activități de învățare relevante pentru contextul real din viața cotidiană;
Completitudinea condițiilor favorabile desfășurării activității	Este asigurat un climat emoțional favorabil activității de învățare	• este dezvoltat un mediu psihologic de deschidere, încredere, corectitudine, respect reciproc și susținere; • profesorul oferă modele de conduită exemplară prin propriul comportament;

Criterii:	Indicatori:	Descriptori
Completitudinea condițiilor favorabile desfășurării activității	Orice obstacol în procesul de pregătire pentru activitate este prevăzut și analizat	- spațiul de lucru este amenajat în conformitate cu cerințele sanitaro - igienice și psihopedagogice; - sunt pregătite toate materialele, instrumentele de predare-învățare; - elevii sânt încurajați să participe la organizarea și amenajarea spațiului de lucru/ cadrului de învățare;
Relevanța și autenticitatea activităților de predare-învățare-evaluare pentru formarea competențelor	Se valorifică strategiile educaționale centrate pe elev, motivante pentru învățare	- se oferă oportunități fiecărui elev de a-și valorifica potențialul intelectual, aptitudinile personale și experiența individuală; - este stimulat spiritul critic constructiv al elevilor, capacitatea de argumentare și de identificare a alternativelor; - se încurajează inițiativa; - se favorizează accesul la cunoaștere prin forțe proprii, stimulând atitudinea reflexivă asupra propriilor demersuri de învățare; - se sprijină curiozitatea naturală a elevului; - se încurajează atitudinea deschisă față de învățare; - se stimulează interesul, acționând ca un facilitator în înțelegere, nu prin explicitări; - se lasă timp pentru reflecție, se acordă oportunități pentru discuții;
	Secvențele educaționale se axează pe individualizare, diferențiere, lucru în cooperare	- se oferă timp pentru independența cognitivă și autonomie în activitate; - se încurajează reflecția asupra experienței proprii; - se încurajează activitatea exploratorie a elevului; - se ia în considerare modelul mental al elevului; - se valorifică plenar lucrul în grup; - se focalizează discuția și brainstormingul pe cunoașterea anterioară a elevilor;
	Se valorifică principiul interdisciplinarității	- situațiile de învățare valorifică contexte reale din mai multe perspective și domenii ale cunoașterii; - se propun sarcini de învățare autentice în contexte semnificative; - se asigură reprezentări multiple ale realității; - se asigură construcția cunoașterii prin și în dependență de context;
	Se asigură coerența etapelor procesului de formare a resurselor interne ale elevului	- sarcinile de învățare contribuie la conștientizarea nivelului de dezvoltare, informare în raport cu sarcina propusă; - sarcinile de învățare contribuie la identificarea experienței proprii; - se încurajează exteriorizarea cunoștințelor, abilităților, atitudinilor la subiect; - se completează, se modifică schema cognitivă a elevului; - se asigură prelucrarea și înțelegerea informației ei de către elev; - se menține implicarea prin sarcini care facilitează contactul cu informația nouă și procesarea ei; - are loc menținerea implicării prin schimb sănătos de idei; - se facilitează restructurarea durabilă a schemelor cognitive inițiale; - se facilitează constituirea sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini cu referire la subiectul studiat; - se realizează transferul de cunoaștere în situații semnificative; - se propun sarcini ce solicită aplicarea celor însușite la ore în situații de integrare simulate;

Criterii:	Indicatori:	Descriptori
	Se asigură autenticitatea procesului de evaluare	- sarcinile de evaluare valorifică stilurile de învățare ale elevilor; - sarcinile de evaluare valorifică tipurile de inteligență ale elevilor; - instrumentele de evaluare sunt selectate în raport cu obiectivele evaluării, din perspectiva nevoilor reale de formare a elevului; - instrumentele de evaluare sunt axate preponderent pe evaluarea procesului; - obiectivitatea evaluării este asigurată prin aplicarea aceluiași criterii pentru toți elevii; - evaluarea poartă caracter motivațional; - în evaluarea învățării ia în considerare atât performanța, cât și înțelegerea;
Calitatea comunicării cadrul didactic-elev	Comunicarea dintre cadrul didactic și elevi poartă caracter motivant, proactiv	- modalitățile de comunicare sunt adecvate situațiilor concrete; - modalitățile de comunicare alese corespund cu particularitățile de vârstă ale elevilor; - modalitățile de comunicare selectate favorizează învățarea activă, colaborarea și interacțiunea din cadrul clasei; - receptarea corectă a mesajului transmis este verificată prin reacția elevilor în diferite situații educaționale; - deficiențele constatate în procesul comunicării sunt remediate prompt.

În același context metodologic, pentru a susține cadrul didactic în procesul de dezvoltare a competențelor profesionale se recomandă a aplica și chestionare de identificare a nevoilor individuale de dezvoltare profesională. În acest sens, drept reper pot servi *Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice* din învățământul general, care pot fi aplicate:

- de către cadrele didactice, pentru auto-evaluarea activității, elaborarea traseului de dezvoltare profesională;
- de către evaluatorii externi, pentru determinarea nivelului calității activității cadrului didactic, elaborarea instrumentelor de evaluare; elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;

- de către instituțiile abilitate în formare inițială și continuă a cadrelor didactice, pentru conceperea planurilor de învățământ în cadrul dezvoltării profesionale, elaborarea suportului curricular pentru respectivele activități.

Totodată ele reprezintă un sistem de referință pentru identificarea nevoilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice și pentru elaborarea strategiei de formare continuă a cadrelor didactice în conformitate cu nevoile identificate.

Un exemplu de chestionar de acest tip, elaborat în baza *Standardelor de competență profesională a cadrelor didactice*, este prezentat mai jos.

Nr	Domenii, Standarde și indicatori	Descriptori	În ce măsură acest aspect necesită dezvoltare (1 - în mică măsură- 5 în mare măsură)				
DOMENIUL 1: PROIECTAREA DIDACTICĂ							
Standard 1: Cadrul didactic proiectează demersul educațional din perspectiva teoriei curriculare.							
1.1	Proiectează demersul didactic în conformitate cu rigorile cadrului curricular al disciplinei	1.1.1. Utilizează adecvat teoriile și rezultatele cercetărilor relevante în domeniul psihologiei, pedagogiei și didacticii, recomandate pentru implementarea în sistemul de învățământ.					
		1.1.2. Elaborează proiecte didactice de lungă și de scurtă durată, corelând competențe, conținuturi, strategii și tehnologii didactice cu necesitățile fiecărui copil/elev.					
		1.1.3. Formulează clar obiectivele și finalitățile procesului educațional pentru fiecare activitate corelate cu prevederile curriculare.					
		1.1.4. Selectează și eșalonează conținuturile curriculare și strategiile de învățare în funcție de cunoștințele și particularitățile individuale ale copiilor/elevilor.					
		1.1.5. Include perspectiva interdisciplinarității în proiectarea didactică.					
		1.1.6. Include în proiectul didactic utilizarea resurselor și echipamentelor disponibile.					
		1.1.7. Valorifică specificul disciplinei pentru formarea de atitudini și valori fezabile.					
1.2	Proiectează evaluarea procesului educațional și a rezultatelor școlare	1.2.1. Proiectează evaluarea rezultatelor școlare în proiectarea de lungă și de scurtă durată.					
		1.2.2. Elaborează obiectivele de evaluare, probele de evaluare, respectând particularitățile elevilor, în baza curriculumului disciplinar.					
		1.2.3. Proiectează evaluarea didactică cu indicarea criteriilor, strategiilor și instrumentelor necesare.					
		1.2.4. Proiectează diferite forme și strategii de evaluare reciprocă și autoevaluare.					
DOMENIUL 2: MEDIUL DE ÎNVĂȚARE							
Standard 2: Cadrul didactic asigură un mediu de învățare dezvoltativ.							
2.1	Creează un climat relațional de încredere, solidaritate și respect, bazat pe principiile echității și ale toleranței	2.1.1. Aplică prevederile cadrului legal în vigoare privind securitatea vieții și sănătății copiilor, prevenirea și raportarea abuzului față de copii.					
		2.1.2. Colectează date generale despre elev și familia acestuia, asigurând confidențialitatea lor.					
		2.1.3. Previne și soluționează conflictele, promovând atitudine tolerantă și acceptare de opinii diferite.					

		2.1.4. Asigură dezvoltarea unor relații de colaborare deschise și oneste între toți subiecții educaționali.					
		2.1.5. Utilizează un limbaj de comunicare decent, respectuos și motivant.					
		2.1.6. Aplică în procesul educațional mijloace oferite de tehnologia informației într-un mod responsabil și etic.					
2.2	Asigură managementul clasei și al comportamentului elevilor	2.2.1. Asigură participarea democratică a copiilor/elevilor în cadrul procesului educațional, respectând principiul diversității.					
		2.2.2. Monitorizează permanent activitatea subiecților educaționali, promovând comportamentul adecvat/etic.					
		2.2.3. Diversifică activitățile colectivelor de copii/elevi în scopul asigurării unei autonomii comportamentale.					
		2.2.4. Implică elevii în stabilirea comportamentului și a regulilor de lucru, bazate pe cultura învățării.					
2.3	Organizează și utilizează în mod rațional spațiul fizic	2.3.1. Organizează spațiul fizic conform cerințelor ergonomice, particularităților și necesităților individuale de învățare și dezvoltare ale copiilor/elevilor.					
		2.3.2. Garantează securitatea spațiului, a resurselor și a materialelor necesare.					

DOMENIUL 3: PROCESUL EDUCAȚIONAL

Standard 3: Cadrul didactic asigură realizarea procesului educațional de calitate.

3.1	Gestionează procesul educațional la clasă	3.1.1. Creează situații de învățare care stimulează formarea și dezvoltarea competențelor.					
		3.1.2. Aplică eficient strategii și tehnologii didactice interactive, cooperante și socializante, asigurând conexiunile necesare.					
		3.1.3. Aplică în mod diferențiat curriculumul pentru copii/elevi cu cerințe educaționale speciale conform recomandărilor SAP.					
3.2	Demonstrează o comunicare didactică eficientă	3.2.1. Respectă norma literară a limbii în care predă și asigură exprimarea corectă a subiecților.					
		3.2.2. Formulează clar și accesibil conținuturile, sarcinile și explică modalitățile de lucru, folosind terminologia și limbajul adecvat.					
		3.2.3. Dezvoltă abilități de comunicare a copiilor/elevilor pentru integrarea socială a acestora în diverse medii culturale.					
3.3	Stimulează motivația, autonomia și responsabilizarea subiecților pentru propria învățare	3.3.1. Aplică strategii și creează situații de motivare a copiilor/elevilor, orientate spre atingerea performanțelor.					
		3.3.2. Contribuie la dezvoltarea în deplină măsură a capacităților fiecărui copil/elev.					

3.4	Utilizează resursele didactice de timp, materiale și umane	3.4.1. Gestionează timpul proiectat pentru diferite etape ale activității de învățare.					
		3.4.2. Integrează în procesul didactic resursele educaționale adecvate, inclusiv mijloacele oferite de tehnologia informației și a comunicațiilor, media etc. , în concordanță cu nevoile de dezvoltare a fiecărui copil/ elev.					
3.5	Evaluează și oferă conexiuni inverse în vederea sporirii performanțelor	3.5.1. Diversifică metodele și instrumentele de evaluare inițială, formativă și sumativă pentru monitorizarea și evaluarea procesului de formare a abilităților și dezvoltare a competențelor.					
		3.5.2. Asigură utilizarea individualizată și diferențiată a strategiilor de evaluare și autoevaluare, pornind de la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor/elevilor.					
		3.5.3. Asigură corectitudinea, obiectivitatea și relevanța evaluării.					
		3.5.3. Asigură corectitudinea, obiectivitatea și relevanța evaluării.					
		3.5.4. Analizează continuu performanțele subiectului, urmărindu-i progresul educațional.					
		3.5.5. Oferă sistematic conexiuni despre rezultatele școlare subiecților abilitați.					
		3.5.6. Aplică standardele de eficiență a învățării în cadrul realizării evaluărilor în concordanță cu Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor.					

DOMENIUL 4: DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Standard 4: Cadrul didactic gestionează propria dezvoltare profesională continuă.

4.1	Edifică propria identitate profesională în concordanță cu rolurile prescrise de funcția didactică.	4.1.1. Respectă cadrul normativ al dezvoltării profesionale continue și prevederile procedurale de planificare și evaluare a nivelului de pregătire profesională.					
		4.1.2. Dezvoltă permanent competențele necesare realizării rolurilor profesionale asumate.					
		4.1.3. Respectă orarul/programul stagiilor de dezvoltare profesională continuă					
4.2	Proiectează propriul traseu de dezvoltare profesională continuă.	4.2.1. Elaborează Planul individual de dezvoltare profesională în conformitate cu prevederile planului de dezvoltare a școlii.					
		4.2.2. Stabilește contexte și finalități de dezvoltare profesională măsurabile și realizabile în perioada planificată					

4.3	Realizează și monitorizează procesul de dezvoltare personală și profesională.	4.3.1. Organizează activitatea educațională, didactică, de specialitate, în baza unei teme de cercetare individuală.					
		4.3.2. Racordează propria activitate la cerințele didacticii contemporane prin valorificarea achizițiilor profesionale inovatoare și experimentarea bunelor practici educaționale.					
		4.3.3. Confirmă participarea și gradul de implicare la activități de dezvoltare profesională în școală, în afara școlii, la nivel regional, național, internațional, prin dovezi elocvente.					
		4.3.4. Elaborează și diseminează materiale didactice proprii.					
		4.3.5. Prezintă rapoarte anuale privind realizarea planului individual de dezvoltare profesională și aplicarea rezultatelor acestuia în procesul educațional.					

DOMENIUL 5: PARTENERIATE EDUCAȚIONALE

Standard 5: Cadrul didactic asigură relații de colaborare și respect cu familia și comunitatea, dezvoltând parteneriate.

5.1	Comunică în mod curent cu membrii familiei/ reprezentanții legali despre activitatea și progresul subiecților educaționali.	5.1.1. Informează părinții/ reprezentanții legali cu privire la obiectivele învățării și așteptările față de subiecții educaționali, în conformitate cu prevederile legale.					
		5.1.2. Prezintă periodic informația necesară părinților/ reprezentanților legali ai copiilor despre progresul înregistrat, succesele și necesitățile de dezvoltare și sprijin ale elevilor pe parcursul învățării, respectând principiul confidențialității.					
		5.1.3. Colaborează cu personalul didactic, nedidactic și auxiliar în dependență de necesitățile procesului educațional.					
5.2	Antrenează membrii familiei și ai comunității în eficientizarea procesului educațional.	5.2.1. Motivează implicarea părinților și a membrilor comunității, menite să sporească calitatea educației la nivel de clasă sau instituție.					
		5.2.2. Identifică domenii de interes comune ale școlii, familiei și comunității pentru dezvoltarea proiectelor educaționale.					
		5.2.3. Organizează evenimente interactive cu elevii, părinții și membrii comunității, menite să consolideze relația între școală și comunitatea locală și să eficientizeze procesul educațional.					
	Facilitează implicarea copiilor/elevilor în realizarea proiectelor comunitare și a acțiunilor de voluntariat.	5.3.1. Implică copii/elevii în proiecte sau acțiuni de voluntariat, organizate la nivel de clasă, instituție sau comunitate.					
		5.3.2. Încurajează, îndrumă și consultă subiecții educaționali în implementarea de proiecte și acțiuni de voluntariat, desfășurate în instituție și în comunitate.					
		5.3.3. Antrenează structurile asociative ale copiilor/elevilor și ale părinților, precum și instituțiile partenere din comunitate, în elaborarea proiectelor educaționale în scopul consolidării coeziunii între toți actorii educaționali din instituție.					

După completarea chestionarului de către cadrele didactice, se prelucrează rezultatele. Acestea pot fi comparate cu rezultatele acumulate în evaluarea tuturor cadrelor didactice de către directorul adjunct sau specialistul OLSDÎ.

Astfel, toate aspectele notate cu 4-5 puncte sunt trecute drept priorități/subiecte/tematici în Strategia și Planul de formare profesională continuă a cadrelor didactice. Mai jos prezentăm modele în acest sens.

Strategia instituțională de formare profesională continuă a cadrelor didactice

Scop strategic: Dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice în conformitate cu *Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*

Obiective specifice	Activități	Grup-țintă	Termene	Indicatori de performanță
1. Identificarea nevoilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice din perspectiva <i>Standardelor de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general</i>	- Elaborarea și aplicarea instrumentelor de identificare a nivelului de dezvoltare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice. - Desfășurarea asistențelor, inter-sistențelor în contextul identificărilor punctelor forte și a oportunităților de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice. - Chestionarea elevilor, părinților privind expectanțele lor în raport cu profilul de competență al cadrului didactic.	Directorul adjunct, șefii de catedră Directorul adjunct, șefii de catedră, cadre didactice cu experiență în domeniu	mai septembrie	Este elaborat tabloul sinoptic al nevoilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice; Este elaborat Planul anual al formării continue a cadrelor didactice și planurile de activitate a tuturor subdiviziunilor responsabile de formarea continuă; Fiecare cadrul didactic a elaborat Planul individual de dezvoltare profesională
2. Organizarea activităților de formare continuă în contextul nevoilor profesionale ale cadrelor didactice	- Elaborarea/achiziționarea materialelor de formare, auxiliare, instrumente de formare, de evaluare, oportune pentru dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice. - Studierea experienței avansate în domeniul: (se vor preciza domeniile conform rezultatelor chestionării) - Desfășurarea ședințelor comisiilor metodice în problema: (se vor preciza domeniile conform rezultatelor chestionării)	Directorul adjunct, șefii de catedră, cadrele didactice formatori interni Cadrele didactice cu experiență în domeniu	septembrie pe parcursul anului pe parcursul anului	Toate resursele necesare pentru activitățile de formare sunt procurate/pregătite. Activitățile de parteneriat pedagogic sunt relevante pentru nevoile profesionale ale cadrelor didactice.

Obiective specifice	Activități	Grup-țintă	Termene	Indicatori de performanță
	- Desfășurarea consiliului pedagogic în problema dezvoltării competențelor profesionale ale cadrelor didactice cu tema: (se vor preciza domeniile conform rezultatelor chestionării) - Organizarea activităților de dezvoltare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice în cadrul școlii tânărului specialist: (se vor preciza domeniile conform rezultatelor chestionării) - Organizarea meselor rotunde în problema: -(se vor preciza domeniile conform rezultatelor chestionării)	Directorul adjunct, cadrele didactice cu experiență în domeniu Directorul adjunct, cadrele didactice cu experiență în domeniu, cadrele didactice debutante	pe parcursul anului pe parcursul anului pe parcursul anului	În activitățile de parteneriat pedagogic s-au implicat cel puțin 80% din numărul total de cadre didactice.
3. Monitorizarea implementării la clasă a celor învățate de către cadrele didactice în cadrul activităților de formare profesională continuă	- Asistarea la lecții de către directorul adjunct și cadrele didactice cu experiență avansată în contextul identificării nivelului de implementare de către cadrele didactice la clasa de elevi a bunelor practici învățate. - Consilierea și orientarea metodică a profesorilor în contextul implementării eficiente în cadrul orelor a a bunelor practici învățate. - Aplicarea chestionarelor pentru elevi pentru identificarea opiniei lor în contextul promovării de către cadrele didactice a bunelor practici învățate.	Directorul adjunct Directorul adjunct, cadrele didactice cu experiență în domeniu Directorul adjunct, elevii (clase de liceu)	noiembrie-decembrie	- Procesul de monitorizare este asigurat cu instrumente de monitorizare. - Cel puțin 70% din numărul total de cadre didactice implementează la clasă bunele practici învățate.
4. Evaluarea rezultativității activităților de formare profesională continuă în contextul dezvoltării competențelor cadrelor didactice	- Desfășurarea asistențelor, inter-asistențelor în contextul evaluării competențelor profesionale ale cadrelor didactice. - Aplicarea chestionarelor pentru elevi (clase de liceu), părinți în contextul evaluării competențelor profesionale ale cadrelor didactice. - Analiza performanțelor elevilor.	Directorul adjunct, cadrele didactice cu experiență în domeniu, elevii	decembrie-mai	- Există instrumente de evaluare a competențelor cadrelor didactice. - Performanțele elevilor au crescut cu cel puțin 25%.

În conformitate cu nevoile reale de formare profesională a cadrelor didactice, deduse anterior, se elaborează *Planul de formare continuă al cadrelor didactice*, conform structurii:

Plan de formare profesională continuă a cadrelor didactice

Unități de competențe	Unități de conținut	Modalități de formare continuă	Perioada			Indicatori de performanță
			Mijloace	Resurse	Responsabil	
(se formulează în baza indicatorilor din Standarde)	(se formulează în baza indicatorilor din Standarde)					(se formulează în baza indicatorilor din Standarde)

Cadrele didactice vor elabora Planul de îmbunătățire a performanței profesionale, un exemplu în acest sens, fiind propus în cele ce urmează.

Plan de îmbunătățire a performanței profesionale

Numele, prenumele cadrului didactic _____

Grad didactic _____

Disciplina de studii _____

Anul de studii _____

Date generale

Autoanaliza situației de moment a performanței profesionale în baza *Standardelor de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*.

PUNCTE FORTE

PUNCTE SLABE

Obiective, acțiuni, indicatori:

Obiective de dezvoltare profesională	Acțiuni preconizate	Perioada de realizare	Indicatori de performanță	Note
Dezvoltarea profesională continuă în contextul asigurării mediului de învățare dezvoltativ	1. Analiza literaturii de specialitate pentru cunoașterea principiilor și particularităților mediului de învățare dezvoltativ. 2. Studiarea bunelor practici pentru determinarea modalităților de asigurare a mediului de învățare dezvoltativ (studiarea experienței avansate, asistarea la lecțiile colegilor cu performanțe în activitate). 3. Participarea la activități de formare continuă în contextul dezvoltării competenței de asigurare a mediului de învățare dezvoltativ. 4. Elaborarea proiectelor didactice din perspectiva asigurării mediului de învățare dezvoltativ. 5. Implementarea în activitatea didactică a bunelor practici de asigurare a mediului de învățare dezvoltativ. 6. Evaluarea impactului asigurării mediului de învățare dezvoltativ asupra rezultatelor elevilor.	august-octombrie 20__ octombrie-decembrie 20__ ianuarie-martie, 20__ pe parcursul anului	Intenționez să ating următoarele rezultate: • să utilizez limbajul de comunicare decent, respectuos și motivant; • să aplic mijloacele oferite de tehnologia informației și a comunicațiilor într-un mod responsabil și etic; • să promovez activități diverse în colectivele de copii/elevi în scopul asigurării unei autonomii comportamentale; • să obțin implicarea elevilor în stabilirea comportamentului și a regulilor de lucru, bazate pe cultura învățării.	

În același context, specialistul din cadrul OLSDÎ va asista la activitățile de formare continuă desfășurate la nivel de instituție de învățământ. Pentru aceasta va utiliza o Fișă de

asistență, cum ar fi cea de mai jos, care poate fi aplicată și în procesul de evaluare a activităților metodice/de formare continuă realizată de către candidații la grad didactic I și superior.

**Fișa de asistență/ evaluare a seminarului metodologic/ a activității de formare continuă
la nivel instituțional/ raional/ municipal**

Scopul asistenței: _____
 Numele, Prenumele cadrului didactic _____
 Gradul didactic _____
 Competențele vizate _____
 Subiectul _____

Criterii de evaluare	Indicatori	P - Punctaj/ Caracterizare calitativă succintă
Relevanța conceptului seminarului metodologic	1. Conformitatea generală a demersului de formare cu obiectivele din planul managerial anual.	
	2. Nivelul de raportare a demersului de formare la finalitățile stipulate în proiectul de formare.	
	3. Conformitatea generală a demersului de formare cu particularitățile de învățare la adulți.	
	4. Respectarea indicațiilor metodice asociate documentelor de planificare în uz.	
	5. Optimizarea raportului dintre conținutul informativ și cel formativ.	
	6. Valorificarea principiului inter- și transdisciplinar.	
	Minim necesar - 18 pct. Maxim posibil – 30 pct.	
Actualitatea, consistența internă și relevanța strategiei de formare	1. Axarea demersului de formare pe dezvoltarea competențelor profesionale.	
	2. Valorificarea nevoilor de formare și dezvoltare profesională și a experienței participanților.	
	3. Structurarea activității pe baza nevoilor și disponibilităților participanților.	
	4. Punerea la dispoziția participanților a aplicabilității imediate și specifice a conținutului.	
	5. Integrarea rezultatelor investigaționale de ultima oră în cadrul demersului de formare.	
	6. Implicarea participanților în rezolvarea problemelor relevante pentru activitatea profesională.	
	7. Ghidarea participanților spre acțiune și reflecție, încorporarea gândirii critice și utilizarea perspectivelor multiple.	
	8. Abordarea formării ca efort de colaborare între formator și participanți.	
	9. Toate obiectivele planificate a fi realizate în cadrul fiecărei unități sunt traduse în sarcini de lucru.	
	10. Calitatea și gradarea sarcinilor de formare și a materialelor prezentate.	

Criterii de evaluare	Indicatori	P - Punctaj/ Caracterizare calitativă succintă
	11. Varietatea și adecvarea în raport cu grupul a sarcinilor și activităților de formare.	
	12. Acuratețea analizei conținutului informațional și relevanța față de problemele actuale pentru activitatea profesională.	
	13. Cât de bine exercițiile propuse susțin înțelegerea conținutului.	
	14. Diversificarea modalităților de organizare a formării (frontală, în echipă, individuală).	
	15. Folosirea exemplelor și a experimentelor.	
	16. Utilizarea eficientă a tehnologiilor informaționale și comunicaționale.	
	Minim necesar - 48 pct. Maxim posibil – 80 pct.	
Calitatea dimensiunii comunicative	1. Corectitudinea limbajului utilizat pe parcursul activității.	
	2. Claritatea, coerența limbajului folosit în explicații și a modelelor de limbaj.	
	3. Caracterul și varietatea timpului.	
	4. Susținerea și promovarea unui stil de comunicare constructiv și democratic axat pe gândirea pozitivă.	
	5. Valorificarea tehnicilor de comunicare verbală/ nonverbală/ paraverbală, care favorizează formarea activă, colaborarea și interacțiunea în cadrul activității de formare.	
	6. Crearea și menținerea în auditoriu a unui climat de respect.	
	Minim necesar - 18 pct. Maxim posibil – 30 pct.	
Obiectivitatea și fiabilitatea dimensiunii analitice și evaluative a activității	1. Calitatea debriefării activității.	
	2. Utilizarea unei game variate de tehnici de analiză și evaluare a rezultatelor formării.	
	3. Angajarea participanților în procesul de autoevaluare și interevaluare.	
	4. Realizarea conexiunii inverse în procesul evaluării.	
	5. Furnizarea feedbackului constructiv.	
	6. Determinarea direcțiilor de autoformare continuă.	
	Minim necesar - 18 pct. Maxim posibil – 30 pct.	

Aprecierea poate fi efectuată cu puncte de la 1 (minimal) la 5 (maximal) în raport cu fiecare indicator.

Componenta conceptuală: _____

Componenta acțională: _____

Componenta evaluativă: _____

Componenta autoevaluativă: _____

Decizia finală:* _____

Evaluator: NP, Semnătura _____

*Se recomandă, dacă $100 \leq P \leq 170$.

Oferirea și primirea feedbackului sunt aspecte esențiale ale comunicării într-o varietate de contexte, inclusiv în mediul profesional, academic și personal. În contexte științifice și profesionale, oferirea și primirea feedbackului poate fi adesea un proces mai delicat și complex, care necesită atenție la detaliu și abilități de comunicare eficiente. Ca proces bidirecțional, feedbackul poate lua diverse forme și poate fi împărțit în mai multe categorii în funcție de natura și contextul său.

În procesul de comunicare dintre persoana care monitorizează și persoana care este monitorizată se recomandă practicarea a) ascultării active; b) feedbackului constructiv.

a) Ascultarea activă. A asculta înseamnă a privi: nu există ascultare activă fără contact vizual. Privirea deschide canalele de comunicare; prin privire poți recunoaște prezența celui alt, poți manifesta dorința de comunicare, interes, respect. Privirea unei persoane exprimă starea de spirit a acesteia, iar interlocutorul poate observa acea atitudine care denotă o atenție binevoitoare acordată celui alt și faptul că ne așteptăm să primim de la interlocutor mesaje importante.

De asemenea, a asculta cu adevărat înseamnă a fi empatic cu gândurile și sentimentele celui alt. Empatia este arta prin care mentorul se identifică cu sentimentele „discipolului”, ascultându-l atent pentru a-i putea înțelege mai bine punctul de vedere, motivația, interesul, pentru a vedea lumea prin prisma lui. Este vorba de a izola ceea ce exprimă „discipolul” de ceea ce am putea simți atunci când îl ascultăm (simpatie sau antipatie), dar totodată de a nu ne anula sentimentele proprii (apatie).

Pentru a deveni empatici față de „persoanele implicate în procesul de monitorizare” nostru putem folosi urmatorul set de întrebări: „Ce încearcă să-mi spună?” „Ce înseamnă acest lucru pentru el?” „Cum vede el problema?” „Care sunt sentimentele lui și ce emoții simte?”

A asculta activ înseamnă: să nu interpretezi, să nu judeci, să nu acuzi, să nu critici, să nu devalorizezi, să nu denigrezi, să nu insulti, să nu vorbești despre tine însuși, să nu schimbi subiectul, să nu dai sfaturi care nu au fost cerute, să nu te gândești înainte la ceea ce vei spune în timp ce interlocutorul își prezintă problema, să te concentrezi asupra problemei lui, încercând să-l înțelegi.

Ascultarea activă presupune că dincolo de faptele relatate să înțelegi semnificația intelectuală și afectivă profundă a acestor fapte pentru interlocutor, să îți dai seama de conotația afectivă a anumitor cuvinte, gesturi, priviri.

Elementele de comunicare nonverbală însoțesc permanent o ascultare care se vrea a fi activă. Asculți nu doar cu urechile, ci cu întreg corpul: aplecare înainte spre interlocutor, clătănări ușoare din cap, menținerea contactului vizual, zâmbet etc.

Tehnici de ascultare activă:

- *Tehnica tăcerii.* Este important ca mentorul să tacă pentru a permite profesorului să vorbească sau să-și caute ideile, pentru că adeseori cea mai bună empatie se realizează în liniște.
- *Tehnica interogării.* Trebuie de adresat întrebări adecvate, pe un ton cald și blând, pentru a-i permite interlocutorului să se exprime liber, pentru a afla informațiile exacte, nevoile, preocupările, anxietățile și dificultățile celui alt. Întrebările demonstrează că asculți și încurajezi comunicarea, iar răspunsurile permit dezvoltarea unor noi argumente.
- *Tehnica reformulării și parafrazării.* Astfel, interlocutorul va recunoaște ca într-o oglindă imaginea a ceea ce tocmai a rostit; iar această imagine îl va ajuta să-și clarifice propriul punct de vedere, se va simți înțeles și încurajat să continue să se exprime. Confirmați că l-ați înțeles și verificați-vă prin parafrază, adică reformulare („Spui că vrei să...”). Parafrizarea este cea care duce la răspunsul: „Da, așa este”.

Ascultarea activă nu înseamnă pur și simplu a-i acorda atenție celuilalt, sau a-i pune întrebări pentru a aduna informații care ne lipsesc pentru a înțelege o situație, ci presupune mai curând *să afli ceea ce nu spune interlocutorul*. De aceea ascultarea activă, prin tehnicile pe care le implică și mai ales prin atitudinea care se cere a fi adoptată, permite depășirea unor bariere importante în comunicare, dezamorsarea conflictelor și stabilirea de relații pozitive cu ceilalți.

b) Feedbackul constructiv, proactiv.

În general, putem distinge feedback pozitiv, care încurajează și validează comportamentul sau rezultatele, feedback negativ, care doar critică, și feedback constructiv, care oferă sugestii pentru îmbunătățire și dezvoltare. În același timp, feedbackul poate fi formal sau informal, direct sau indirect, scris, verbal, sau nonverbal, în funcție de canalul și contextul în care este transmis.

Accent vom pune pe câteva **tipuri de feedback**, indispensabile în procesul educațional:

FEEDBACK REACTIV	FEEDBACK PROACTIV
Definiție: Feedbackul reactiv are loc după ce o acțiune sau o situație a avut loc. Este o reacție la comportamentul trecut sau la rezultatele deja obținute.	Definiție: Feedbackul proactiv are loc înainte de a avea loc o acțiune sau o situație. Este o abordare orientată spre viitor, concepută pentru a pregăti și îmbunătăți performanța viitoare.
Scop: Scopul principal al feedbackului reactiv este de a evalua performanța anterioară, de a identifica punctele forte și zonele care necesită îmbunătățiri și de a oferi îndrumări pentru viitor.	Scop: Scopul principal al feedbackului proactiv este de a anticipa și a preveni problemele, de a oferi îndrumări și suport înainte de a apărea dificultățile și de a ajuta la dezvoltarea continuă.
Modelul reactiv • Feedbackul este oferit drept răspuns la evenimente sau comportamente specifice. • Se concentrează pe gestionarea situațiilor imediate și corectarea problemelor când acestea apar. • Poate crea o abordare mai flexibilă și adaptabilă la schimbările neprevăzute.	Modelul proactiv • Feedbackul este planificat și oferit într-un mod premeditat, indiferent de evenimentele curente. • Se concentrează pe dezvoltarea continuă, anticiparea nevoilor de îmbunătățire și ghidarea pe termen lung a performanței. • Poate contribui la stabilirea unor așteptări clare și la dezvoltarea unui mediu propice creșterii profesionale constante.

FEEDBACK REACTIV	FEEDBACK PROACTIV
se referă la procesul în care o reacție sau o evaluare este furnizată imediat sau în timp real după ce s-a întâmplat ceva. Acest tip de feedback este prompt și poate fi folosit pentru a ghida comportamentul sau acțiunile ulterioare.	se referă la feedbackul care este oferit mai târziu, după o perioadă de timp, și poate fi perceput ca fiind mai puțin imediat sau mai puțin eficient în influențarea schimbării comportamentale imediate.

Avantaje:

- **Relevanță imediată:** Oferind feedback instant, se asigură că informațiile sunt proaspete și relevante pentru acțiunile recente, facilitând înțelegerea contextului imediat.
- **Corectare imediată:** Permite corectarea rapidă a erorilor sau ajustarea comportamentului înainte ca obiceiurile să se instaleze.
- **Motivație:** Un feedback instant pozitiv poate spori motivația și încrederea în sine, oferind o recompensă imediată pentru performanța bună.

Dezavantaje:

- **Stres:** Feedbackul instant, mai ales dacă este negativ, poate provoca stres și anxietate, afectând negativ moralul și încrederea în sine.
- **Supra-reacții:** Există riscul ca persoanele să reacționeze emoțional sau să nu primească bine feedbackul instant, reducând eficacitatea comunicării.
- **Lipsa de perspective:** În cazul feedbackului instant, există riscul de a oferi doar o perspectivă superficială, fără a analiza în profunzime situația sau rezultatele.

Avantaje:

- **Reflecție mai profundă:** Oferind feedback amânat, se oferă ocazia pentru o analiză mai profundă și o înțelegere mai completă a performanței individuale sau a rezultatelor.
- **Reducerea stresului:** Participanții pot primi feedbackul într-un mediu mai puțin tensionat, ceea ce poate facilita o receptare mai bună și o abordare mai deschisă.
- **Dezvoltare a strategiilor:** Feedbackul amânat oferă ocazia de a dezvolta și implementa strategii de îmbunătățire a performanței pe termen lung.

Dezavantaje:

- **Pierdere de relevanță:** Feedbackul amânat poate pierde din relevanță în timp, în special atunci când se referă la evenimente sau acțiuni specifice care s-au întâmplat în trecut.
- **Întârzierea îmbunătățirilor:** Așteptând feedbackul, pot apărea întârzieri în implementarea schimbărilor necesare și în procesul de îmbunătățire.
- **Lipsa motivației imediate:** Feedbackul amânat poate să nu ofere acel impuls imediat de motivație sau recompensă pe care îl oferă feedbackul instant.

Este important să fim conștienți de momentele potrivite pentru a oferi și a primi feedback pentru a asigura eficacitatea și impactul său pozitiv, implicit a adapta anumit model de feedback la contextul educațional.

Feedbackul poate fi *direct* (discuții, întâlniri) sau *indirect* (chestionare, date obținute de la colegi sau supervizori).

Dacă feedbackul primit este *pozitiv*, el devine motivant pentru îmbunătățirea performanței. Dacă feedbackul este *negativ*, profesorul va decodifica în plan acțional și comportamental necesitatea unei ameliorări a muncii sale.

Feedbackul ar trebui: să se bazeze pe încrederea dintre emițător și receptor; să fie specific, nu general; să fie oferit când receptorul este pregătit să îl accepte; monitorul trebuie să

verifice înțelegerea corectă a mesajului pe care l-a transmis; trebuie să conțină acele lucruri pe care receptorul este capabil să le facă în cadrul activității sale.

Se identifică trei forme de feedback, din perspectiva emiterii lui:

Feedback evaluativ: emițătorul emite o judecată, fără a mai lăsa loc dialogului sau explorării opțiunilor. El lasă în seama receptorului asumarea întregii responsabilități. Exemplu: „Vorbești fără încetare și îi întrerupi pe ceilalți”.

Feedback descriptiv: emițătorul enunță faptele fără a le interpreta. El pune în evidență aspecte precise din comportamentul receptorului. Exemplu: „În ultima jumătate de oră, ai intervenit în discuții fără motiv timp de douăsprezece minute”.

Feedback al experienței: emițătorul descrie impactul comportamentului pe care îl are cealaltă persoană. În acest tip de feedback autorul își asumă responsabilitatea reacțiilor sale și vorbește la persoana I. Exemplu: „Când cineva vorbește mult, eu am tendința să nu-l ascult și să mă retrag”.

Pentru a fi eficient, feedbackul trebuie să țină cont de o serie de exigențe ce afectează

ambele persoane implicate în procesul de monitorizare. O regulă esențială pentru un feedback corect este ca el să fie dat imediat după comportamentul observat. O a doua condiție este ca persoana căreia îi este adresat feedbackul să fie în acel moment dispus să îl primească. Cel mai bine primit este feedbackul care a fost solicitat. Indiferent de conținut și formă, feedbackul trebuie să fie perceput ca o modalitate de ajutor.

Denumirea metodei: MODELUL EEC – Evidențiere, Efect, Creștere	Descriere: <i>Evidențiere:</i> Specificăm comportamentul sau acțiunea observată în mod obiectiv. <i>Efect:</i> Menționăm impactul comportamentului asupra rezultatelor sau a echipei. <i>Creștere:</i> Sugerăm o îmbunătățire sau o acțiune viitoare pentru creșterea performanței.
	Exemplu: Evidențiere: Am observat că, în timpul activității, ați utilizat drept suport produsul multimodal PPT. Efect: Acest lucru a făcut activitatea mai captivantă și a ajutat elevii să vizualizeze mai bine cele verbalizate, clarificând conceptele. Dar am observat și câteva greșeli gramaticale pe slide-ul X; mărimea caracterelor pe slideul Y era foarte mică și necesita o mai mare concentrare. Creștere: Continuați să utilizați prezentările multimodale drept suport didactic, redactându-le cu atenție și asigurându-vă că mărimea caracterelor nu e mai mică de 16, text ușor lizibil pentru toți copiii.
MODELUL SCE – Situație Comportament Efect	Descriere: <i>Situație:</i> Contextualizăm feedbackul prin referire la o situație specifică. <i>Comportament:</i> Identificăm comportamentul sau acțiunea observată. <i>Efect:</i> Discutăm despre impactul pozitiv sau negativ al comportamentului. Exemplu: În cadrul ședinței de ieri, am observat că ați avut câteva idei excelente privind îmbunătățirea procesului. Totuși, ați părut rezervat în a vă împărtăși pe deplin sugestiile. Acest comportament poate afecta eficiența echipei, deoarece nu am beneficiat de perspectivele Dvs. valoroase. Ar fi benefic să vă împărtășiți mai des ideile și sugestiile în cadrul echipei, astfel încât să putem profita la maximum de experiența și cunoștințele Dvs.

MODELUL ABP –

Apreciere

Beneficiu

Propunere

Descriere:

Apreciere: Exprimăm aprecierea pentru acțiunile sau comportamentul observat.

Beneficiu: Discutăm despre beneficiile sau impactul pozitiv al acțiunilor.

Propunere: Sugerăm o direcție sau o acțiune viitoare.

Exemplu:

Apreciere: Vreau să vă mulțumesc pentru modul eficient în care ați gestionat situația tensionată în timp lecției, când elevul a refuzat implicarea în activitate.

Beneficiu: Atitudinea Dvs. calmă și soluția propusă (activitatea diferențiată) a creat un mediu propice învățării, promovând abordarea individualizată.

Propunere: Continuați să promovați centrarea pe necesitățile elevilor și să aveți pregătite materiale/fișe didactice pentru orice context. Stilul Dvs. de gestionare a situației este de apreciat.

MODELUL SANDWICH

Descriere:

Structura acestui model poate varia în funcție de contextul și preferințele individuale ale celui care oferă feedbackul, dar în general, poate include:

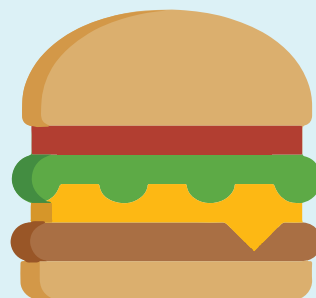
Brioșa (sau chifla) - Punctele pozitive:

În acest strat, se evidențiază aspectele pozitive ale performanței sau comportamentului celui care primește feedbackul. Este important să se recunoască și să se aprecieze realizările și contribuțiile pozitive.

Chifla inferioară - Punctele care necesită îmbunătățire: Acest strat se concentrează pe aspectele care necesită ajustări sau îmbunătățiri. Pot fi identificate și explicate clar zonele în care se poate obține o performanță mai bună sau se pot face schimbări constructive.

Felii de carne (sau burgerul) - Exemple specifice și sugestii de îmbunătățire: În acest strat, se oferă exemple specifice și sugestii concrete pentru a sprijini înțelegerea și aplicarea feedbackului. Este util să se ofere orientare practică și soluții pentru a ajuta persoana să progreseze.

Garnitura (sau altele) - Încurajare și sprijin: În final, feedbackul poate include și elemente de încurajare și sprijin pentru a încuraja persoana să continue să se dezvolte și să îmbunătățească performanța lor.

Exemplu:

Brioșa (Punctele pozitive): Ai pronunția foarte clară și precisă în limba engleză. Este evident că ai lucrat mult pentru a-ți îmbunătăți abilitățile de vorbire.

FEEDBACKUL ÎN 5 PAȘI

Context

Observații specifice

Impact

Sugestii de îmbunătățire

Încheiere și clarificare

Chifla inferioară (Punctele care necesită îmbunătățire): Cu toate acestea, am observat că uneori te grăbești să răspunzi și nu folosești întotdeauna timpul necesar să formulezi propozițiile corect. Acest lucru poate duce la unele erori gramaticale minore.

Felii de carne (Exemple specifice și sugestii de îmbunătățire): De exemplu, când am discutat despre trecutul simplu, ai uitat să adaugi terminația "-ed" la unele verbe. Îți recomand să te concentrezi pe construcția corectă a propozițiilor. O modalitate bună de a îmbunătăți acest aspect este să practici mai mult vorbirea în limba engleză și să acorzi atenție la detalii.

Garnitura (Încurajare și sprijin): În general, ești pe drumul cel bun și observ că eforturile tale de a-ți îmbunătăți competențele lingvistice sunt remarcabile. Continuă să practici și să ai încredere în abilitățile tale. Sunt aici să te susțin și să te ajut să progresezi în continuare.

Contextul: Începe prin a stabili contextul pentru feedback. Explicați scopul și relevanța acestuia, astfel încât persoana care primește feedbackul să înțeleagă de ce este important și ce se așteaptă de la ea.

Observații specifice: Oferă observații clare și specifice despre comportamentul sau performanța persoanei. Evitați generalizările și fiți cât mai concret posibil. Folosiți exemple concrete și detaliate pentru a sprijini feedbackul dvs.

Impactul: Comunică impactul comportamentului sau performanței asupra obiectivelor, a mediului sau a celorlalți implicați. Împărtășiți modul în care aceste observații afectează rezultatele sau relațiile și de ce este important să se facă schimbări.

Sugestii și îmbunătățiri: Oferă sugestii constructive și soluții pentru a ajuta persoana să își îmbunătățească comportamentul sau performanța. Fiți deschiși și încurajați dialogul pentru a găsi modalități eficiente de a face progrese.

Încheierea și clarificarea: Încheie feedbackul cu un rezumat clar al punctelor cheie și clarificări, dacă este necesar. Asigurați-vă că persoana a înțeles feedbackul și este pe deplin conștientă de pașii următori sau de așteptările viitoare.

Exemplu:

1. Când se întâmplă (descrii comportamentul): Am observat că, în timpul discuțiilor în clasă, ai tendința de a întrerupe colegii atunci când aceștia încearcă să-și exprime părerile.

2. Simt (descriere reacție): Simt că aceste întreruperi pot afecta atmosfera de învățare și pot împiedica ceilalți elevi să-și exprime gândurile și ideile în mod liber.

3. Pentru... (explicația de ce vă simțiți așa): Este important să asigurăm un mediu de învățare respectuos și colaborativ în clasă, unde toți elevii se simt confortabil să-și împărtășească opiniile fără a fi întrerupți sau judecați.

4. Ceea ce îmi imaginez este... (dacă este posibil, arătați că înțelegeți ce se află în spatele comportamentului): Îmi dau seama că poate exista o dorință de a contribui activ la discuții, dar poate exista și o oarecare nerăbdare sau lipsă de conștientizare a modului în care întreruperile pot afecta pe ceilalți.

5. Ceea ce aș prefera este... (sugerați un alt mod de a vă comporta): Aș prefera ca atunci când vrei să-ți exprimi părerea, să aștepti rândul și să asculți cu atenție contribuțiile colegilor. În acest fel, toată lumea va avea oportunitatea să-și spună părerea în modul lor și vom putea avea discuții mai productive și echilibrate.

Acest exemplu de feedback oferă o structură clară și respectuoasă pentru a adresa comportamentele problematice într-un mod constructiv și empatic, promovând învățarea și dezvoltarea personală.

Bineînțeles că, sunt și alte modele de feedback instant care pot fi aplicate în activitatea profesională, dar și în viața de zi cu zi, aspectul important în toate modelele aplicate este **abordarea constructivă și atitudinea pozitivă** și binevoitoare manifestată în procesul de comunicare. Prin urmare, atunci când oferim feedback în contextul educațional, vor ține cont de:

Aspecte cheie ale feedbackului în contextul educațional:	EXEMPLE
Claritate și relevanță	În prezentarea ta, informațiile au fost prezentate într-un mod clar și relevant. Explicațiile tale au fost concise și ușor de înțeles, ceea ce a facilitat înțelegerea subiectului pentru audiență.
Feedback specific și detaliat	Am observat că în partea a doua a proiectului tău, s-a simțit o lipsă de detalii în privința metodelor de cercetare. Ar fi benefic să adaugi mai multe exemple concrete și date specifice pentru a-ți susține argumentele și concluziile.
Feedback echilibrat	Prezentarea ta a avut atât puncte forte, cât și zone care pot fi îmbunătățite. Se remarcă claritatea și organizarea informațiilor, dar poate ai putea alocă mai mult timp anumitor aspecte pentru a le detalia mai bine.
Feedback constructiv	În privința prezentării tale, consider că poți îmbunătăți interacțiunea cu publicul prin includerea unor exemple mai tangibile și utilizarea unor ilustrații pentru a sprijini punctele cheie. Aceste adăugiri vor face prezentarea ta mai captivantă și ușor de urmărit.
Feedback individualizat	Felicitări pentru abordarea ta creativă în rezolvarea acestei probleme! Totuși, am observat că în partea a treia a proiectului, ai putea să te concentrezi mai mult asupra conexiunii dintre concluzii și datele prezentate, pentru a consolida argumentele tale.
Feedback ca oportunitate de creștere	Chiar dacă ai făcut o treabă bună în prezentare, consider că există un potențial mare de dezvoltare în gestionarea timpului. O abordare mai atentă în planificarea prezentării tale te va ajuta să evidențiezi mai bine punctele cheie și să oferi mai mult spațiu pentru întrebări și discuții din partea audienței.

Astfel că, feedbackul este eficient dacă e specific și direcționat către un anumit comportament sau acțiune; evidențiază impactul comportamentului sau acțiunilor; orientează către soluție; e sprijinitor și prietenos; constant și continuu; oferit în timp util și rezonabil, imediat după activitatea care necesită feedback; e pozitiv și/ sau deschis spre dialog.

Oferirea feedbackului constructiv necesită abilități de comunicare empatică și o înțelegere profundă a contextului și a persoanei căreia i se oferă feedbackul.

Înainte de a oferi feedback, este important să fim conștienți de obiectivele noastre și să ne asigurăm că mesajul nostru este clar și bine-intenționat. De asemenea, este esențial să fim deschiși la feedback și să îl primim cu bunăvoință și disponibilitate pentru îmbunătățire. Pentru a asigura un schimb constructiv de feedback, este recomandabil să folosim tehnici de ascultare activă și întrebări deschise pentru a încuraja dialogul și clarificarea înțelegerii reciproce.

Iată câteva considerații despre **când oferim și primim feedback**:

OFERIM UN FEEDBACK

După o observație directă: Feedbackul este mai eficient atunci când este legat de comportamente sau acțiuni observate direct. Așteaptă până când poți oferi feedback bazat pe experiența ta directă sau pe informații obiective.

Când este solicitat: Uneori, oamenii cer feedback explicit. Acesta este un moment potrivit pentru a oferi observațiile și sugestiile tale, deoarece persoana este probabil pregătită să primească informațiile și să le folosească pentru a se îmbunătăți.

Înainte de un termen limită important: Dacă lucrezi în echipă sau colaborativ la un proiect, oferirea feedbackului înainte de un termen limită important poate ajuta la identificarea și corectarea problemelor sau erorilor în timp util.

Într-un mediu privat și adecvat: Alege un moment și un loc potrivit pentru a oferi feedback. Asigură-te că este într-un mediu privat și că persoana este receptivă la discuție.

PRIMIM FEEDBACK

Atunci când ești deschis și pregătit să ascuți: Este important să fii deschis la primirea feedbackului și să fii pregătit să ascuți cu atenție. Fii dispus să îți analizezi comportamentul sau munca în mod obiectiv.

Când ceri feedback: Dacă dorești să primești feedback, exprimă această dorință deschis și sincer. Când ceri feedback, vei fi mai pregătit să primești observații și sugestii constructive.

După ce ai avut timp să reflectezi: Dacă primești feedback într-un moment neașteptat sau în timpul unei conversații tensionate, este important să îți acorzi timp să reflectezi asupra observațiilor primite înainte de a răspunde.

Cu o atitudine deschisă și pozitivă: Primește feedbackul cu o atitudine deschisă și pozitivă, chiar dacă unele observații pot fi critice. Încearcă să înțelegi perspectiva celui care oferă feedback și să îți folosești experiența pentru a te îmbunătăți.

În cele din urmă, **oferim feedback** pentru: orientare și direcție; motivație și angajament; dezvoltarea abilităților critice; învățarea bazată pe erori; autoevaluare și autocunoaștere; îmbunătățirea relației; crearea cadrului valoros pentru dezvoltarea personală și pentru atingerea succesului profesional.

Primim feedback - ascultând cu atenție; nu oferim reacții imediate; privind feedbackul ca pe o oportunitate de învățare; evitând a lua feedbackul personal; concentrându-ne pe aspectele specifice; recunoscând punctele tari și punctele slabe; solicitând clarificări; explorând soluții și îmbunătățiri; mulțumind pentru feedback și punând feedbackul în context.

Oferirea și primirea feedbackului în mod constructiv și eficient necesită înțelegerea contextului și a persoanelor implicate, precum și abilități de comunicare empatică și deschisă. Prin respectarea acestor considerații, feedbackul poate deveni un instrument valoros pentru dezvoltare personală și profesională.

Recomandăm următoarele instrumente de feedback:

Observații directe: Observarea directă a comportamentului sau performanței individului într-un anumit context pentru a oferi feedback precis și relevant.

Fișe de observație: Utilizarea unor formulare structurate pentru a înregistra și evalua observațiile făcute în timpul observațiilor directe.

Evaluarea performanței: Procesul formal de evaluare a performanței individului în funcție de obiectivele stabilite, criteriile de performanță și competențele relevante.

Evaluarea prin observație: Evaluarea performanței individului pe baza observațiilor directe făcute în timpul activităților sau sarcinilor desfășurate.

Sesiuni de dezbateri în grup: Organizarea unor întâlniri sau sesiuni în grup pentru a discuta și a oferi feedback colectiv asupra performanței sau ideilor.

Auto-reflecție: Procesul în care individul reflectă asupra propriilor sale acțiuni, comportamente și performanțe pentru a identifica punctele tari și punctele slabe și pentru a-și îmbunătăți abilitățile.

Întrebări deschise și ascultare activă: Utilizarea întrebărilor deschise pentru a stimula discuția și pentru a permite individului să își exprime gândurile și sentimentele, în timp ce ascultarea activă implică atenția concentrată și empatia față de ceea ce spune persoana.

Feedback 360 de grade: Procesul în care feedbackul este colectat de la multiple surse, inclusiv de la superiori, colegi, subordonați și chiar de la sine, pentru a oferi o imagine cuprinzătoare a performanței individului.

Coaching individual și de grup: Furnizarea de ghidare și suport individualizat sau în grup pentru a ajuta indivizii să își îmbunătățească performanța și să își atingă obiectivele.

Brainstorming: O sesiune creativă în care membrii unui grup generează idei și soluții în mod spontan și nelimitat.

Gamification: Integrarea elementelor de joc în procesul de feedback pentru a încuraja participarea, angajamentul și motivația.

Forumuri de discuții: Platforme online sau sesiuni în care indivizii pot discuta, împărtăși experiențe și oferi feedback reciproc.

Pot fi aplicate diverse modele de instrumente de feedback, inclusiv fișe de tipul celor de mai jos.

Fișa de feedback (1)

1. Observă ceea ce persoana spune și face.

Am observat că

2. Descrie fără a judeca, ceea ce ai văzut.

Am văzut că

3. Descrie sentimentele/gândurile tale legate de comportamentul observat.

Am simțit

4. Descrie impactul asupra ta.

mi-a plăcut, nu mi-a plăcut, m-a demotivat, nu m-a demotivat etc...

Fișa de feedback (2)

Sunteți invitați să oferiți feedback cu privire la activitatea de la clasă. Este recomandat ca feedbackul să fie obiectiv, limbajul decent, iar opiniile exprimate să fie justificate. Această fișă este anonimă și poate fi completată electronic sau în format tipărit.

Sunt în clasa

Cadrul didactic căruia îi acorzi feedback predă disciplina:

Numele cadrului didactic care predă disciplina selectată:

Aspectele pe care vreau să le abordez în timpul discuției de feedback:

Timp	Ce se întâmplă?
Timp	Ce observ eu!
Timp	Întrebări/comentarii

Numele cadrului didactic care predă disciplina selectată:

Fișa de feedback (3)

Modelul GROW

Goal /Obiectiv

În mod ideal, acest lucru ar trebui convenit în ședința preliminară; dar, se poate ca un scop diferit să apară în timpul vizitei.

Reality /Realitate:

Această fază ajută la identificarea detaliilor lecției. Observatorul identifică unele aspecte-cheie pe care le-ar putea îmbunătăți. (Acestea pot coincide cu domeniile abordate în timpul ședinței preliminare sau pot fi domenii noi).

Options/Opțiuni:

Observatorul îl ajută pe profesorul observat să reflecteze asupra predării și să identifice modalități alternative de a atinge obiectivele relevante.

Observatorul ia notițe și îi amintește persoanei observate ce a spus și, în final, rezumă ceea ce profesorul observat a decis să facă.

Will/ Voință, Desire/ Dorință:

Observatorul pune întrebări pentru a-l ajuta pe cel observat să afle dacă obiectivele stabilite sunt realiste și să decidă cu ce acțiuni să înceapă. Ei discută despre posibilele obstacole cu care s-ar putea confrunta profesorul observat și despre mijloacele pe care le-ar putea folosi pentru a le depăși. De asemenea, cei doi vorbesc despre cât de puternică este motivația de a schimba practica de predare.

Data:

Activitatea:

Profesorul:

OBIECTIVUL observării:

REALITĂȚI

Comportament/
Detalii observate

OPȚIUNI

Aspecte observate ce merită a fi discutate
(pentru obiectivul observat)

VOINȚĂ

Întrebări de
concretizare și motivare

NOTIȚE

Ce a fost util observatului din feedbackul oferit.

În concluzie, feedbackul este un instrument valoros în dezvoltarea personală și profesională, cu aplicabilitate într-o gamă largă de domenii și contexte. Înțelegerea și cultivarea abilităților de feedback sunt esențiale pentru îmbunătățirea performanței individuale și colective și pentru creșterea eficienței și

eficacității în mediile academice, științifice și profesionale. Prin intermediul unei abordări atente și a unei comunicări deschise și empatică, putem transforma procesul de oferire și primire a feedbackului într-un instrument puternic pentru creștere și dezvoltare continuă.

2.4. Raportarea și îmbunătățirea continuă a procesului de implementare a curriculumului la limba engleză

Viorica ANDRIȚCHI
Ana ȚÎBULEAC

Monitorizarea *implementării curriculumului* reprezintă nu doar colectare a informațiilor, ci implică și întocmirea rapoartelor periodice, care vor permite realizarea unei imagini complexe despre progresul atins în implementarea curriculumului școlar. *Rapoartele de monitorizare* vor constitui o bază considerabilă pentru evaluarea finală. Datele și informațiile obținute în urma monitorizării pot ajuta mult în luarea deciziilor privind implementarea curriculumului școlar. În acest sens, e bine să se recurgă la completarea rapoartelor, în care

se indică ce activități au fost derulate sau servicii oferite într-o anumită perioadă de timp, cum și de către cine au fost valorificate.

Scopul elaborării *Raportului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză* este de a furniza date recente despre calitatea implementării curriculumului și gradul de realizare a finalităților educaționale la limba engleză. Propunem mai jos o structură recomandată a *Raportului de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză*.

Raport de monitorizare a implementării curriculumului la limba engleză

OBIECTIV: Monitorizarea implementării curriculumului la limba engleză din perspectiva standardelor de calitate

Informații generale:

Denumirea instituției
Data
Disciplina școlară
Cadrele didactice vizate
Acte normative de referință

Rezultate ale activității de monitorizare

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
1	Prezența documentației școlare aferente implementării curriculumului	Cadrele didactice, comisiile metodice, echipa managerială a instituției de învățământ dispune de documentația școlară aferentă implementării curriculumului.	• Curriculumul disciplinar și Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar; • Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară în anul de studii curent; • Planul de activitate a Comisiei metodice; • Procesele verbale ale ședințelor Comisiei metodice și documentele aprobate în cadrul ședințelor; • Analiza activităților realizate conform planului de activitate al Comisiei metodice (format tipizat SWOT); • Programul de dezvoltare strategică al instituției de învățământ; • Planul managerial anual al instituției de învățământ pentru anul curent de studii; • Planul de învățământ individual; Schema orară, inclusiv a activităților cercurilor și secțiilor sportive, a consultațiilor, orarul semestrial al evaluărilor sumative.	

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
2	Caracterul planificat al procesului de implementare a curriculumului școlar	- Proiectul de dezvoltare strategică al instituției de învățământ include aspecte referitoare la implementarea curriculumului școlar; - planul anual de activitate al instituției de învățământ include strategia de implementare a curriculumului cu obiective, acțiuni, resurse, indicatori; - planurile de activitate ale catedrelor de specialitate includ aspecte referitoare la monitorizarea implementării curriculumului școlar; - instituția de învățământ dispune de un plan de orientare-îndrumare și formare continuă, bazat pe nevoile reale ale cadrelor didactice în problema implementării curriculumului; - profesorii elaborează produse curriculare racordate la cerințele curriculare, inclusiv pentru elevii cu CES.	- Proiectul de lungă durată la disciplina școlară; - Planul educațional individualizat (PEI) pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES); - Proiectul didactic al lecțiilor; - Instrumentele de evaluare aplicate în cadrul tezelor semestriale ce includ tabelul de corelare dintre competențele specifice - obiectivele de evaluare - conținutul itemilor - gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note (după modelul aplicat în evaluările naționale); - Instrumentele de evaluare aplicate în cadrul evaluărilor sumative și diferențelor de program ce includ tabelul de corelare dintre competențele specifice - obiectivele de evaluare - conținutul itemilor - gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note (după modelul aplicat în evaluările naționale).	

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
3	Asigurarea procesului de implementare a curriculumului școlar cu resurse	• instituția de învățământ dispune de bază materială, tehnologii informaționale, echipamentul necesar pentru implementarea adecvată a curriculumului la clasă; • fiecare catedră dispune de un pachet de materiale didactice, inclusiv multimedia, racordate la cerințele curriculare; • instituția de învățământ îmbunătățește continuu condițiile de predare - învățare – evaluare, conform recomandărilor curriculare; • elevii au acces la resurse de învățare care răspund intereselor și nevoilor lor educaționale; • resursele și spațiile de învățare permit tuturor elevilor să participe în mod activ în procesul educațional; • prevederile curriculumului sunt înțelese și promovate de către toate cadrele didactice; • profesorii își dezvoltă continuu competențele profesionale în acord cu noile prevederi curriculare; • echipa managerială întreprind diverse acțiuni formative pentru combaterea rezistenței la schimbare;		
4	Relevanța ofertei educaționale opționale	• curricula opțională se axează pe interesele și preferințele elevilor; • curricula opțională este realizată de cadre didactice competente în domeniu;		

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
		- cadrele didactice elaborează documentele curriculare, materiale didactice în acord cu curricula opțională; - funcționează diverse cercuri, facultative privind dezvoltarea personalității elevilor; se monitorizează continuu nivelul de satisfacție al elevilor, părinților în raport cu relevanța curricula opțională;		
5	Conformitatea procesului educațional cu prevederile curriculumului școlar	- procesul educațional se desfășoară conform prevederilor curriculumului, adaptat la specificul instituției de învățământ, particularităților de vîrstă și cerințelor educaționale individuale ale elevilor; - procesul educațional se desfășoară conform schemei orare, inclusiv a activităților cercurilor și secțiilor sportive, a consultațiilor, orarul semestrial al evaluărilor sumative; - procesul de predare - învățare - evaluare este orientat spre formarea de competențe specifice disciplinei școlare; - cadrele didactice dezvoltă curriculumul conform particularitățile clasei, elevilor, specificului comunității locale; - funcționează un sistem de supervizare a elevilor în formarea/ dezvoltarea competențelor specifice; - cadrele didactice elaborează instrumente didactice de predare, învățare, evaluare în acord cu recomandările curriculumului; - activitățile didactice încurajează învățarea centrată pe elev;		

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
		• metodele/ resursele/ sarcinile etc. de predare sunt activ - participative (interactive) și modificate continuu conform nevoilor elevilor, diferitelor stiluri de învățare, cerințelor curriculare;		
6	Consistența monitorizării procesului de implementare a curriculumului la nivel de clasă	În instituție: • se organizează ședințe cu păriții discuții cu elevii privind explica-rea, prezentarea accesibilă a cerințelor curriculare; • se organizează ședințe de catedră, focus-grupuri în sensul acceptării și promovării corecte a curriculumului de către cadrele didactice; • se desfășoară asistențe, inter-asistențe la ore în contextul identificărilor punctelor forte și a oportunităților de îmbunătățire a procesului de implementare a curriculumului; • se oferă consiliere și orientare metodologică cadrelor didac-tice în vederea implementării curriculumului în acord cu specificul clasei de elevi, proiectării didactice, elaborării de materiale didactice; • în instituție se studiază și se promovează bunele practici, experiența inovatoare în domeniul implementării curriculumului.		
7	Conformitatea evaluării rezultatelor școlare cu prevederile curriculumului școlar	• procesul de evaluare valo-rifică și dezvoltă reperele reco-mandate în curriculum; • cadrele didactice respectă metodologia de organizare și desfășurare a evaluării rezul-tatelor școlare;		

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
		• procesul de evaluare valorifică și dezvoltă reperele recomandate în curriculum; • cadrele didactice respectă metodologia de organizare și desfășurare a evaluării rezultatelor școlare; • evaluarea este concepută ca funcție de stimulare, de întărire a rezultatelor, de conștientizare a propriilor rezultate și posibilități; • instrumentele de evaluare aplicate în cadrul tezelor semestriale includ tabelul de corelare dintre competențele specifice-obiectivele de evaluare-conținutul itemilor- gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note; • instrumentele de evaluare aplicate în cadrul evaluărilor sumative și diferențelor de program includ tabelul de corelare dintre competențele specifice - obiectivele de evaluare - conținutul itemilor - gradul de complexitate, conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note; • evaluarea formativă și feedbackul sunt valorificate pentru planificarea învățării și pentru monitorizarea progresului elevilor; • elevii sunt implicați în evaluarea progresului propriu în învățare; • evaluarea sumativă este realizată conform cerințelor curriculare, în baza graficului instituțional;		

Nr. crt.	Criterii de monitorizare	Constatări	Surse/ Dovezi	Recomandări de îmbunătățire
		- elevii beneficiază de consiliere în vederea îmbunătățirii rezultatelor școlare; - se oferă consultanță metodologică cadrelor didactice în vederea îmbunătățirii evaluării rezultatelor elevilor;		
8	Îmbunătățirea continuă a procesului de implementare și elaborarea recomandărilor de dezvoltare a curriculumului școlar	- catedrele de specialitate formulează recomandări de dezvoltare a curriculumului școlar, în baza analizei rezultatelor; - cadrele didactice îmbunătățesc continuu documentele curriculare (proiecte de lungă/de scurtă durată) conform analizei rezultatelor elevilor, feedbackului din partea părinților; - administrația instituției generalizează rezultatele implementării curriculumului școlar și prezintă OLSDÎ recomandări de actualizare/ îmbunătățire/ dezvoltare a curriculumului școlar, a ghidurilor, manualelor școlare.		

Concluzii generale

3 . Direcții de dezvoltare

În baza rezultatelor monitorizării, a datelor incluse în raportul de monitorizare, instituția de învățământ elaborează un plan de îmbunătățire a calității implementării curriculumului școlar. Recomandăm în continuare o structură posibilă a Planului de îmbunătățire a calității implementării curriculumului la limba engleză

Instituția _____

Nr. crt.	Obiective	Acțiuni/ Activități	Termene Resurse	Persoane responsabile	Indicatori de performanță

1. Obiectivele trebuie să fie *măsurabile* (să poată fi cuantificate, de aceea, se stabilesc prin cifre, astfel încât să nu existe îndoială asupra îndeplinirii sau neîndeplinirii lor; aceasta ar permite, în plus, ca obiectivele să fie comunicate cu precizie); să includă o dimensiune temporală (trebuie să se specifice un interval de timp sau termen pentru realizarea obiectivului); să țină cont de rezultatele globale (trebuie să ia în considerare scopurile și obiectivele altor activități); să fie economice (beneficiile lor trebuie să fie mai mari decât costurile implementării lor); să fie realiste, realizabile (dacă nu sânt, există riscul de a eșua și de a produce frustrare, ceea ce ar îngreuna reușita obiectivelor ulterioare); să relaționeze mijloacele necesare (trebuie să se realizeze o analiză și să se definească resursele care vor fi necesare pentru îndeplinirea obiectivelor); să fie inteligibile (trebuie să fie exprimate în termeni clari și concisi, astfel încât să fie înțelese fără echivoc); să fie *negociate* (este necesară implicarea, în procesul de stabilire a obiectivelor, a persoanelor de care depinde îndeplinirea lor, astfel atingerea obiectivelor va fi mai ușor de obținut și va crește motivația).

Caracteristicile pozitive ale formulării obiectivului: se prezintă situația/starea și efectele așteptate! *Caracteristici negative ale formulării obiectivului:* descrierea acțiunilor/operațiilor care vor fi implementate în vederea atingerii unor efecte/situații ale lucrurilor; supraîncărcarea cu informație!

Obiectivele reprezintă ceea ce ne așteptăm, în mod concret, să obținem la sfârșitul activității respective. Deci, obiectivele stabilesc rezultatele așteptate în urma realizării activității la care se referă.

Deci, obiectivele stabilesc rezultatele așteptate în urma realizării activității la care se referă. Deci, *obiectivele stabilesc rezultatele așteptate în urma realizării activității la care se referă.*

2. Numărul *activităților* nu trebuie să fie prea mare (3–5 pentru fiecare obiectiv).

3. *Resursele* alocate reprezintă următorul element esențial al oricărui plan operațional. Dacă la nivelul proiectului menționăm numai categoriile de resurse pe care dorim să le alocăm, la nivelul planului anual menționăm resursele concret alocate pentru realizarea obiectivelor.

Există mai multe categorii de resurse educaționale valorificate pentru atingerea obiectivelor stabilite: *resurse financiare si materiale* (materialele, echipamentele și, nu în ultimul rând, fondurile alocate pentru atingerea obiectivelor respective); *resursele umane* (persoanele implicate în activitatea respectivă: număr de persoane, ore de muncă estimate); *resursele informaționale* (documentația necesară); *resursele de timp* (timpul este una dintre cele mai prețioase resurse din instituția școlară); *resursele de autoritate si putere* (dacă este nevoie de aprobări de la forurile superioare sau implicarea altor persoane și instituții cu influență în comunitate).

4. *Indicatorii de realizare* (sau de performanță) reprezintă elemente observabile ale nivelului de realizare a obiectivelor stabilite. Acești indicatori vor fi utili în fazele ulterioare de realizare concretă și de evaluare a planului. Pe baza acestor indicatori vom stabili *dacă rezultatele scontate au fost obținute sau cât anume din aceste rezultate au fost realizate.*

III. INDIVIDUALIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA LIMBA ENGLEZĂ PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

3.1. Etape în organizarea eficientă a procesului educațional în instituția de învățământ general

Tatiana LUNGU

Invitație la autorefecție. Pași spre o școală pentru toți.

Noi și ei, eu și alții... permanent încercăm să comparăm lucrurile, inteligența, oamenii, deși suntem conștienți de faptul unicității care prin esența lui nu se supune comparației.

Deosebiri care sunt evidente nu ne-au impulsionat spre reflecție, toleranță, înțelegere... ci deseori spre luări de atitudine și decizii.

Din neputința noastră de a ne înțelege și prin nedorința de a accepta diferența au apărut valurile de pământ, zidurile, luptele dintre cei drekți și necredincioși, dintre buni și răi, dintre frumoși și urăți...

Noi, oamenii, ne-am asumat dreptul de a fi judecători, stabilind cine și în ce măsură trebuie respectat, iubit, tolerat. Noi am instaurat legi lumești, stabilind valorile în funcție de obișnuințe, preferințe și pasiuni.

Pledând pentru diferențe, ar trebui să stabilim criteriile valorilor ambelor părți. Declarațiile de superioritate sunt valabile doar pentru noi, pentru că totul este măsurat și personalizat în interiorul valorilor noastre. Nefiind printre ei, alături de ei, necunoscând sufletul lor, suntem oare în drept să susținem diferențe?

Balanța se află în sufletele noastre, să permitem tuturor să ne cunoască, integrându-se alături de noi, astfel cunoscându-i pe ei, cu siguranță vom ști mai multe despre noi.

Este inuman de a accepta și de a iubi din perspectiva formei și condiției sociale. Sufletul nu are formă. Ceea ce refuzăm să înțelegem este că deseori un chip neputincios emană izvor de lumină și căldură sufletească, dar îl categorisim la capitolul „forme”.

Și iarăși noi hotărâm să-i excludem pentru simplul motiv că nu sunt ca noi...

Armonia vieții și a naturii, pentru care credem că ne sacrificăm, noi înșine o ruinăm răspunzând la lumină cu interdicții.

Ne deranjează scaunul cu roțile, privirea, lipsa graiului, însă uităm că ei pot manifesta dragoste, respect, ură... în aceeași măsură ca și noi.

De ce să-i respingem, să-i neglijăm, când ei au nevoie de dragoste, toleranță, implicare, participare, locuri de muncă, înțelegere și ... acceptare.

Am putea oare proceda altfel?

Cetatea Luminii se va constitui pe principiul reciprocității, dăruind căldură, vom primi căldură, și dacă credem în aceasta cu adevărat, se va înfăptui!

Fiecare copil are drepturi fundamentale la educație și fiecărui copil trebuie să i se asigure șansa de a atinge și de a menține un nivel acceptabil al învățării. UNICEF promovează modelul școlii prietenoase copilului, un concept holistic, cu contribuție-cheie în asigurarea calității educației, care se referă la un mediu sigur, sănătos și protector de învățare. În acest sens, o școală prietenoasă copiilor este o școală incluzivă, efectivă, sănătoasă și protectoare, încurajând participarea copiilor, familiilor și comunităților, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. În același timp, o școală prietenoasă copiilor se bazează pe respectarea drepturilor copilului și oferă prioritate celor mai dezavantajați.

Cea mai importantă sarcină a adulților care au în grijă educația copiilor este de a organiza procesul astfel, încât aceștea să se bucure de succes, de unul constant. Asta nu ar însemna că copiii nu trebuie să se bucure de succes în tot ceea ce întreprind, pentru a nu renunța la încercare, dar nici nu e obligatoriu să fie primii în clasă ca să se bucure de succes. Oricum, toți copiii au nevoie de mai multă implicare în diverse domenii în care, ar putea să aibă performanțe, de care să fie mândri și să zică, eu am facut lucrul acesta. Din astfel de experiențe de fapt, învață copiii cel mai mult. Este foarte important ca procesul de educație să determine urmatorul pas spre progresul fiecărui copil, iar pentru asta e nevoie să știm cum poate să învețe copilul, care ar fi cerințele lui față de mediul de învățare, de ce suport ar avea nevoie, unul material, și/sau de cel ce ține de resurse umane. Este dovedit deja, că fiecare copil poate învăța, într-un mod și ritm a lui aparte. În aceste condiții, este foarte important să organizăm la clasă activități constructive și să ne limităm în comparații, cine sunt cei mai buni și cine sunt cei mai slabi, sau poate chiar să uităm acest mod de apreciere. Și dacă la venirea în școală, unii copii vor putea deja citi, scrie, face calcule, alții abia venind în clasa întâi vor face cunoștință cu literele și cifrele. Respectiv, cum am putea să ajustăm mediul de învățare, ca toți acești copii să aibă progrese... Ne va ajuta să facem acest lucru faptul, cât de mult și cât de bine vom încerca să ne cunoaștem copiii pe care îi avem în clasă, să realizăm cât de diferiți sunt și cât de personali și unici în posibilități și nevoi. Dacă vom porni procesul de aici, și nu de la curriculum; dacă ne vom baza pe punctele lor tari, pe abilități, și vom fi în situația în care pentru noi succes înseamnă nu numai note de „zece”, dar și cele mai mici victorii, atunci succesul nu se va lăsa mult așteptat, este important să ne învățăm să-l recunoaștem și să ajutăm copilul să-și realizeze și să-și recunoască succesul, la rândul său.

În acest sens, astăzi, tot mai mult se accentuează tendința de a trece de la sisteme paralele de educație (învățământ de masă și învățământ special), la un singur sistem de educație incluzivă, care să ofere tuturor acces la educație adecvată nevoilor specifice. Astfel, educația incluzivă caută să răspundă nevoilor tuturor copiilor, cu un accent deosebit pe copiii vulnerabili din punct de vedere al marginalizării și excluziunii sociale (UNESCO, Salamanca, 1994). În cele din urmă, instituția trebuie să includă toți copiii, și pe cei provenind din cadrul minorităților lingvistice, etnice sau culturale, copii din grupuri îndepărtate sau nomade, copii ai străzii sau care lucrează, copii cu deficiențe sau talentați (Forumul Mondial pentru Educație, Dakar, 2000).

Conform prevederilor Codului educației al Republicii Moldova, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial nr.319-324 din 23.11.2014, art.634, educația incluzivă este procesul educațional care răspunde diversității elevilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare.

În contextul politicilor educaționale, incluziunea este un proces complex, care se axează pe evaluarea dezvoltării elevului, identificarea necesităților, trasarea intervențiilor în procesul de creștere și educație cu viziuni definitorii pentru o incluziune socio-educatională. De asemenea, politicile naționale în domeniul educației au ca puncte comune: accesul la educație pentru fiecare, incluziunea, calitatea serviciilor de educație, relevanța acestora. Centrarea pe elev devine atât o condiție de calitate și eficiență a procesului educațional, cât și o cale de soluționare a numeroaselor bariere care apar pe parcursul desfășurării acestuia: *motivația insuficientă, lipsa de atractivitate a conținuturilor, gradul redus de implicare a elevilor în activitatea de învățare, abordările mecanice și reproductive, rutina și monotonia specifice procesului formativ etc.*

Procesul educațional este, prin excelență, un act teleologic care urmărește, în mod conștient, atingerea unor finalități anterior stabilite, o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe. Promovarea incluziunii și predarea din perspectiva individualizată necesită o abordare complexă, holistică și continuă, dar totodată, și competențe specifice pe care

trebuie să le posede toate cadrele didactice care asistă direct un elev cu cerințe educaționale speciale. Astfel, menirea cadrului didactic este centrată pe proiectarea și organizarea unui proces de predare-învățare-evaluare de calitate, accesibil și relevant pentru fiecare elev, asigurând participarea la procesul de construire a propriilor cunoștințe, semnificații și deprinderi care, mai apoi, îl vor ajuta să devină membru responsabil al societății.

Educația incluzivă...

- Recunoaște faptul, că TOȚI elevii pot învăța și necesită o modalitate sau alta de susținere în procesul de învățare.
- Este o reconstrucție a procesului de predare-învățare-evaluare.
- O abordare holistică, pozitivă, democratică asupra educației școlare.
- Urmărește descoperirea și minimalizarea barierelor în învățare și dezvoltare.
- Un sistem de referință bazat pe relațiile dintre cele trei dimensiuni interconectate: cultura incluzivă, politicile și practicile incluzive (Indexul incluziunii – un set de instrumente pentru ghidarea școlilor într-un proces participativ de dezvoltare și se referă la consolidarea unor comunități ce se sprijină reciproc și au în obiectiv încurajarea succesului atât la elevi, cât și la angajați).
- Reprezintă un proces dinamic, care evoluează continuu în conformitate cu culturile și contextele locale și este parte componentă a unei strategii mai largi de promovare a unei societăți incluzive.
- Este un model de intervenție educațională care presupune sprijin și susținere pentru cel ce învață.

Ce schimbări trebuie să se producă la nivel de instituție?

- Educația incluzivă este un proces de schimbare continuă și transformațională care țintește pe:
- schimbarea și adaptarea continuă a sistemului educațional pentru a răspunde diversității elevilor și nevoilor ce decurg din acestea (raportate la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare ale elevului, și nu după criteriul vârstei cronologice);
- schimbarea la nivel de conținuturi educaționale, curriculum (adaptate la potențialul de învățare al elevului fie prin extindere, simplificare sau eliminarea conținuturilor care depășesc capacitatea de înțelegere și asimilare a elevilor), care să satisfacă diversitatea elevilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale, stilul de predare și modul de cooperare între cadre didactice;
- schimbarea atitudinilor și mentalităților de excludere și segregare;
- adaptarea procesului de evaluare pentru a permite dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice) care să vizeze identificarea progresului realizat de elev;
- schimbarea înseamnă învățare, pune accent pe instruire, autoinstruire, formare continuă; asumarea riscurilor, este un proces, nu un eveniment, care se produce în timp, este provocator, complex și imprevizibil.

Pentru organizarea eficientă a procesului educațional în instituția de învățământ general se recomandă respectarea următoarelor etape:

a) cunoașterea și respectarea actelor normative, specifice domeniului educației, inclusiv educației incluzive, elaborate și aprobate de MEC;

b) promovarea educației incluzive drept prioritate educațională în vederea evitării excluderii și/sau marginalizării elevilor;

c) asigurarea accesului la servicii de educație pentru elevi și promovarea educației incluzive drept prioritate educațională în vederea evitării discriminării, excluderii și/sau marginalizării elevilor cu cerințe educaționale speciale, oferind șanse egale la o educație de calitate în medii comune de învățare;

d) cunoașterea și autocunoașterea personalității elevilor (calități, puncte forte, necesități, interese, preferințe/nepreferințe, talente etc.), în vederea autodeterminării școlare sau/și profesionale, a corelării optime între posibilități, aspirații și cerințe socioprofesionale;

e) stabilirea unor reguli la nivel de clasă de elevi, părinți/reprezentanți legali și informarea, formarea și sensibilizarea comunității educaționale privind caracteristicile de dezvoltare a elevilor cu cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități, prin organizarea activităților de informare, formare și sensibilizare;

f) crearea unui mediu educațional și de învățare propice, securizant, prietenos, stimulat și sigur, în măsură să răspundă așteptărilor și cerințelor speciale ale tuturor elevilor (mediul trebuie să fie atractiv; dezvoltativ și captivant; să asigure liniștea și ocrotirea; să dea securitate și confort; să permită și să încurajeze autocontrolul, autodisciplina; să ofere oportunități de dezvoltare completă și de comunicare cu colegii, să satisfacă nevoile multiple de dezvoltare ale elevilor; materialele și mijloacele de lucru trebuie să fie adecvate vârstei și potențialului elevului);

g) referirea elevilor care prezintă anumite dificultăți și probleme de dezvoltare/învățare

către structurile teritoriale de asistență psihopedagogică pentru determinarea necesităților specifice ale copiilor și a măsurilor de intervenție/serviciilor de sprijin care pot fi acordate în instituție;

h) individualizarea procesului educațional și dezvoltarea maximală a potențialului fiecărui elev prin valorificarea tuturor diferențelor, ținând cont de forma de incluziune educațională recomandată, stilul de învățare al elevului, tipul de inteligență predominant, ritmul propriu de creștere și dezvoltare, antecedentele unice familiale;

i) evaluarea progresului elevilor trebuie să se realizeze în raport cu propriile rezultate anterioare și aplicarea unui curriculum relevant potențialului și necesităților elevilor, care promovează bunăstarea, dezvoltarea și învățarea;

j) centrarea procesului educațional pe elev și nu pe conținuturi; adaptarea strategiilor de predare și evaluare la comunitatea de instruire și la fiecare elev cu necesități speciale, în parte; alternarea eficientă a formelor de organizare a procesului educațional (frontal, în grup, în perechi, individual);

k) implicarea părinților/reprezentanților legali în procesul educațional în vederea furnizării informațiilor relevante referitor la situația elevului (de ex.: starea de sănătate, statutul familiei, climatul familial, domiciliul elevului, condițiile de viață; particularitățile personalității și individualitatea elevului; traseul educațional; stilul și modul de învățare acasă, talentul și abilitățile pe care le manifestă elevul acasă și în comunitate, despre preocupările, preferințele/ non preferințele elevului, despre interesele acestuia și modul de reacționare în diverse situații);

l) dezvoltarea parteneriatelor socio - educaționale în domeniul asigurării dreptului tuturor copiilor la educație de calitate (domeniul educație, sănătate, protecție);

m) monitorizarea progreselor în dezvoltarea copilului, per domenii de dezvoltare

(fizic/ neuromotor, cognitiv, limbaj și comunicare, socio-emoțional, comportament adaptativ).

Monitorizarea în dinamică a procesului educațional pentru elevii cu cerințe educaționale speciale și luarea la timp a deciziilor privind situațiile de risc

(absenteism școlar, chiul școlar, motivație scăzută, randamentul școlar scăzut, comportamente problemă, conflicte, bullying etc.), astfel încât dreptul la educație să fie garantat, conform prevederilor legislative în vigoare, precum și facilitarea accesului la servicii corespunzătoare.

Abordarea tradițională	Abordarea incluzivă
– Diferențele dintre elevi sunt mascate și se acționează asupra lor doar când devin problematice	– Diferențele dintre elevi sunt studiate și acceptate ca bază de pornire în demersul educațional
– Interesele elevilor sunt rar apelate	– Elevii sunt ghidați în sensul cunoașterii propriilor interese și a alegerilor ghidate de acestea
– Domină activitatea cu întreaga clasă	– Se folosesc forme de organizare a activității diferite: pe grupe, în echipe, frontal, individual
– Timpul este inflexibil	– Timpul este flexibil, în funcție de nevoile elevilor
– Prioritatea o constituie elevii „buni”	– Toți elevii sunt considerați la fel de importanți
– Cele mai bune cadre didactice sunt acelea care au rezultate bune cu cei mai buni elevi	– Cele mai bune cadre didactice sunt acelea care îi ajută pe toți elevii să înregistreze progrese
– Instituțiile sunt evaluate/apreciate după rezultatele obținute de cei mai buni elevi	– Instituțiile sunt evaluate/apreciate după progresul înregistrat de toți elevii
– Părinții sunt doar informați, de regulă public, despre problemele și insuccesele copilului	– Părinții sunt implicați direct în procesul educațional
– Educația este, în general, problema școlii	– Educația este problema tuturor
– Cadrul didactic planifică secvențele, obiectivele instruirii și furnizează standarde de evaluare a activității	– Elevii împreună cu cadrele didactice, acționează în vederea stabilirii obiectivelor, criteriilor de evaluare
– Se respectă CE trebuie învățat	– Respectul pentru CINE învață

Lista actelor normative și a documentelor metodologice în domeniul educației incluzive

- 1.** Statutul cu privire la Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, Hotărârea de Guvern nr.1042 din 21.12.2023, publicat în Monitorul oficial Nr.1-4 (9038-9041) din 05.01.2024.
- 2.** Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024-2027, Hotărârea de Guvern nr.950/2023 din 06.12.2023, publicat în Monitorul Oficial Nr. 519-522 art. 1281, din 30.12.2023.
- 3.** Reglementări privind salarizarea cadrelor didactice de sprijin (completări la Hotărârea de Guvern nr.381 din 13.04.2006, operate prin Hotărârea de Guvern nr.791 din 23.10.2013.
- 4.** Repere metodologice privind individualizarea procesului educațional pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, per ani de studii, situl MEC.
- 5.** Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului, ordinul ME nr.99 din 26.02.2015.
- 6.** Metodologia de organizare și funcționare a Centrului de Resurse pentru Educația Incluzivă, ordinul ME nr.100 din 26.02.2015.
- 7.** Regulamentul cadru al Comisiei multidisciplinare intrașcolare (CMI), ordinul MECC nr. 683 din 03.06.2019.
- 8.** Reglementări și condiții specifice referitor la evaluarea finală și certificarea elevilor cu cerințe educaționale speciale din învățământul obligatoriu, ordinul Ministerului Educației nr. 311 din 05.05.2015.
- 9.** Instrucțiunea privind procedurile specifice de examinare a elevilor cu cerințe educaționale speciale, ordinul Ministerului Educației nr.156 din 20.03.2015.
- 10.** Structura-model și Ghidul de implementare a Planului educațional individualizat, ordinul ME nr.952 din 06.12.2011.
- 11.** Ghidul metodologic „Evaluarea dezvoltării copilului”, aprobat prin decizia Consiliului Național pentru Curriculum din 30.01.2015.
- 12.** Ghidul metodologic „Suportul educațional. Asistența copiilor cu cerințe educaționale speciale”, aprobat prin decizia Consiliului Național pentru Curriculum din 30.01.2015).
- 13.** Ghidul de implementare a Planului educațional individualizat, ediție revăzută, ordinul MECC nr.671 din 01.08.2017.
- 14.** Ghidul metodologic „Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare” revăzută, ordinul MECC nr.671 din 01.08.2017.
- 15.** Ghidul metodologic „Incluziunea copiilor cu tulburări din spectrul autist”, ordinul MECC nr. 671 din 01.07.2017.
- 16.** Ghidul metodologic „Incluziunea copiilor cu deficiențe de auz”, ordinul MECC nr. 792 din 25.05.2018.
- 17.** Ghidul metodologic „Incluziunea copiilor cu dizabilități de văz”, ordinul MECC nr. 792 din 25.05.2018.

3.2. Procedura de identificare a cerințelor educaționale speciale ale elevilor

Invitație la autorefecție.

Evaluarea progresului școlar

Vă propunem să meditați la mesajul cadrului didactic. Pentru o selecție corectă, toată lumea trebuie să susțină același examen. Vă rugăm să urcați în acest copac.

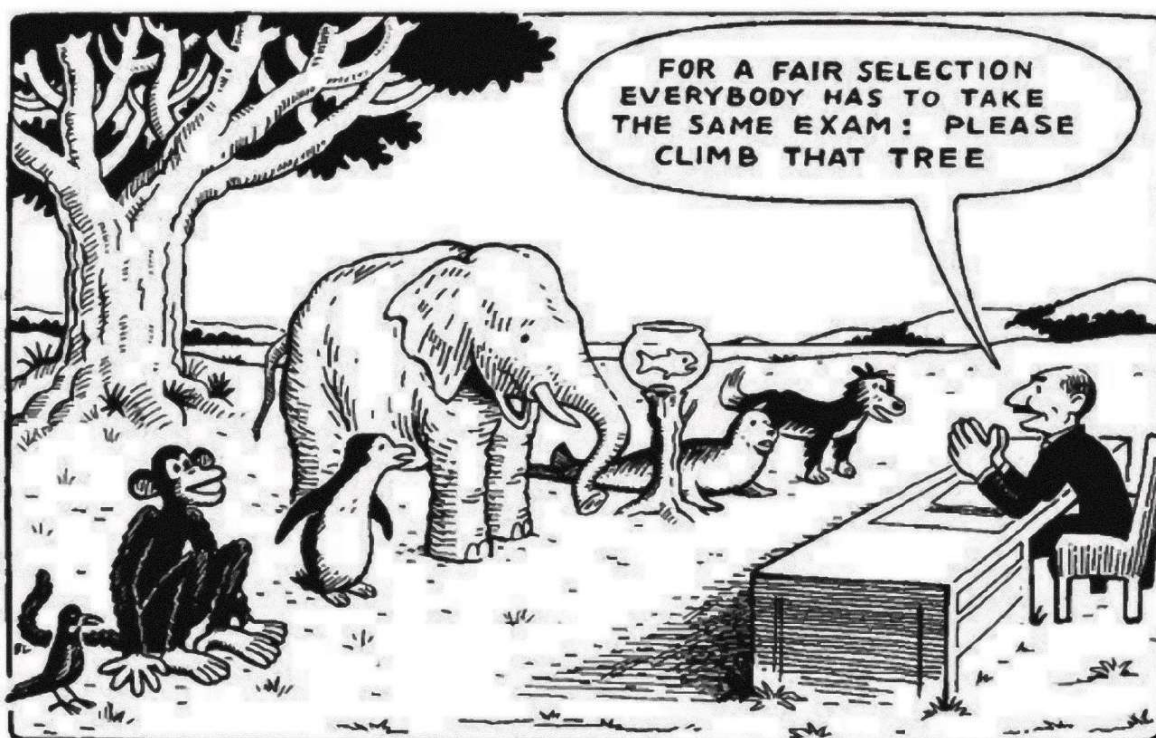
- Cum va reuși să urce în copac spre ex: peștele, elefantul, câinele, alte animale, pentru a realiza sarcina solicitată de cadrul didactic?
- Invitație la autorefecție. Evaluarea progresului școlar. Care ar fi soluția din punctul dvs. de vedere?
- Ce poate face cadrul didactic ca sa ofere șanse egale pentru a evalua competențele tuturor elevilor?

Evaluarea este un proces dinamic, holistic, continuu și complex de determinare a particularităților individuale ale elevului per domenii de dezvoltare, a capacității de învățare a acestuia și de identificare a potențialului actual și optim. Finalitatea procesului de evaluare este de orienta decizia și acțiunea educațională, și de a stabili serviciile educaționale în funcție de

nevoile specifice ale elevului cu cerințe educaționale speciale. În funcție de nivelurile la care se realizează și obiectivele urmărite, evaluarea dezvoltării copilului poate fi: **inițială, complexă, specifică.**

Identificarea cerințelor educaționale speciale presupune un șir de etape (evaluarea inițială realizată de Comisia multidisciplinară intrașcolară (CMI); evaluarea complexă realizată de Structurile teritoriale de asistență psihopedagogică (SAP), concluzia finală revinându-i SAP. De menționat, că toate aceste tipuri de evaluare se realizează în baza Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului, aprobată prin ordinul ME nr.99 din 26.02.2025.

Evaluarea inițială se realizează în instituția de învățământ de către Comisia multidisciplinară intrașcolară (CMI), care are ca scop identificarea nivelului actual de dezvoltare a elevului, a particularităților individuale și a potențialul de dezvoltare și estimarea gradului de corespundere a nivelului de dezvoltare a elevului cu nivelul caracteristic vârstei respective.

Componența Comisiei multidisciplinare intrașcolare (CMI)

Membrii CMI (statut permanent)	Membrii CMI (la necesitate)
– reprezentantul administrației instituției (de regulă, directorul adjunct); – 1-2 învățători; – 1-2 profesori cu grade didactice; – cadrul didactic de sprijin; – psihologul; – logopedul; – psihopedagogul	– medicul/asistentul medical din instituție; – medicul de familie din comunitate; – asistentul social etc.

CMI planifică și organizează evaluarea inițială pentru elevii care prezintă semne privind potențialele probleme de dezvoltare și/sau în cazul în care elevul se află în situație de insecuritate, marginalizare, excluziune sau dificultate. Astfel, cazurile pot fi sesizate de reprezentanții instituției de învățământ (cadre didactice, cadre de conducere, specialiști etc.), părinți/reprezentanți legali, medicul/asistentul medical din instituție, în urma observărilor, examinării rezultatelor școlare, comportamen-

tului elevului etc. Organizarea procesului de evaluare inițială implică mai multe intervenții, inclusiv analiza solicitării de evaluare, identificarea necesității includerii în procesul de evaluare a altor persoane relevante, consultarea altor surse adăugătoare de informare, care să confere poziției de evaluator mai multă obiectivitate, determinarea metodelor/instrumentelor care vor fi utilizate în evaluare, perfectarea procesului-verbal de evaluare inițială etc.

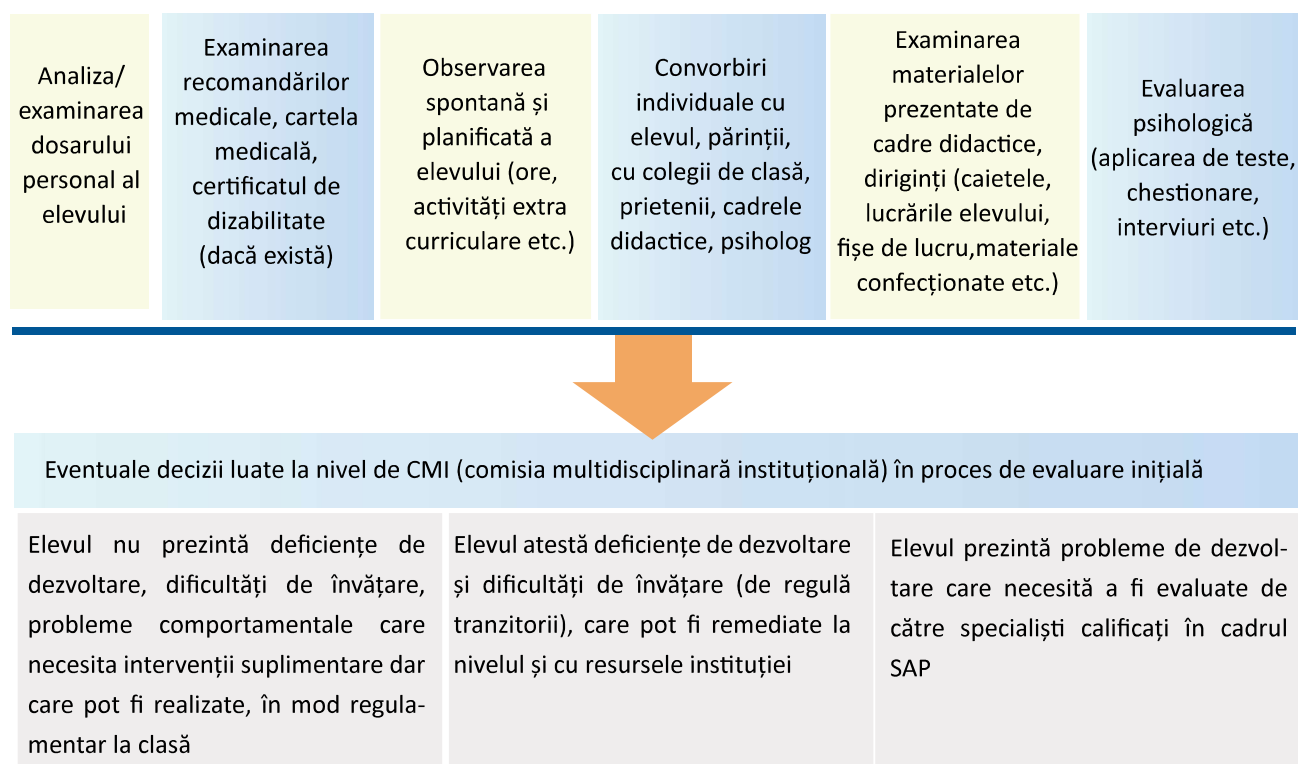

Fig.1 Procedura de organizare a procesului de evaluare inițială la nivel instituțional

De menționat, că cadrele didactice de limba engleză au și ele un rol important în evaluarea inițială a elevului, pornind de la realizarea evaluării docimologice (de obicei, evaluarea inițială), observarea elevului, examinarea materialelor, testelor de evaluare, fișe de lucru, conversația cu elevul, dirigintele și alte

persoane semnificative pentru copil; identifică potențialii elevi care prezintă semne de risc, probleme de comunicare, învățare, relaționare, eventuale situații care necesită o abordare complexă și multidisciplinară, adresându-le Comisiei multidisciplinare intrașcolare (CMI).

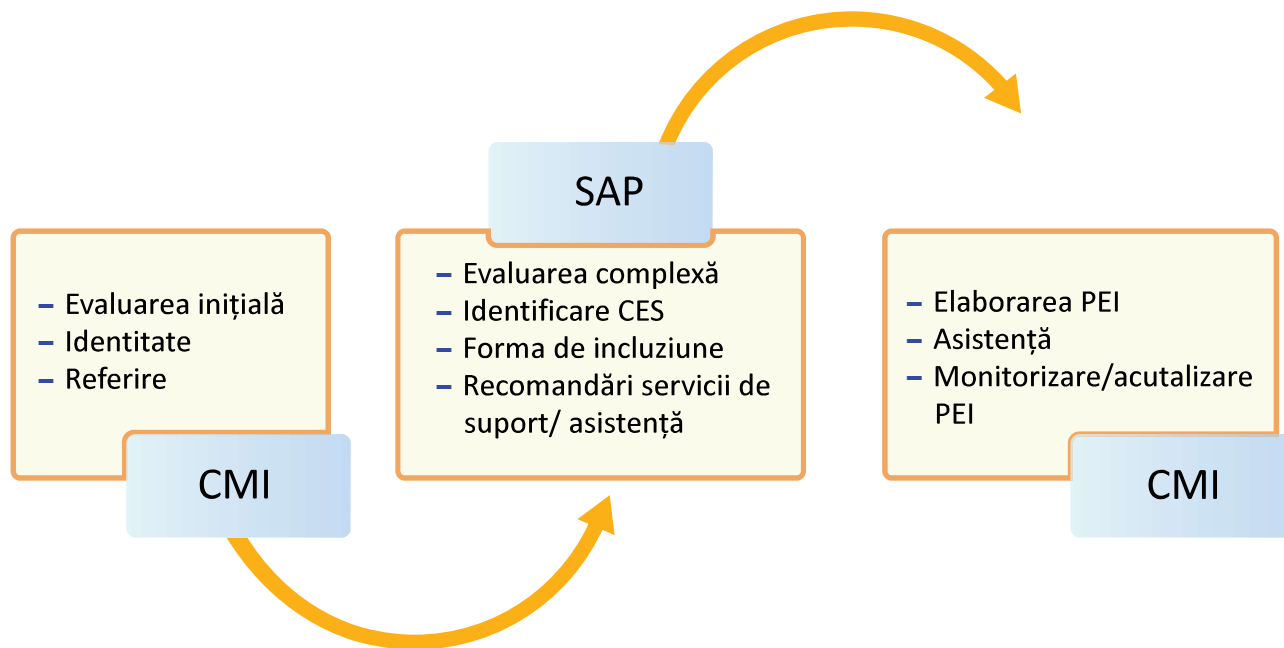

Fig. 2 Relația Comisiei multidisciplinare intrașcolare cu Structura teritorială de asistență psihopedagogică

Evaluarea complexă se realizează de Structura teritorială de asistență psihopedagogică (SAP) în vederea constatării și estimării particularităților dezvoltării și potențialului elevului, pentru identificarea cerințelor educaționale speciale și recomandarea celei mai adecvate forme de incluziune educațională (totală, parțială, ocazională); stabilirea și recomandarea programelor de suport educațional și specific (asistență psihologică, logopedică, ocupațională). În rezultatul evaluării complexe, SAP elaborează Raportul de evaluare complexă, care conține constatări per domenii de dezvoltare, necesitățile elevului, concluzii și recomandări corespunzătoare, precum și concluzia generală de identificare/ neidentificare a cerințelor educaționale speciale,

perioada de reevaluare și serviciile de suport educațional și non-educațional.

Cerințe educaționale speciale (CES)

Conform Codului educației al Republicii Moldova, cerințele educaționale speciale sunt necesități educaționale ale copilului, care implică oșcolarizare adaptată particularităților individuale și/ sau caracteristice unei dizabilități ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin acțiuni de abilitare/rea- bilitare corespunzătoare.

În Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului, aprobată prin ordinul ME nr. 99 din 26.02.2015, cerințele educaționale speciale (CES) reprezintă necesitățile educaționale

Clasificarea cerințelor educaționale speciale, conform abordării UNESCO, 1995

Cerințe educaționale speciale, condiționate de o dizabilitate	Cerințe educaționale speciale, care nu sunt condiționate de o dizabilitate
– În grupul I se includ deficiențele în/de dezvoltare, denumite conform legislației dizabilități și se referă, de fapt, la clasificarea UNESCO, 1995, având cea mai largă utilizare la nivel global. – Dificultăți/dizabilități de învățare. – Dificultăți/dizabilități intelectuale/dizabilități severe de învățare. – Tulburări (dezordini) de limbaj. – Deficiențe fizice/neuromotorii. – Deficiențe de vâz. – Deficiențe de auz. – Tulburări emoționale (afective) și de comportament.	– La grupul II se referă problemele de învățare survenite din anumite situații de risc în care pot nimeri copiii: – din medii defavorizate socio-economic, – aparținând unor grupări etnice minoritare, – copiii străzii, – care au boli cronice și incurabile, – exploatați, maltratați sau abuzați etc., situații care afectează capacitatea de învățare a copiilor.

complementare obiectivelor generale ale educației, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei dizabilități ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/recuperare corespunzătoare.

Fiecare categorie de cerințe educaționale se bazează pe anumite particularități care generează apariția mai multor dificultăți în procesul de dezvoltare și învățare. Dificultățile identificate trebuie abordate, la rândul lor, ca nevoi ale copilului, ce urmează a fi satisfăcute prin programe individualizate.

În baza studiilor și cercetărilor în domeniu, tipurile de cerințe educaționale speciale pot fi clasificate în două grupuri mari.

Clasificarea UNESCO sugerează că fiecare tip de dizabilitate conferă dezvoltării copilului anumite caracteristici/ particularități, iar cunoașterea acestora este definitorie în procesul de evaluare a dezvoltării copilului pentru constatarea necesităților lui și în procesul proiectării, ca răspuns la cerințele educaționale speciale, a programelor/ serviciilor de suport educațional, destinate remedierii deficiențelor/ dificultăților.

De dată mai recentă, sintagma de „cerințe educaționale speciale” este utilizată adesea într-o accepțiune mai largă cuprinzând și „copii în situație de risc” (copii ce aparțin unoropii bolnavi de SIDA, copii cu comportament delincvent, copii care cresc în medii defavorizate etc.).

Importanța recomandărilor ce se conțin în Raportul de evaluare stau la baza elaborării Planului educațional individualizat pentru elevul cu cerințe educaționale speciale, stabilirii serviciilor de suport și recomandărilor pentru părinți/reprezentanți legali, cadre didactice, alți specialiști care asistă elevul în procesul educațional.

3.3. Planul educațional individualizat (PEI) – instrument de organizare și realizare a procesului educațional

Plan Educațional Individualizat (PEI), este parte componentă a pachetului de documente curriculare care asigură dezvoltarea educației incluzive în instituțiile de învățământ general. Definit, conform Codului educației, ca instrument de organizare și realizare coordonată a procesului educațional pentru elevul cu cerințe educaționale speciale (CES), facilitează incluziunea acestuia în procesul educațional general, îi asigură dezvoltarea în funcție de potențial.

Scopul elaborării și realizării PEI este facilitarea incluziunii educaționale a copilului cu CES, asigurarea progresului în dezvoltarea copilului (pe domeniile fizic, limbaj și comunicare, cognitiv, socio-emoțional, comportament adaptativ), în funcție de potențialul acestuia, identificând strategii, resurse, tehnologii, servicii care vor facilita progresul.

Abordarea individualizată a necesităților copilului pornește de la potențialul actual de dezvoltare psihică, fizică, socială și nivelul de dezvoltare a abilităților motorii, intelectuale, școlare etc.

Echipa PEI este constituită la recomandarea de CMI și include personalul cu atribuții directe în asistența elevului cu CES, dar și dirigintele, învățătorul/profesorul la disciplină, alți specialiști în dependența de caz.

Componenta echipei PEI

- dirigintele clasei în care este inclus elevul
- cadrul didactic de sprijin
- învățătorul/profesorii la clasă
- psihologul
- logopedul
- alți specialiști, după caz.

Echipa PEI are mai multe funcții: identificarea punctelor forte, a intereselor și necesităților elevului; finalitățile/ competențele pe care trebuie să le achiziționeze elevul în perioada planificată, acordarea serviciilor de sprijin;

recomandarea strategii/tehnologii educaționale adecvate, integrarea serviciilor de sprijin în sala de clasă, la nivel de instituție sau alte servicii disponibile în comunitate.

Echipa PEI elaborează, realizează și evaluează PEI-ul elevului cu cerințe educaționale speciale. De regulă, coordonează procesul PEI învățătorul/dirigintele clasei sau cadrul didactic de sprijin (CDS).

Roluri și responsabilități în elaborarea PEI

1. Administrația instituției

- aprobă componenta CMI și a echipei PEI;
- desemnează specialistul responsabil de coordonarea activității de elaborare a PEI;
- facilitează colaborarea în procesul de planificare, evaluare, realizare a PEI;
- monitorizează procesul de elaborare a PEI și respectarea recomandărilor SAP;
- asigură discutarea/examinarea și aprobarea PEI în cadrul Consiliului profesoral al instituției (în termen nu mai mare de 30 zile de la data recepționării Raportului de evaluare complexă a dezvoltării copilului (cazul primului an în care copilului i se elaborează PEI) și către începutul fiecărui an de studii (cazul când copilul a avut în anul precedent PEI));
- validează, prin ordin, decizia Consiliului profesoral privind aprobarea PEI și/sau a modificărilor în urma revizuirii/actualizării PEI;
- asigură evaluarea activității cadrelor didactice implicate în realizarea PEI;
- monitorizează realizarea prevederilor incluse în Planul de tranziție;
- încurajează implicarea părinților și a elevului în procesul PEI.

2. Dirigintele clasei

- acumulează și comunică echipei informația pe care o cunoaște cu referință la punctele forte, necesitățile și interesele elevului;
- are rolul de coordonator în procesul de elaborare a adaptărilor pedagogice, în vederea asigurării că PEI va ajuta elevul să progreseze;
- prezintă recomandări privind adaptările de mediu (ambientale) adecvate cerințelor educaționale speciale ale elevului și monitorizează realizarea acestora;
- coordonează activitatea de stabilire a finalităților de învățare care vin să răspundă cerințelor educaționale speciale ale elevului;
- examinează, împreună cu profesorii la clasă, eficiența strategiilor/tehnologiilor didactice (activităților de învățare) individualizate și informează cadrele didactice despre cele care s-au dovedit a fi mai eficiente;
- examinează, împreună cu profesorii la clasă și alți specialiști care asistă copilul, la începutul fiecărui semestru, nivelul de atingere a finalităților/competențelor planificate în curriculumul individualizat și pe domenii de dezvoltare;
- ține legătură permanentă cu părinții/alți reprezentanți legali ai elevului, cadrele didactice la discipline de studiu, cadrele didactice de sprijin.

3. Cadrul didactic

- furnizează informații privind rezultatele evaluării competențelor elevului în materia respectivă de studiu, pentru a identifica punctele forte și necesitățile elevului;
- proiectează și realizează adaptările și/sau modificările curriculare la disciplina de studiu, formulează finalitățile de învățare;
- corelează proiectarea didactică (de lungă și de scurtă durată) cu PEI prin stabilirea obiectivelor specifice pentru elevul cu cerințe educaționale speciale;
- identifică cele mai adecvate strategii/tehnologii didactice la disciplina de studiu, care asigură progres în dezvoltarea copilului;
- determină și realizează strategii de evaluare adecvate necesităților copilului;

- identifică resursele necesare realizării finalităților stabilite;
- oferă servicii de consultanță elevului și părinților/altor reprezentanți legali în parcurgerea demersului educațional la disciplina de studiu;
- creează cadrul relațional adecvat în clasă pentru toți (profesor-elev, elev-elev);
- colaborează cu toți specialiștii implicați în elaborarea/realizarea/evaluarea PEI.

4. Cadrul didactic de sprijin

- planifică și realizează asistența individualizată a elevului cu cerințe educaționale speciale (la clasă, în CREI, în alte entități structurale ale instituției);
- ajută elevul în realizarea activităților de învățare, în coordonare cu învățătorul/profesorul la clasă;
- urmărește progresul elevului privind finalitățile de învățare descrise în PEI, în coordonare cu cadrul didactic la clasă;
- supraveghează nivelul de atingere a finalităților indicate în PEI și consemnează realizările și progresele elevului;
- colaborează cu toți specialiștii implicați în procesul PEI.

Responsabili de realizarea PEI sunt toți membrii echipei PEI. În procesul de realizare, aceștea colaborează, se informează reciproc despre eficiența tehnologiilor utilizate, despre evoluția copilului pe domenii de dezvoltare.

Pentru a realiza proiectarea individualizată, cadrul didactic va porni, mai întâi, de la cunoașterea elevului prin analiza evaluărilor elevului, a altor produse ale acestuia (lucrări, fișe de lucru, portofoliu etc.), observarea sistematică, examinarea PEI-ului precedent, convorbiri cu părinții și elevul; se va ține cont de abilitățile elevului, punctele forte, dar și de necesitățile lui educaționale, de posibilitățile instituției de a asigura suportul necesar.

Proiectarea activității integrate reprezintă demersul cel mai detaliat și concret al acțiunilor și operațiilor ce urmează să fie realizate în cadrul acesteia. Pe lângă informația ce vizează

activitatea la nivelul întregii clase, proiectul se completează cu specificări privind activitatea elevului cu cerințe educaționale speciale, cu referire la:

- unitățile de competență pe anumite domenii de activitate, dacă ele diferă de cele comune;
- obiectivele operaționale ce vizează nemijlocit dezvoltarea acestui elev, atunci când cele comune nu o asigură în totalitate;
- adaptarea activităților în care urmează să fie implicat elevul, în situația în care el va realiza ceva diferit de ceea ce este proiectat la nivelul clasei;

– strategiile didactice, inclusiv resursele utilizate, care pot fi adaptate în funcție de particularitățile de dezvoltare, potențialul și necesitățile elevului;

– evaluarea care pornește de la cinci aspecte esențiale: Ce voi evalua? Pentru ce voi evalua? Cum voi evalua? Cu ce voi evalua? Pe ce bază voi evalua?

Exemple de Obiective SMART stabilite în PEI-ul elevului

Obiective SMART	
Specific	○ Un obiectiv indică exact ceea ce se dorește a se obține. Este foarte clar exprimat, nu lasă loc de îndoieli. Vizează rezultate concrete, și nu rezultate per general. ○ Pentru a verifica dacă un obiectiv este sau nu specific, utilizați întrebări precum: Cine? Ce? Când? Cum? Care este grupul țintă?
Măsurabil	○ Poate fi cuantificat, fie cantitativ, fie calitativ. Permite stabilirea cu exactitate a faptului că a fost atins ori nu, sau în ce măsură a fost atins. Permite monitorizarea progresului atingerii lui. ○ Pentru a verifica dacă este sau nu măsurabil, utilizați întrebări precum: Cât de mult (ă)? Cât de mulți (e)?
Abordabil/ de atins/realizabil	○ Poate fi într-adevăr atins. Trebuie luate în considerare mai multe aspecte: nu se propune realizarea a ceva imposibil de atins; trebuie ținut cont de resursele existente, capacitate, timpul necesar. ○ Obiectivele trebuie să nu depindă de acțiunile unei alte entități decât cea care are responsabilitatea realizării lor.
Relevant	○ Realizarea obiectivului contribuie la impactul vizat și la atingerea unui obiectiv mai mare, mai general. Relevanța unui obiectiv se evaluează în raport cu obiectivul general.
Timpul (încadrat în timp)	○ Presupune că obiectivul conține și data până la care este prevăzut a se realiza. ○ Pentru a verifica dacă este sau nu încadrat în timp, utilizați întrebări precum: Când? Până când? În ce perioadă?

Cunoaștere	Înțelegere	Aplicare	Sinteză	Analiză	Evaluare
a defini a descrie a enumera a găsi a identifica a eticheta a localiza a potrivi a memora a numi a recita a recunoaște a consemna a repovesti a repeta a raporta a remedia a specifica a declara a cataloga	a clarifica a confirma a apăra a discuta a distinge a duplica a exemplifica a explica a exprima a extinde a ilustra a deduce a interpreta a localiza a parafraza a prezice a relate a raporta a reproduce a declara din nou a spune din nou a revedea a alege a traduce a înțelege	a aplica a calcula a desfășura a alege a calcula a demonstra a dramatiza a folosi a estima a executa a experimenta a ilustra a implementa a face a modela a modifica a opera a îndeplini a practica a programa a arăta a simula a schița a rezolva a folosi	a analiza/ a aprecia a aranja/ a atribui a categorisi a clasifica/ a compara a conecta/ a contrasta a decide/ a deforma/ a detecta a determina a schematiza a diferenția a discrimina a diseca/ a distinge a examina a generaliza a grupa a emite o ipoteză a imagina/ a inspecta a inventaria a ordona/ a organiza a prezenta a examina/ a întreba a alege/ a separa a rezuma a testa	a actualiza a asambla a amesteca a compune a pregăti a construi a concepe a crea a concepe a dezvoltă a proiecta a formula a genera a incorpora a integra a inventa a face a modifica a iniția a plănuiește a produce a propune a rearanja a înlocui a transforma	a aprecia a disputa a evalua a verifica a conchide a convinge a critica a deduce a apăra a evalua a emite o ipoteză a judeca a rândui a evalua a recomanda a revizui a scruta a susține a evalua a cântări

Asistență individualizată a elevului cu cerințe educaționale speciale

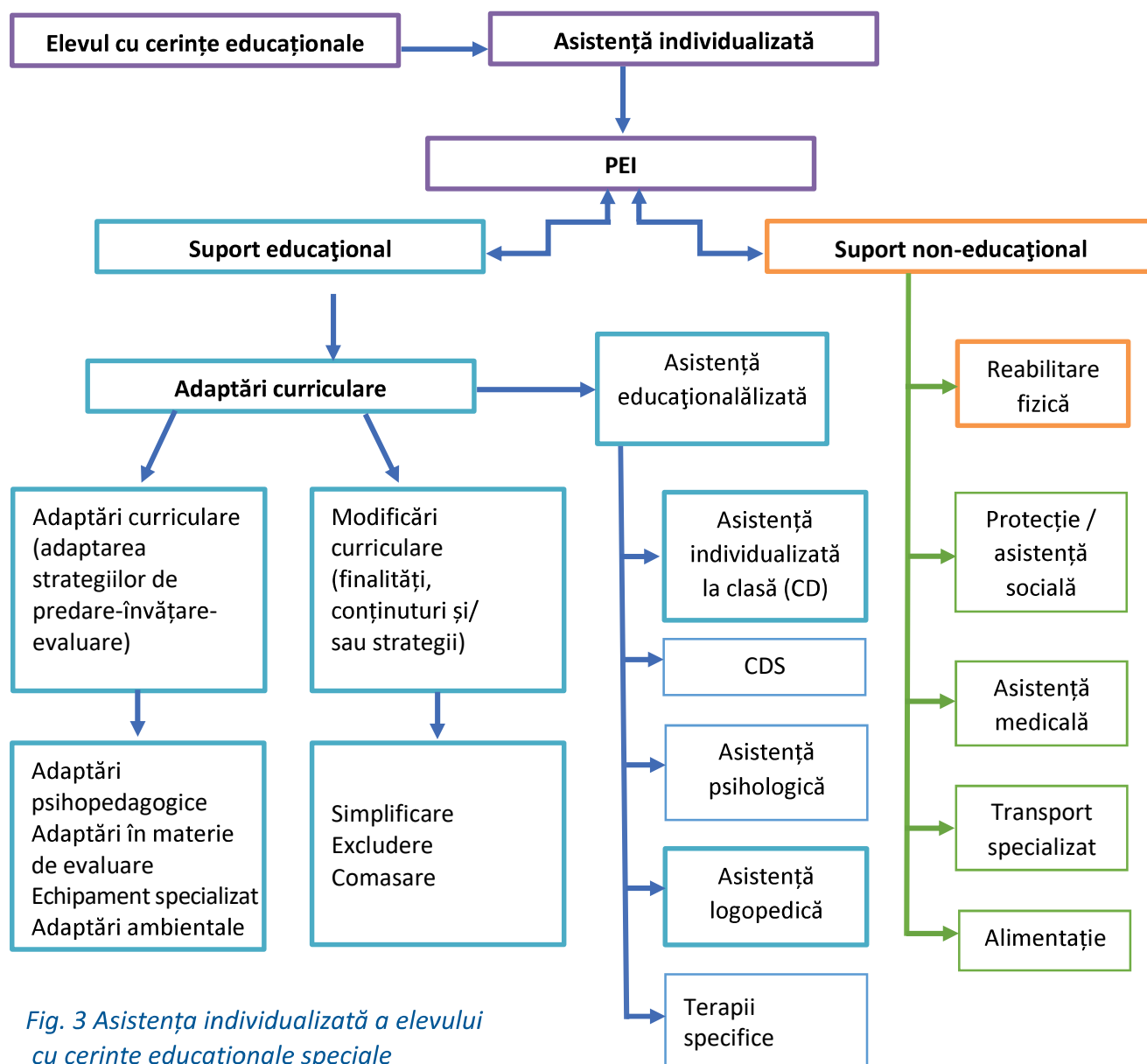

Fig. 3 Asistență individualizată a elevului cu cerințe educaționale speciale

3.4. Practici ale individualizării procesului educațional

I. Individualizarea se poate realiza din perspectiva:

- multiplelor inteligențe (lingvistică, logico-matematică, spațială, muzicală, kinestezică, intrapersonală, interpersonală, naturalist);
- stilurilor de învățare (auditiv, vizual, kinestezic);
- formelor de organizare a activității (Grupul mare, grupul mic, lucrul în perechi, lucrul individual);
- potențialului/capacităților;
- scopului (nevoi)/motivației: evitarea eșecului școlar, o mai bună și eficientă integrare;
- diferențelor psihologice;
- echilibrului și ritmului în activitate.

II. Condițiile individualizării

Pentru a individualiza procesul educațional, cadrul didactic trebuie să cunoască:

1. Nivelul de dezvoltare al elevului:

- a diferitor domenii de dezvoltare (afectiv/emoțional, fizic/motor, cognitiv, limbaj și comunicare/verbal, social);
- a proceselor psihice: limbajul (verbal/non-verbal; activ/pasiv; oral/scriș); gândirea (concretă/ abstractă; reproductivă/creativă); imaginația (săracă, bogată, reproductivă/creativă/combinată; mecanică/logică; voluntară/ involuntară); memoria (vizuală/ auditivă/ kinestezică; de lungă/scurtă durată); atenția (volumul, mobilitatea, stabilitatea, flexibilitatea; voluntară/involuntară/post-voluntară);
 - a caracteristicilor intelectuale: tipul de inteligență (lingvistică, logico-matematică,

spațială, muzicală, kinestezică, intrapersonală, interpersonală, naturalistă); afectivitatea/emoționalitatea (introvert/ extrovert, expresivitatea, mimica, pantomimica, emoțiile); temperamentul (flegmatic, sangvinic, coleric, melancolic); stilul de învățare (auditiv/vizual/kinestezic; global/ analitic).

2. Cultura familiei (structura familiei, relațiile existente, climatul familial etc.);

3. Ritmul de dezvoltare.

III. Bune practici ale procesului individualizat:

- În centrele de activități sarcinile sunt formulate respectându-se particularitățile de vârstă și cele individuale.
- Cadrul didactic alege metoda de lucru în funcție de nivelul de dezvoltare, preocupările, nevoile copilului, combinând-o armonios cu stilul de învățare al acestuia.
- Cadrul didactic oferă copilului posibilitatea de a decide și de a alege.
- Cadrul didactic consemnează observări la adresa copilului, aprofundându-se în cunoașterea lui.
- Cadrul didactic discută individual cu copilul și părinții ori de câte ori este necesar.
- Evoluția și progresul fiecărui copil sunt oglindite în mapa și portofoliul elevului.
- Elevul își exprimă rezultatul muncii și se autoevaluează.
- Cadrul didactic și elevul expun lucrările la centre, în spații special amenajate, copilul având astfel posibilitatea să revină asupra conținutului lucrărilor personale și ale colegilor ori de câte ori este nevoie etc.

3.4.1. Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare

L. Vîgotski apreciază că dezvoltarea optimă pornește nu atât de la eforturile individuale ale copilului, ci de la interacțiunile dintre copil și colectivitate. El își dezvoltă cunoașterea pe măsură ce este expus la idei ceva mai elaborate sau mai adecvate contextului decât cele pe care copilul le deținea pînă în acel moment. Acest pas înainte a fost denumit de L.Vîgotski „zona proximei dezvoltări”. Cadrul didactic trebuie să cunoască bine copilul pentru a-i facilita acestuia învățarea în propria lui zonă a proximei dezvoltări. Această „zonă” nu este cea a dezvoltării actuale, ci a celei potențiale. Nivelul potențial poate fi atins cu ajutorul adultului: acesta reprezintă ceea ce astăzi copilul poate să facă, să achiziționeze ajutat de adult și ceea ce mâine va realiza singur. Zona proximei

dezvoltări se înscrie în dinamica evoluției copilului. Cunoașterea acestuia ne oferă ocazia să observăm nu numai ceea ce s-a obținut, dar și ce este în curs de maturizare.

În aceeași ordine de idei, cunoașterea copilului reprezintă un proces complex, cu caracter unitar, dinamic și de durată, a cărui finalitate constă în înlesnirea organizării procesului educațional, proces capabil să răspundă diversității în clasele eterogene de copii - diferiți, dar totodată individuali, prin capacitatea de a cunoaște și a asimila, prin ritmul și timpul necesar pentru o activitate sau alta. În final, procesul de cunoaștere ne ajută să elaborăm și să aplicăm un demers educațional necesar, într-un caz sau altul, ne ajută să determinăm scopul și calea de a ajunge la acest scop.

IMPORTANT!!!

Dacă pînă acum elevul era cel care trebuia să se adapteze la cerințele școlii, atunci astăzi școala trebuie să fie cea care să se adapteze la cerințele și necesitățile elevului. Și dacă elevul nu învață în felul în care predăm noi, cadrele didactice, atunci noi trebuie să predăm în felul în care aceștia învață.

Individualizarea procesului educațional prin **adaptări curriculare** poate avea loc pe două căi: prin adaptări curriculare (adaptarea strategiilor de realizare a conținuturilor curriculare) și prin **modificări curriculare** (finalități, conținuturi).

Individualizarea procesului educațional prin **adaptări curriculare** presupune identificarea și utilizarea acelor strategii de predare-învățare-evaluare care asigură progres în dezvoltarea elevului cu cerințe educaționale speciale, corelarea/adaptarea acestora la potențialul elevului cu cerințe educaționale speciale, pentru asigurarea realizării finalităților educaționale conform curriculumului general.

În acest sens, elevul cu cerințe educaționale speciale va realiza curriculumul general, cu adaptări ale strategiilor de predare-învățare-evaluare (CGA).

Adaptările curriculare (adaptarea strategiilor de realizare a conținuturilor curriculare) includ: *adaptări psihopedagogice (strategii, materiale didactice, forme de organizare a procesului educațional); adaptări în materie de evaluare; echipament specializat; adaptări ambientale*. În realizarea adaptărilor curriculare se va ține cont de stilul de învățare al elevului, de *inteligențele multiple, de ritmul propriu de creștere și dezvoltare*.

Adaptări (psihopedagogice, în materie de evaluare, ambientale/ de mediu, tehnologii asistive)

Adaptări psihopedagogice

- asistență individuală, sarcini individuale diferențiate;
- sprijin/supraveghere/ajutor din partea colegilor;
- parteneriat/cooperare; activități în perechi/grup;
- materiale didactice stimulative și sugestive;
- divizarea sarcinilor mai mari în sarcini mai mici;
- instrucțiuni simpliste, pe etape, algoritm de urmat, simplificarea vocabularului;
- sarcini de: subliniere, încercuire, evidențiere, bifare etc.;
- caractere mai groase, indicatori gestuali/vizuali;
- folosirea imaginilor/graficelor/tabelelor, utilizarea hărților conceptuale pentru evidențierea cuvintelor-cheie;
- oferirea pauzelor pentru odihnă; aplicarea tehnicilor de relaxare.

Adaptări în materie de evaluare

- teste individualizate (doar în cazul elevilor cu CM);
- susținerea testului/examenului scris la calculator;
- timp suplimentar;
- prezența unui asistent individual (cadru didactic/CDS);
- răspunsuri orale/scrise;
- pauze mai frecvente;
- caractere mai groase;
- format simplificat, cu indicarea spațiilor pentru scriere.

Adaptări ambientale

- acces arhitectural în clădirea instituției/sala de clasă/sala de examen;
- grup sanitar adaptat;
- iluminare specială;
- reducerea/amplificarea stimulărilor vizuali sau auditivi;
- așezarea elevului în primele bănci sau cât mai aproape de cadrul didactic sau departe de ferestre/ușă;
- excluderea factorilor care distrag atenția (izolarea de excitanții din interior/exterior; reducerea zgomotului de fundal);
- îmbunătățirea acusticii în sală etc.

Tehnologii asistive

- scaune rulante;
- mese, scaune de poziționare;
- programe soft educaționale;
- dispozitive pentru citit (lupă, riglă/ecler la lectură); pentru calcul (calculator/abac); pentru scris (computer/notebook cu tastatură și accesorii adaptate);
- dispozitive de amplificare a sunetului (căști pentru ascultare, bande sonore, boxe mici/microfon etc.);
- dispozitive de comunicare (computer, dictafon, casetofon).

*Exemple de adaptări în funcție de tipul și gradul dificultăților
cu care se confruntă elevul*

Dificultăți de limbaj	– crearea și menținerea unui mediu sigur/ tolerant pentru ca toți elevii să-și poată dezvolta abilitățile de vorbire; – pronunțarea clară și corectă a cuvintelor/ propozițiilor; – manifestarea toleranței și răbdării la erorile de pronunție/ ritmul/ modul de exprimare; – oferirea timpului necesar pentru concentrare/ formulare/ finisare a cuvintelor/ gândului fără a întrerupe elevul; – încurajarea elevilor cu să vorbească, să se exprime într-un limbaj simplu și accesibil; – planificarea sarcinilor de realizare în pereche, grup mic; – prezentarea clară, simplă și concisă a sarcinilor de învățare, una câte una, crescând treptat complexitatea acestora etc.
Dificultăți de comunicare și interacțiune	– propunerea sarcinilor, realizarea cărora necesită tehnici/ metode/ procedee de lucru interactive; – organizarea și desfășurarea activităților care conduc la stabilirea relații lor de reciprocitate (cântece însoțite de mișcări, jocuri cu mingea și alte obiecte etc.); – utilizarea metodelor alternative de comunicare (pictograme); – crearea situațiilor de învățare/de comunicare, respectând un ritm mai lent; – utilizarea propozițiilor afirmative, simple („Arată-mi!”, „Hai să mergem!”); – utilizarea imaginilor/ graficelor/ tabelelor etc.; – plasarea în bancă cu un elev pe care îl agreează; – planificarea, organizarea și desfășurarea sarcinilor care oferă posibilitatea de a comunica/ a interacționa; – oferirea feedbackului constructiv, recompensând și evidențiind succesul cât de mic al elevului etc.
Dificultăți de citire	– reducerea lungimii textului pe care trebuie să îl citească elevul; – utilizarea listei de cuvinte uzuale, vocabularul de sprijin; – utilizarea imaginilor pentru realizarea corespondenței dintre cuvântul citit și imaginea pe care o redă, pentru a se încredința cadrul didactic că copilul conștientizează cele citite audierea textelor înregistrate audio; – modificarea mărimii caracterelor, spațiului dintre rânduri; – simplificarea/ reducerea materialelor scrise; utilizarea vocabularului funcțional; – recapitularea vocabularului la temă și cuvintelor-cheie din textul care urmează să fie citit sau scris; – evidențierea cuvintelor-cheie; – utilizarea tehnicii acoperă – copiază – compară; – practicarea autoverificării (cu verbalizare orală);

	– oferirea timpului suplimentar; – planificarea și desfășurarea sarcinilor de lectură în pereche; – oferirea unui material interesant, captivant; – practicarea unei rigle/ echer pentru menținerea rândului; – solicitarea implicării elevului pentru a exprima reacții/ emoții similare; – anticiparea lecturii textelor cu o zi înainte de predarea acestuia.
Dificultăți de scriere	– reducerea sarcinilor scrise, astfel încât acest elev să scrie mai puțin și într-un timp mai îndelungat; – încurajarea elevului să scrie numai după ce a ascultat cu atenție și a înțeles sarcina; – oferirea mai mult timp copierii de pe tablă, se pot folosi și fișe rezumative la subiectul învățat; – crearea situațiilor în care elevul să asocieze concepte cu exemple concrete de scriere (elemente de scriere a literelor/ cifrelor, bastonaș, cârligel etc.); – folosirea unui pix, creion mai subțire/ mai gros, utilizarea/ adaptarea instrumentelor pentru scris; – propunerea sarcinilor care pot fi realizate la computer; – practicarea sarcinilor ce necesită subliniere/ încercuire; – utilizarea listelor cu litere/ cifre pentru verificarea corectitudinii scrierii; – planificarea sarcinilor de scriere cu repere corespunzătoare; – recomandarea foilor liniate/ în pătrățele etc.
Dificultăți De memorare	– simplificarea vocabularului; – formularea sarcinilor de memorare în funcție de importanța acestora pentru experiența zilnică a elevului; – recapitularea periodică și asigurarea transferului competențelor achiziționate în viața de zi cu zi; – utilizarea tehnicilor de memorare (evidențierea cromatică a conceptelor-cheie); – utilizarea hărților conceptuale pentru a evidenția relațiile între concepte (după Haager și Klingner, 2005) etc.
Dificultăți de concentrare	– desemnarea unui coleg care să ajute elevul cu cerințe educaționale speciale; – solicitarea elevului să repete indicațiile oferite în scopul asigurării că sarcina a fost înțeleasă; – oferirea suportului necesar (scheme, algoritm, grafice, cuvinte cheie, plan de idei etc.) care ar susține concentrarea și ar conduce la finisarea sarcinii/ activității; – crearea unui confort psihologic în cazul solicitării ajutorului din partea elevului cu cerințe educaționale speciale; – menținerea unui echilibru între activitățile de muncă și cele de odihnă cu aplicarea tehnicilor de relaxare;

- identificarea și valorizarea domeniilor în care elevul este lider;
- crearea unui spațiu în sala de clasă unde elevul se poate retrage oricând va fi necesar;
- prezența pe masă a unui set de materiale utile;
- implicarea elevului în sarcini mai scurte și oferirea recompenselor după ce sarcina este finalizată;
- adaptarea fișelor de lucru și de evaluare pentru a conține cât mai puține elemente pe o pagină;
- practicarea imaginilor (orarul zilei, pașii în fiecare activitate, sfârșitul activității și trecerea de la o activitate la alta) etc.

*Modalități de adaptare a predării
(Lewis&Doorlag, 2003)*

Caracteristici ale sarcinii	Adaptări
Nivelul de dificultate a sarcinii	Se împarte sarcina în mai multe sub-sarcini și elevul le rezolvă una după alta; se înlocuiește sarcina cu una mai ușoară.
Condițiile în care este realizată sarcina	Se pot folosi mijloace de sprijin (spre exemplu, calculatorul de birou la ora de matematică).
Modul de prezentare	Se schimbă în funcție de abilitățile elevului (spre exemplu, prezentări orale pentru elevii care au dificultăți la citit) sau se prezintă informația în mai multe forme.
Modul de răspuns	Se schimbă în funcție de abilitățile elevului (spre exemplu, răspunsuri orale pentru elevii care au dificultăți la scris).
Volumul	Se reduce numărul răspunsurilor.
Ritmul de lucru	Crește timpul alocat sarcinii sau nu se dă limită de timp.
Corectitudinea răspunsului	Ajustarea standardelor (reducere).
Procedee	Adaptări
Prezentarea informațiilor noi	Se folosește lectura sau demonstrația sau se explică informația nouă în moduri diferite sau se prezintă informația nouă de mai multe ori.
Punerea în practică	Mai multe ocazii pentru a practica, crește cantitatea și calitatea feedbackului.
Feedback cu privire la reușită/ succes	Este frecvent, specific.
Consecințe după obținerea unui succes	Sunt atractive.
Materiale pentru învățare	Se modifică frecvent (manuale, fișe etc.) pentru a fi simplificate sau se înlocuiesc.
Ritmul predării	Se reduce, informație mai puțină.

3.4.2. Individualizarea procesului educațional prin modificări curriculare

Individualizarea procesului educațional prin modificări curriculare presupune modificarea finalităților educaționale și/sau a conținuturilor din curriculumul general. CM este parte componentă a PEI și este elaborat pentru fiecare disciplină de studiu, dacă s-a constatat necesitatea

modificărilor curriculare. Elaborarea curriculumului modificat ține de competența cadrului didactic la disciplina respectivă, în colaborare cu alți specialiști care asistă elevul (psihologul, cadrul didactic de sprijin, psihopedagogul, logopedul, etc.).

Modalități de realizare a modificărilor curriculare

Modalități de realizare a modificărilor curriculare	Descriere modalității de realizare a moficărilor curriculare
Prin simplificare	Reducerea parțială a gradului de complexitate a finalităților și/sau conținuturilor.
Prin excludere la nivel de Plan-cadru	Presupune că elevul nu va studia una sau unele discipline școlare, exigențele studierii cărora nu sunt compatibile cu potențialul acestuia.
Prin excludere la nivel de disciplină școlară	Omiterea unor finalități, conținuturi, pe care elevul cu cerințe educaționale speciale nu le poate accesa/achiziționa.
Prin comasare la nivel de Plan-cadru	Se realizează prin integrarea a două sau mai multe discipline școlare. <i>Notă:</i> Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, care atestă dizabilități severe (conform clasificării UNESCO, 1995), se admite predarea integrată a două sau mai multe discipline școlare, în vederea dezvoltării unor arii multidisciplinare/integrate, care asigură pregătirea acestora pentru viață.
Prin comasare la nivel de disciplină școlară	Presupune îmbinarea unor finalități și/sau conținuturi, în funcție de cerințe educaționale speciale ale elevului.

Multidisciplinaritatea se referă la situația în care o temă care se studiază, aparținând unui anumit domeniu, se abordează din perspectiva mai multor discipline, acestea menținându-și structura și rămânând independente unele în raport cu celelalte. Astfel, cele mai frecvente demersuri au loc între discipline înrudite (din aceeași arie curriculară) sau care devin înrudite datorită temei.

De menționat, că abordarea integrată (interdisciplinară și intradisciplinară) a conținuturilor permite:

- considerarea necesităților elevilor în vederea asigurării pregătirii pentru viață și a integrării în societate;
- abordarea unor subiecte de interes pentru aceștia în cadrul unor teme-proiecte sugerate de curriculum;

- implicarea activă a elevului ca organizator al propriei învățări/cunoașteri;
- relaționarea cu experiențele și evenimentele curente și semnificative din viața elevului.

Modificările curriculare la disciplina de studiu se anexează, în mod obligatoriu, la PEI, fiind parte constituantă a PEI. De asemenea, modificările curriculare nu exclud adaptarea strategiilor de predare-învățare-evaluare, acestea, de regulă, sunt parte a modificărilor. Astfel, elevul cu cerințe educaționale speciale poate studia unele discipline în baza curriculumului general, iar altele conform unui curriculum modificat (CM) și/sau a adaptărilor curriculare (CGA).

Cadrele didactice care vor elabora Curriculum modificat (CM) la disciplină, pentru evitarea sarcinilor care depășesc posibilitățile de învățare ale elevului cu cerințe educaționale speciale și vor ține cont de principiile clasice ale pedagogiei:

- principiul legăturii teoriei cu practica;
- principiul însușirii conștiente și active;
- principiul sistematizării și continuității cunoștințelor;

- principiul accesibilității sau respectării particularităților de vârstă și individuale;
- principiul însușirii temeinice a cunoștințelor.

Modificarea curriculară vizează *finalitățile educaționale, conținuturile și/sau strategiile/tehnologiile didactice*.

La stabilirea și formularea finalităților educaționale, se va ține cont de potențialul și nivelul de dezvoltare al elevului. În acest sens, finalitățile educaționale se precizează în enunțuri care vor descrie ce competențe urmează să achiziționeze elevul la finele cursului respectiv.

Conținuturile reflectă acele subiecte/teme care permit dezvoltarea competenței stipulate în rubrica Finalități educaționale, prin anumite activități de învățare/tehnologii didactice. Ele pot fi selectate din Curriculum general (CG) sau stabilite în funcție de abilitățile și posibilitățile de învățare și dezvoltare ale elevului. Pentru fiecare finalitate formulată e necesar a indica strategiile didactice corespunzătoare, care îl vor ajuta pe elev să atingă finalitățile de învățare stabilite.

Model de structură a curriculumului modificat

Coordonat:
Președintele comisiei metodice

(denumirea comisiei metodice)

(nume, prenume, semnătură)

20

Aprobat:
Președintele CMI

(nume, prenume)

(semnătură)

20

Curriculumului modificat la

(disciplina de studiu)

Elev

Clasă

Perioada de raelizare

Profesor

Finalități educaționale (se indică competențele specifice modificate)	Conținuturi (se vor indica conținuturile curriculare modificate)	Strategii/tehnologii didactice (activități de învățare conform cerințelor educaționale speciale ale elevului)	Strategii de evaluare (se vor indica strategii specifice de evaluare pentru fiecare finalitate proiectată)	Note privind rezultatele monitorizării (nivelul de atingere a finalităților)
---	--	---	--	--

Se va elabora pentru fiecare disciplină pentru care echipa PEI a decis și a specificat în compartimentul 5 al PEI parcurgerea materiei de program prin modificări curriculare (CM).

Finalități (curriculum general)	Finalități (curriculum modificat)
1.1. Compararea viziunii despre modalitățile de exprimare orală (dialogată, monologată și descriptivă) în scopul de a evidenția esența vorbirii. 1.2. Conștientizarea rolurilor de emițător sau destinatar al mesajului în scopul racordării limbajului la situația de comunicare. 1.3. Receptarea corectă a unui mesaj în funcție de mijloacele suplimentare de transpunere a informației. 1.4. Verbalizarea conținuturilor unor imagini în diverse forme: dialogată, monologată, descriptivă, îmbinând și comunicarea nonverbală. 1.5. Interpretarea relațiilor, faptelor relatate (evenimente, întâmplări, informații), ținând cont de succesiunea desfășurării subiectului. 1.6. Identificarea dialogului și a elementelor de descriere în textele narative și argumentarea semnificației lor. 1.7. Construirea unui text oral pe baza planului de idei propriu sau elaborat în grup. 1.8. Reproducerea orală a unui fragment dintr-un text narativ, a unei informații libere sau tematice, alese independent, la dorință, din diferite alte surse, în fața publicului din clasă. 1.9. Conștientizarea rolului utilizării de către autor a dialogului și descrierii în textul narativ. 1.10. Reproducerea integrală și succesivă, selectivă prin cuvinte proprii a conținutului unui text citit sau audiat.	1.1. Identificarea și numirea modalităților de exprimare orală (dialogată, monologată și descriptivă) în scopul evidențierii persoanelor implicate în comunicare. 1.2. Delimitarea rolului de emițător sau destinatar al mesajului în scopul racordării limbajului la situația de comunicare. 1.3. Receptarea corectă a unui mesaj în funcție de mijloacele suplimentare de transpunere a informației. 1.4. Verbalizarea conținuturilor unor imagini în diverse forme: dialogată, monologată, descriptivă, îmbinând și comunicarea nonverbală, în cel puțin 3 enunțuri. 1.5. Interpretarea relațiilor, faptelor relatate (evenimente, întâmplări, informații), ținând cont de succesiunea desfășurării subiectului, utilizând imagini-secvențe din text/întâmplare. 1.6. Identificarea dialogului și a elementelor de descriere în textele narative. 1.7. Construirea unui text oral, din cel puțin 7 propoziții, în baza planului de idei sau a unui șir de imagini. 1.8. Reproducerea orală a unui fragment dintr-un text narativ, a unei informații libere sau tematice, alese independent, la dorință, din diferite alte surse, în pereche/ grup mic/ în fața publicului din clasă (la alegerea elevului). 1.9. Conștientizarea rolului utilizării dialogului în situații cotidiene prin simularea unor dialoguri tematice („La cumpărături”, „La bancă”, „La spectacol”, „La medic”, „La muzeu”). 1.10. Reproducerea succesivă, selectivă prin cuvinte proprii a conținutului unui text citit sau audiat.

<i>Unitate de conținut</i>	<i>Unități de conținut modificate</i>
Părțile de vorbire (noțiuni generale). Substantivul. Substantive comune și proprii. Genul. Numărul. Cazul.	Părțile de vorbire (Substantivul, verbul adjectivul). Substantivul. Substantive comune și proprii. Genul. Numărul. Cazul. (noțiuni elementare).
Poezia lirică. Figurile de stil: epitetul, comparația, personificarea, repetiția, enumerația. Versificația: versul, strofa, tipuri de strofă.	Poezia lirică. Sens propriu și sens figurat. Figurile de stil: comparația, repetiția, enumerația. Versificația: versul, strofa, tipuri de strofă

De menționat, că prima unitate de conținut a fost păstrată integral pentru elevul cu cerințe educaționale speciale. La studierea substantivului, aceste categorii gramaticale au fost studiate sub aspect funcțional, fapt care-i va facilita comunicarea corectă în limba română. În a doua unitate de conținut au fost eliminate conținuturile personificarea și epitetul, deoarece elevul nu cunoaște noțiunile de sens propriu și de sens figurat ale cuvântului. În selectarea textelor literare s-a optat pentru adaptarea textelor de la clasă: s-a redus volumul

textelor sau s-a propus o secvență din text. De exemplu, 1-2 strofe dintr-un text liric, sau o secvență pentru un text epic, ținându-se cont de criteriile curriculare de selectare a unui text literar. S-a optat pentru studiul unei secvențe semnificative, axate pe valori, dar, în același timp, să fie accesibilă și atractivă pentru elev. Dacă, inițial, textele erau studiate secvențial, apoi, odată cu dezvoltarea competențelor lectorale, s-a trecut pe texte adaptate, care erau mai mari ca volum și complexitate.

Structura proiectului de lungă durată extins

Competențe specifice	Competențele specifice modificate	Unități de învățare/ conținuturi	Conținuturi modificate	Nr. ore	Data	Strategii de predare învățare	Strategii de predare învățare adaptate	Strategii de evaluare	Strategii de evaluare adaptate

Individualizarea procesului educațional din perspectiva managementului timpului - 45 minute

Elevi	Nivele de instruire	Repartizarea timpului și divizarea activităților				
		5 min	10 min	10 min	10 min	10 min
A	CG	Repetarea materiei studiate anterior; interogarea temei de acasă (întrebări/ răspunsuri: Interogarea multiprocesuală)	Predarea materiei noi (lucrul frontal)	Activitate de învățare în perechi/grup A D; E C M B F; CD CDS	Confirmarea posedării cunoștințelor în grup CD CDS	Lucru individual
B	CG					Lucru individual
C	CG					Lucru individual
D	CA		CD			Lucru individual
E	CA		CDS			Lucru individual CD
F	MC					Studiul materiei noi în grupuri CD CDS
M	CM			Lucru individual CD CDS		
Diferențiere		Diferite nivele de întrebări adresate elevilor cu nivel diferit de instruire	Nivelul mediu, atenție asupra cunoștințelor de bază	Nivel individual de percepere și înțelegere a materiei noi	Diferențierea nivelului conținuturilor /sarcinilor între grupuri (multiple inteligențe); CDS	Nivel individual CD CDS
Centrul atenției cadrului didactic		Întreaga clasă	Atenție mobilă la reacția diferitor grupuri	Grupul, care lucrează la nivel adaptat	Grupuri	Fiecare elev

Exemple de strategii și activități de predare-învățare-evaluare care pot fi valorificate în cadrul orelor de limba engleză

Strategii didactice: Joc de rol, Gândește-Perechi-Prezintă, Asocieri libere, Lectura imaginii, Simularea, Tehnica formulării de întrebări, Explozia stelară, Turul galeriei, Povestirea în lanț, Graficul T, Explicarea, Lasă-mi mie ultimul cuvânt!, Mâna oarbă, Asaltul de idei, Lectura ghidată, Microfonul magic, Lucrul cu textul, Cubul, Pălării gânditoare, Discuția ghidată, Diagrama Veen, Colțuri, Lectura în perechi, Lectura în cor etc.

Activități de învățare

- exerciții de identificare a elementelor semnificative proprii experiențe din informații, texte;
- exerciții de redare a unui mesaj în diverse contexte/situații de comunicare;
- exersări în legătură cu relațiile dintre mijloacele de transpunere a informației: eticheta comunicării (salut, permisiune, mulțumire etc.); comunicare nonverbală (gest, mimică etc.);
- lectura particulară (texte narative, ghicitori, proverbe etc.);
- exerciții de simulare a dialogurilor tematice cu persoane diferite ca vârstă și funcție;
- exerciții de antrenare în organizarea dialogului simplu din 3-4 replici;
- improvizarea unor situații de comunicare (conversări telefonice, dialoguri formale și informale de diverse tipuri) în cadrul cărora elevii să realizeze acte de vorbire precum: utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare;
- formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri;
- povestirea unor fapte și întâmplări;
- exerciții de exprimare a acordului/dezacordului prin propoziții afirmative/negative;
- organizarea independentă sau în grupuri mici a unor dialoguri (pe diverse teme) din 3-5 replici (oral și în scris);

- activități de comunicare pe baza unui plan de idei/un șir de imagini;
- jocuri de cuvinte;
- activități de organizare a unor monologuri pe baza informațiilor culese din literatura și mass-media pentru copii;
- exerciții de rostire corectă a cuvintelor cu probleme de accentuare, de reglare a intonației, a tonului și a vitezei proprii de a vorbi;
- exerciții de recitare a unor poezii pentru a participa la concursuri de recital poetic;
- dramatizarea unor fragmente, prezentarea prin gest/mimică a personajelor/emoțiilor și a unor replici;
- exerciții de punere în scenă a unor povestiri etc.

Pentru **monitorizarea procesului de individualizare la limba engleză pentru elevii cu cerințe educaționale speciale** recomandăm următorii indicatori.

Indicatori de monitorizare generală a procesului de individualizare la limba engleză

Indicatori/criterii	Descriere
<i>Crearea mediului educațional și crearea stării de bine a elevului</i>	Realizarea adaptărilor (poziționarea strategică a elevului în sala de clasă, accesul în clasă, iluminarea, reducerea/amplificarea stimulenților vizuali sau auditivi, excluderea materialelor care disociază atenția etc.).
<i>Tipul de curriculum după care studiază elevul</i>	Curriculum general (CG); Curriculum general cu adaptări ale materiei de predare-învățare-evaluare (CGA); Curriculum modificat (CM).
<i>Proiectarea didactică</i>	Reflectă viziunea cadrului didactic asupra finalităților educaționale ale disciplinei, ținând cont de necesitățile educaționale ale elevilor ajustate la prevederile documentelor de politici educaționale (Planul-cadru, Curriculum național la limba engleză, Standardele educaționale, Planul educațional individualizat, Referențialul de evaluare a competențelor specific).
<i>Proiectarea de lungă durată și proiectarea curentă</i>	Centrarea pe elev și nu pe conținuturi, adaptarea strategiilor de predare-învățare-evaluare la situația elevului, alternarea formelor de organizare a procesului educațional, asigurarea conexiunii inter/intra/transdisciplinare, axare pe progresul elevului etc.
<i>Fișe diferențiate și individualizate la limba engleză în corespundere cu tipul de curriculum</i>	Adaptarea sarcinilor la potențialul/competențele la limba engleză/particularitățile individuale de dezvoltare a elevului.
<i>Utilizarea strategiilor de predare-învățare-evaluare la lecție</i>	În corespundere cu particularitățile individuale de dezvoltare, vârsta cronologică și mintală a copilului, stilului de învățare (auditiv, vizual, kinestezic, global/analitic); tipului de înțelegere multiplă (verbal-lingvistică, logico-matematică, vizual-spațială, muzical-ritmică, corporal kinestezică, naturalistă, intrapersonală, interpersonală, existențialistă).
<i>Implicarea elevului la lecții în funcție de forma de activitate</i>	Frontal, individual, în perechi, grupul mic, grupul mare.
<i>Personalitatea cadrului didactic</i>	Își asumă rolul de facilitator și mentor atât în procesul de învățare a elevului, cât și construire a traseului cognitiv, adaptat la noi contexte de învățare.
<i>Realizarea evaluării docimologice</i>	Inițială, formativă, sumativă, finală, în corespundere cu tipul de curriculum (CG, CGA, CM).

IV. MANAGEMENTUL CALITĂȚII EDUCAȚIEI LA NIVEL LOCAL

4.1. Aspecte generale privind asigurarea calității educației la nivel local

Violeta POPA

Atribuția de asigurare a calității educației în învățământul general la nivel local revine Organelor Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ), rol identificat de Codul educației (art.18, pct.7), dar și de Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al OLSDÎ. Respectiv, OLSDÎ este direct responsabil de cum este asigurată calitatea procesului educațional în unitatea administrativ-teritorială respectivă, iar una din întrebările principale care se regăsește în agenda curentă a OLSDÎ este cum să dobândească și să mențină calitate și eficacitate în educație în teritoriul administrat.

În contextul planificării unei strategii raionale/municipale de management al calității educației propunem în continuare *Referențialul de asigurare a calității în învățământul general de către OLSDÎ*, conceput ca un sistem de indicatori cu referire la: politicile OLSDÎ pentru asigurarea calității, strategii și planuri în domeniul asigurării calității, monitorizarea implementării curriculumului, monitorizarea calității resursei umane (CD și CM), monitorizarea rezultatelor elevilor, monitorizarea calității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice, managementul informației la nivel de raion, asigurarea transparenței informației de interes public, proceduri de îmbunătățire continuă a calității în sistemul educațional raional/municipal.

Funcțiile de bază ale Referențialului de asigurare a calității în învățământul general de către OLSDÎ:

- reglarea politicilor privind asigurarea calității în învățământul general de către OLSDÎ la nivel de sistem;
- promovarea politicilor educaționale/manageriale privind asigurarea calității în învățământul general la nivel de sistem;

- asigurarea orientărilor în proiectarea demersurilor și acțiunilor manageriale la nivel local;
- redimensionarea cadrului de calificări în domeniul asigurării calității în învățământul general;
- organizarea curriculară a formării continue a specialiștilor OLSDÎ;
- asigurarea calității în învățământul general de către OLSDÎ prin managementul educațional eficient.

Indicatorii trebuie priviți ca un sistem de obiective de realizat. Implementarea sistemului de indicatori privind asigurarea calității la nivel local de către OLSDÎ implică unele particularități:

- a) organizarea indicatorilor pe domenii este una orientativă, deoarece componentele acestora sunt în continuă interacțiune;
- b) conținutul indicatorilor privind asigurarea calității în învățământul general de către OLSDÎ ține de chintesența și calitatea procesului educațional;
- c) sistemul de indicatori este organizat în indicatori de referință și descriptori de calitate;
- d) sistemul de indicatori cu referire la asigurarea calității în învățământul general de către OLSDÎ este centrat pe interconexiunea dimensiunilor manageriale de:
 1. diagnosticare, proiectare, implementare, monitorizare;
 2. implicare, participare, dezvoltare a indicatorilor;
 3. comunicare și luare a deciziilor;
 4. promovarea și îmbunătățirea calității;
 5. asigurare a funcționalității cadrului legal.
- e) indicatorii de referință ai asigurării calității în învățământul general de către OLSDÎ nu trebuie confundați cu standardele de calitate ca finalități educaționale;

f) indicatorii de referință se măsoară printr-un sistem de criterii de evaluare și instrumente specifice (fișe de evaluare, chestionare, ghiduri de evaluare etc.). Fiecare criteriu de evaluare se apreciază cu calificativele: *da*, *parțial*, *nu*. Documentul se adresează factorilor de decizie,

specialiștilor OLSDÎ, cadrelor de conducere din învățământul general, cadrelor didactice, tuturor profesioniștilor din educație, întregii comunități educaționale care se preocupă de asigurarea calității în educație.

4.2 Referențialul de asigurare a calității în învățământul general

I. Politicile OLSDÎ pentru asigurarea calității

Indicatori de referință:

1. La nivelul OLSDÎ există un sistem de management al calității, implementat, dezvoltat și îmbunătățit continuu;
2. OLSDÎ asigură promovarea la nivel de raion a politicii educaționale a statului, prevederilor Codului Educației, hotărârilor Parlamentului și Guvernului, actelor normative emise de Ministerul Educației și Cercetării și administrația raională (municipală) în domeniul asigurării calității educației;
3. Programul strategic de dezvoltare a educației la nivel local stabilește direcții prioritare, finalități și mecanisme de asigurare a calității educației de către OLSDÎ.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
La nivelul OLSDÎ există un sistem de management al calității, implementat, dezvoltat și îmbunătățit continuu.	1. OLSDÎ dispune de o structură organizatorică cu funcție de asigurare a calității în învățământul general. 2. OLSDÎ dispune de politici de asigurare a calității educației la nivel local. 3. OLSDÎ corelează politicile de asigurare a calității educației la nivel local cu politicile naționale. 4. OLSDÎ asigură transparența și participarea largă a cadrelor didactice și celor de conducere în elaborarea și expertizarea documentelor de politici pentru asigurarea calității la nivel local.
OLSDÎ asigură promovarea la nivel de raion a politicii educaționale a statului, prevederilor Codului Educației, hotărârilor Parlamentului și Guvernului, actelor normative emise de Ministerul Educației și Cercetării și administrația raională (municipală) în domeniul asigurării calității educației.	1. OLSDÎ dispune de modalități de promovare a politicilor educaționale ale statului la nivel local. 2. OLSDÎ creează condiții manageriale, metodologice, informaționale de aplicare a politicilor educaționale de stat și celor specifice la nivel local. 3. OLSDÎ dispune de modalități de monitorizare a aplicării politicilor educaționale ale statului și celor locale.
Programul strategic de dezvoltare a educației la nivel local stabilește direcții prioritare, finalități și mecanisme de asigurare a calității educației de către OLSDÎ.	1. Direcțiile prioritare, finalitățile și mecanismele de asigurare a calității educației de către OLSDÎ, stabilite în programul strategic de dezvoltare a educației la nivel local se axează pe: - analiza socială și educațională a situației la nivel local; analiza SWOT; - scopul, obiectivele și principiile strategiei; - direcțiile prioritare și rezultatele scontate; - managementul și monitorizarea implementării proiectului strategic. 2. OLSDÎ asigură coerența între direcțiile prioritare, finalitățile și mecanismele de asigurare a calității educației de către OLSDÎ și instituțiile din subordine.

II. Strategii și planuri în domeniul asigurării calității

Indicatori de referință:

1. Asigurarea calității educației la nivel local se realizează în baza unei strategii pe termen mediu și termen lung;
 2. Implementarea strategiei raionale/ municipale în domeniul asigurării calității educației în învățământul general este realizată de managementul operațional prin planuri/ proiecte de activități pe termen scurt;
- Monitorizarea implementării strategiei raionale/ municipale în domeniul asigurării calității educației.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
Asigurarea calității educației la nivel local se realizează în baza unei strategii pe termen mediu și termen lung;	1.OLSDÎ dispune de o strategie raională/ municipală în domeniul asigurării calității educației. 2.Strategia raională/ municipală în domeniul asigurării calității educației se fundamentează pe strategia națională și contribuie la realizarea politicilor educaționale naționale privind asigurarea calității. 3. Obiectivele strategice de asigurare a calității, țintele, valorile și prioritățile sunt înțelese pe deplin de toți factorii cointeresați la nivel de raion / municipiu. 4. OLSDÎ dispune de o structură managerială privind elaborarea, aplicarea și monitorizarea strategiei raionale/ municipale în domeniul asigurării calității educației la nivel local. 5. OLSDÎ asigură transparența și abordarea sistemică privind elaborarea strategiei în domeniul asigurării calității.
Implementarea strategiei raionale/ municipale în domeniul asigurării calității educației în învățământul general este realizată de managementul operațional prin planuri/ proiecte de activități pe termen scurt.	1. Există planuri operaționale și programe de activitate ce pun în aplicare strategia raională/ municipală în domeniul asigurării calității educației în învățământul general. 2. Planul operațional privind asigurarea calității respectă etapele esențiale: stabilirea obiectivelor, precizarea activităților specifice, identificarea resurselor, estimarea costurilor și conturarea indicatorilor de realizare. 3. Activitățile planificate sunt relevante obiectivelor și finalităților strategice privind asigurarea calității în educație. 4. Criteriile și indicatorii de realizare sunt definiți clar, pe înțelesul factorilor interesați; 5. OLSDÎ asigură participarea tuturor factorilor interesați la proiectarea planurilor operaționale de asigurare a calității.
Se monitorizează implementarea strategiei raionale/ municipale în domeniul asigurării calității educației.	1. Există rapoarte de analiză semestriale/anuale a calității educației la nivel de raion. 2. Managementul supraveghează cu eficacitate respectarea direcției strategice de asigurare a calității și monitorizează cu regularitate propria performanță de management. 2. OLSDÎ implică toți factorii interesați din raion în asigurarea calității educației la nivel local.

III. Monitorizarea implementării curricula

Indicatori de referință:

1. Implementarea curricula la nivel local are un caracter planificat și se realizează în conformitate cu politicile curriculare naționale, potențialul și specificul raionului/ municipiului;
2. Procesul de monitorizare a implementării curricula la nivel local are un caracter consistent.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
Implementarea curricula la nivel local are un caracter planificat și se realizează în conformitate cu politicile curriculare naționale, potențialul și specificul raionului/ municipiului.	1. Există o strategie raională/ municipală de monitorizare a implementării curricula școlară. 2. În contextul strategiei raionale sunt elaborate planuri de monitorizare ale specialiștilor pe discipline, metodiștilor privind implementarea curricula școlară. 3. Procesul de monitorizare a implementării curricula școlară este planificat și îmbunătățit continuu. 4. Instrumentele de monitorizare a implementării curricula școlară sunt cunoscute, împărtășite, promovate consecvent la nivel de raion și îmbunătățite continuu. 5. OLSDÎ înaintează anual MEC propuneri/ sugestii de îmbunătățire a produselor curriculare.
Procesul de monitorizare a implementării curricula la nivel local are un caracter consistent.	1. Este promovată experiența avansată și inovatoare în contextul implementării curricula școlară. 2. OLSDÎ motivează abordarea creativă din partea cadrelor didactice a implementării/ aplicării curriculumului școlar. 3. OLSDÎ monitorizează procesul de dezvoltare continuă a competențelor noi de către cadrele didactice. 4. Majoritatea cadrelor didactice și elevii sunt satisfăcuți de calitatea curriculumului școlar și eficiența implementării acestuia. 5. Cadrele didactice din raion sunt îndrumate și motivate permanent pentru a implementa și dezvolta curricula.

IV. Monitorizarea calității resursei umane (CD și CC)

Indicatori de referință:

1. OLSDÎ dispune de politici clare privind calitatea resursei umane (CD și CC);
2. Potențialul cadrelor didactice și celor de conducere asigură calitatea în educație la nivel local
3. Specialiștii OLSDÎ monitorizează calitatea cadrelor didactice și ale cadrelor de conducere din instituțiile subordonate în baza unor indicatori prestabiliți, iar la necesitate, oferă consultanță de specialitate, propunând sugestii de îmbunătățire a calității procesului educational.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
OLSDÎ dispune de politici clare privind calitatea resursei umane (CD și CC).	1. OLSĐÎ dispune de o strategie de asigurare a calității resursei umane (CD și CC). 2. La nivelul OLSĐÎ există o politică funcțională de monitorizare a recrutării și selecției resurselor umane pe baza calităților profesionale și morale. 3. OLSĐÎ implementează un sistem de integrare și motivare a cadrelor didactice și cadrelor de conducere ca precondiție de asigurare a calității.
Potențialul cadrelor didactice și celor de conducere asigură calitatea în educație la nivel local.	1. OLSĐÎ evaluează impactul procesului de formare continuă a resurselor umane ca factor de asigurare a calității. 2. OLSĐÎ dispune de ghiduri, indicații metodice cu privire la asigurarea calității procesului educațional în cadrul disciplinelor școlare de către cadrele didactice. 3. OLSĐÎ oferă consultanță pentru procesul de socializare și integrare a cadrelor didactice.
Specialiștii OLSĐÎ monitorizează calitatea cadrelor didactice și ale cadrelor de conducere din instituțiile subordonate în baza unor indicatori prestabiliți, iar la necesitate, oferă consultanță de specialitate, propunând sugestii de îmbunătățire a calității procesului educațional.	1. OLSĐÎ proiectează și dispune de o metodologie de evaluare internă a activității cadrelor didactice și a celor de conducere la nivel local. 2. OLSĐÎ promovează sistemul de autoevaluare a cadrelor didactice și a celor de conducere în conformitate cu indicatorii prestabiliți. 3. OLSĐÎ asigură realizarea conexiunii inverse (feedback-ului) în urma monitorizării calității cadrelor didactice și celor de conducere la nivel local. 4. Majoritatea cadrelor didactice și a celor de conducere sunt satisfăcute de modul de monitorizare. 5. Specialiștii OLSĐÎ oferă consultanță de specialitate, propunând sugestii de îmbunătățire a calității procesului educațional.

VI. Monitorizarea calității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice

Indicatori de referință:

1. OLSĐÎ dispune de politici clare privind monitorizarea calității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
OLSDÎ dispune de politici clare privind monitorizarea calității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice	1. OLSĐÎ dispune de o strategie și un plan de acțiuni privind monitorizarea calității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice. 2. Activitatea de monitorizare a funcționalității resurselor de învățare, bazei materiale și tehnologice în instituțiile educaționale se realizează conform unor cerințe clar definite.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
	1. OLSDÎ monitorizează și coordonează activitatea de amenajare a spațiilor de învățare și crearea unui mediu adecvat de activitate. 2. OLSDÎ monitorizează procesul de achiziționare a resurselor de învățare pentru implementarea curricula la clasă. 3. OLSDÎ contribuie efectiv la crearea condițiilor optime pentru realizarea procesului educațional și a protecției sociale a personalului didactic și elevilor.

VII. Managementul informației la nivel de raion

Indicatori de referință:

1. Resursele informaționale asigură funcționalitatea și calitatea educației la nivel local;
2. OLSDÎ monitorizează și analizează fluxul informațional de intrare și ieșire.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
Resursele informaționale asigură funcționalitatea și calitatea educației la nivel local.	1. OLSDÎ dispune de o strategie și un plan de acțiuni privind dezvoltarea resurselor informaționale la nivel de raion/municipiu. 2. Strategia și planul de acțiuni privind dezvoltarea resurselor informaționale la nivel de raion/municipiu sunt corelate cu politicile naționale în acest domeniu. 3. Există un sistem informatic care facilitează colectarea, prelucrarea și analiza datelor și informațiilor relevante despre toate componentele procesului de învățământ la nivel de raion.
OLSDÎ monitorizează și analizează fluxul informațional de intrare și ieșire.	1. Informațiile sunt analizate în vederea planificării, dezvoltării și implementării strategiilor de îmbunătățire a calității învățământului la nivel de raion. 2. Informațiile și sistemele de înregistrări sunt exacte, actualizate și păstrate în condiții de siguranță și confidențialitate, pot fi inspectate și sunt revizuite în mod regulat. 3. Periodic se evaluează soliditatea resurselor informaționale.

VIII. Asigurarea transparenței informației de interes public

Indicatori de referință: OLSDÎ asigură transparența informației de interes public

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
Resursele informaționale asigură funcționalitatea și calitatea educației la nivel local.	1. OLSDÎ dispune de o strategie și un plan de acțiuni privind asigurarea transparenței informației de interes public la nivel local. 2. OLSDÎ dispune de structuri organizatorice care facilitează asigurarea transparenței informației de interes public la nivel local.
	1. OLSDÎ implică în procesul decizional toți factorii interesați în mod participativ-acțional. 2. OLSDÎ dispune de un sistem de informare a factorilor interesați interni și externi.

IX. Proceduri de îmbunătățire continuă a sistemului educațional raional/ municipal

Indicatori de referință: Sistemul educațional raional/ municipal este dezvoltat și îmbunătățit continuu.

Indicatori de referință	Descriptori de calitate
Sistemul educațional raional/ municipal este dezvoltat și îmbunătățit continuu.	1. OLSDÎ implementează proceduri de îmbunătățire continuă a sistemului educațional raional/municipal. 2. Procesul de evaluare și autoevaluare este realizat sistematic, anual și are drept rezultat identificarea priorităților, stabilirea unor ținte ambițioase de îmbunătățire a procesului educațional. 3. Performanța este analizată pe baza indicatorilor cheie de performanță interni și externi, a țăintelor stabilite și tendințelor existente, este judecată în mod constructiv, ducând la stabilirea unor ținte de îmbunătățire;
	OLSDÎ dispune de un mecanism de colectare regulată a feedbackului din partea elevilor, părinților și a altor factori interesați interni și externi.

Anexa 1 Structura-model PEI

(Instituția de învățământ)

Aprobat:

(directorul instituției)

” ” 20__

PLAN EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT

Perioada de realizare _____

1. **Date generale despre elev**

Numele, prenumele elevului _____

Data nașterii _____

Clasa _____

Structura teritorială de asistență psihopedagogică privind formele de implicare a elevului în activitățile educaționale la nivel de clasă și instituție:

☐ totală

☐ parțială

☐ ocazională

2. **Particularități individuale de dezvoltare a elevului**

Domeniul de dezvoltare	Descrierea succintă a nivelului actual	Puncte forte	Necesități
Fizic			

Domeniul de dezvoltare	Descrierea succinta a nivelului actual	Puncte forte	Necesități
Cognitiv			
Socio emoțional			
Comportament adaptiv			

3. Servicii de suport ce urmează a fi prestate

Denumirea serviciului	Specialistul care va presta, locul	Data încadrării elevului în serviciu	Perioada/frecvența

4. Tip curriculum la discipline de studiu

Nr. crt	Disciplina de studiu	CG	CGA	Nr. crt	CM	Disciplina de studiu	CG	CGA	CM
				1					
				2					
				3					
				4					
				5					
				6					
				7					
				8					
				9					
				0					

Este scutit de studierea unor discipline școlare sau unele discipline sunt excluse/comasate

☐ Nu

☐ Da (a indica disciplina/disciplinele)

5. Adaptări

Adaptări psihopedagogice	Adaptări în materie de evaluare	

Necesită echipament specializat:

☐ Nu

☐ Da (a indica echipamentul necesar)

6. Evaluări

Domeniul de evaluare	Perioada/ data	Note privind rezultatele evaluării (data, specialistul care a evaluat etc.)

7. Activități de pregătire a tranziției elevului

Activitatea planificată	Periodicitatea /data	Responsabil	Parteneri	Rezultate scontate

8. Activități de consultare a părinților/implicare a părinților/altor reprezentanți legali în procesul PEI

Activitatea planificată	Data	Responsabil				Rezultate scontate
		părinte	CD	CDS	alți specialiști	

Surse de informare în procesul de elaborare a PEI

	Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului (SAP)
	PEI precedent
	Părinții/reprezentantul legal al copilului
	Elevul
	Alte (de indicat)

Membrii echipei de elaborare a PEI:

Nume prenume	Funcția	Semnătura

Consultarea PEI cu părinții/reprezentantul legali și elevul

PEI a fost consultat cu părinții/reprezentantul legal:

Numele, prenumele părintelui/reprezentantului legal _____

Semnătura _____ Data _____

PEI a fost consultat cu elevul:

Semnătura _____ Data _____

Domeniul de dezvoltare	Data	Nume, prenume specialist	Progrese înregistrate	
			La finele semestrului I al anului de studii _____	La finele anului de studii _____
Fizic				
Limba și comunicare				
Cognitiv				
Socio-emoțional				
Comportament adaptativ				

Anexa 3
Lista de control pentru autoevaluarea unui demers didactic individualizat
(în funcție de tipul de lecție)

Nr. crt.	Indicatori	Criterii de autoapreciere			Comentarii
		În mare măsură	În măsură medie	În mică măsură	
Crearea mediului educațional incluziv					
1.	Organizez spațiul de învățare pentru elevi, ținând cont de particularitățile și necesitățile individuale de învățare și dezvoltare ale copiilor.				
2.	Cunosc și respect diferențele dintre elevi.				
3.	Tratez elevii cu respect.				
4.	Încurajez fiecare elev pentru a-și dezvolta potențialul.				
5.	Tratez elevii în mod egal.				
6.	Stimulez comunicarea dintre elevi și colaborarea reciprocă.				
7.	Reduc barierele în învățare prin crearea condițiilor și adaptărilor rezonabile (materiale, mijloace didactice).				
8.	Manifest autoritatea constructiv (deciziile mele sunt aduse la cunoștința elevilor, sunt discutate și analizate problemele elevilor, identificându-se soluții optime).				
9.	Asigur respectarea regulilor de conduită la lecții și intervin adecvat în situații de nerespectare.				

Dirijarea învățării/ Organizarea procesului educațional din perspectiva individualizării					
1.	Planific predarea, ținând cont de procesul de învățare a tuturor elevilor.				
2.	Lecția mea încurajează participarea tuturor elevilor, ținând cont de potențialul și necesitățile tuturor.				
3.	Lecția mea stimulează înțelegerea și acceptarea diferențelor.				
4.	Sunt preocupată de organizarea activităților de grup, astfel încât toți elevii să se simtă valoroși.				
5.	Selectez strategii de predare-învățare-evaluare, pornind de la potențialul și necesitățile elevului, ținând cont de: ○ finalitățile de învățare stabilite, conținuturile de învățare; ○ stilul propriu de învățare al elevului (auditiv, vizual, kinestezic); ○ tipul de inteligență predominant (verbal-lingvistică, logico-matematică, vizual-spațială, muzical-ritmică, corporal-kinestezică, naturalist, intrapersonal, interpersonal, existențială)?				
6.	○ Proiectez demersul didactic, selectând/ adaptând strategiile de predare-învățare la potențialul și necesitățile elevului; ○ <u>exemple de adaptări psihopedagogice:</u> ○ elaborez sarcini individualizate și diferențiate în concordanță cu potențialul și nevoile elevilor;				

	○ selectez/elaborez materiale didactice stimulative și sugestive; ○ divizez sarcinile mai mari în sarcini mai mici; ○ ofer instrucțiuni simple, pe etape, un algoritm de urmat, simplificarea vocabularului; ○ propun elevului mai multe sarcini de subliniere, încercuire, evidențiere, bifare, desen; ○ înregistrări audio/video; ○ organizez poziționare strategică a locului elevului în sala de clasă și în bancă; ○ altele (de specificat)_____				
7.	Utilizez în cadrul lecției tehnologii asistive și echipamente în corespundere cu necesitățile elevului cu cerințe educaționale speciale: ○ dispozitive pentru citit: lupă, riglă/ echer la lectură; ○ pentru scris: computer/notebook cu tastă și accesorii adaptate; ○ dispozitive de comunicare: dictafon, computer, casetofon, proiector de imagini; ○ amplificator de sunet; ○ software care transformă sunetul în text; ○ software educaționale; ○ altele (de specificat)_____				
8.	Colaborez cu cadrul didactic de sprijin (organizarea și desfășurarea lecției după metoda ERRE).				
9.	Coordonez toate acțiunile, adaptările curriculare cu administrația instituției, dirigintele și părintele copilului.				

Evaluarea progresului școlar al elevilor cu cerințe educaționale speciale

1.	Evaluez progresul elevilor în raport cu propriile rezultate anterioare și aplicarea unui curriculum relevant potențialului și necesităților elevilor, care promovează bunăstarea, dezvoltarea și învățarea.				
2.	Apreciez/evaluez elevii în corespundere cu realizarea obiectivelor din Planul educațional individualizat (PEI).				
3.	Elaborez teste individualizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (pentru elevii cu curriculum modificat).				
4.	Adaptezi strategiile de evaluare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale: ○ forma de evaluare (scrisă, orală); răspunsuri orale/scrise; înregistrări pe bande sonore; ○ timpul destinat efectuării evaluărilor (oferă timp suplimentar, pauze mai frecvente); ○ formatul este simplificat, cu indicarea spațiilor pentru scriere; caractere mai groase; ○ sisteme de comunicare auxiliare și de suplinire; ○ altele (de specificat)_____				
5.	Evaluarea elaborată de mine contribuie la creșterea performanțelor, asigurarea progresului în dezvoltarea elevului.				

Caracteristici ale mediului dezvoltativ care pot fi observate:

- Atmosferă pozitivă și binevoitoare - elevii sunt încurajați să-și expună opinia, se ține cont de nevoile și starea de bine a elevului.
- Mediul dezvoltativ este prietenos și securizat, interesant și atractiv, adaptat la nevoile elevilor.
- Se apreciază meritele elevilor, sunt lăudați, încurajați și apreciați la justa valoare pentru efortul depus în cadrul orelor.
- Cadrul didactic se focalizează pe aspectele pozitive și pe progresele înregistrate de elev, cunoaște punctele forte, interesele, preferințele/ne-preferințele, abilitățile și necesitățile elevului și le valorifică în cadrul orelor de limba engleză.
- Fiecare elev se simte acceptat în clasă.
- Elevii se ajută reciproc.
- Elevii sunt implicați activ în propriul proces de învățare.
- Elevii învață prin cooperare.
- Regulile de conduită la lecții sunt clare, flexibile și sunt elaborate pentru toată clasă, fiind respectate de toți, inclusiv de cadrul didactic; sunt discutate măsurile care se aplică dacă o regulă nu este respectată.
- Cadrul didactic elaborează împreună cu elevii reguli de conduită la lecții la începutul anului școlar și le adaptează în proces la specificul clasei și îmbunătățește mecanismele constructive de disciplinare.

Indicatori	Da/Nu
Îmi tratez elevii cu respect? (sunt apreciate meritele elevilor, sunt lăudați, încurajați și apreciați la justa valoare pentru efortul depus)	
Manifest încredere în toți elevii? (se ține cont de părerea elevilor, abilitățile și necesitățile acestora, se manifestă interes față de mesajul transmis, disponibilitate pentru ascultare)	
Toți elevii au responsabilități în clasă? (rolurile și funcțiile sunt distribuite echitabil în clasă, ținând cont de potențialul și punctele forte ale elevilor)	
Încurajez fiecare elev pentru a-și dezvolta potențialul? (focalizarea pe aspectele pozitive și atenția acordată progreselor înregistrate de elev, cadrul didactic cunoaște punctele forte, interesele, preferințele/ne-preferințele, abilitățile și necesitățile elevului și se valorifică potențialul acestuia la ore)	
Îmi manifest autoritatea constructiv? (relația dintre elevi și cadru didactic sunt bazate pe respect, reciprocitate și responsabilitate. Deciziile cadrului didactic sunt aduse la cunoștința elevilor, sunt discutate și analizate problemele elevilor, identificându-se soluții optime)	
Am elaborat împreună cu elevii reguli de conduită la lecții? (regulile sunt clare, flexibile, sunt elaborate pentru toată clasă, respectate de toți, inclusiv de cadrul didactic, sunt discutate măsurile care se aplică dacă o regulă nu este respectată)	
Îmi pasă de fiecare elev și îl consider o personalitate? (sunt acceptate diferențele individuale, așteptările sunt realiste față de elev, adaptate nevoilor și potențialului de dezvoltare, se respectă ritmul propriu al copilului, se evită comparațiile și competiția dintre elevi)	
Cunosc și respect diferențele dintre elevi? (elevii nu sunt discriminați, marginalizați, comparați, etichetați, se acceptă diferențele și unicitatea fiecăruia)	
Încurajez cooperarea, atmosfera de bună înțelegere sau mă interesează numai rezultatele academice? (în clasă domină o atmosferă pozitivă, elevii sunt încurajați să-și expună opinia, se ține cont de nevoile și starea de sănătate a elevului)	

Sunt un cadru didactic flexibil și sociabil? (comunicare asertivă, deschidere și atitudine pozitivă față de elevi, părinți, responsabilitate și conștiinciozitate, empatie și corectitudine în raport cu aprecierea elevului și situația acestuia)	
Încurajez și apreciez întotdeauna toți elevii pentru efortul depus? (sunt recunoscute eforturile și capacitățile tuturor elevilor, aprecierea este obiectivă și corectă, ținând cont de particularitățile individuale și potențialul fiecărui elev)	
Mă comport sincer și previzibil față de elevii mei? (deschidere, bunăvoință, acceptare necondiționată, atitudine pozitivă, empatie și grijă față de elevi)	
Sunt calm (ă) în situații critice și procedez într-o manieră orientată spre soluție? (manifest cumpătare, toleranță față de cei din jur, capacitatea de a analiza și a identifica soluții optime fără a-l responsabiliza pe elev pentru frustrările personale, interes sincer față de problemele elevului)	
Încerc să-mi percep elevii în unicitatea lor cu mediile și nevoile lor de viață și să-i înțeleg? (respectarea unicității și individualității, respect pentru persoană și nu pentru comportamentele sale, acceptare necondiționată)	
Îmi ascult elevii, opiniile lor sunt importante pentru mine și includ contribuțiile lor în procesul meu didactic în mod constructiv? (se ține cont de opiniile, nevoile, emoțiile, sentimentele și convingerile elevilor, fără a critica pentru părerea pe care o împărtășește)	
Organizez spațiul de învățare pentru elevi ținând cont de particularitățile și necesitățile individuale de învățare și dezvoltare ale copiilor? (mediul este prietenos, dezvoltativ și securizat, interesant și atractiv, adaptat la nevoile elevilor)	
Sunt conștient (ă) de impactul modelului meu și modelez abilități personale și sociale? (cadru didactic este un exemplu pozitiv pentru elevi, are principii și valori incluzive, comportament decent, respectuos și atitudine pozitivă față de toți elevii)	

NAME:

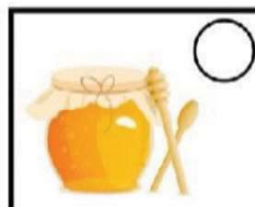
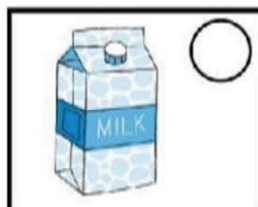
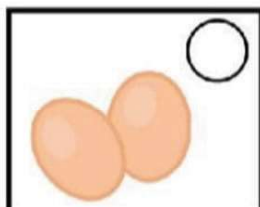
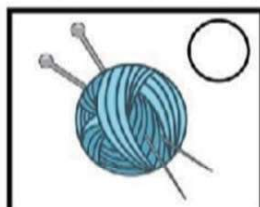
FARM ANIMALS

Read the passage 3 times and colour the hay.
Answer the questions.

I am a hen.
I am small and brown.
My young is called a chick.
I give you eggs.
My home is called a chicken coop.
I eat worms and grains.
I say cluck! cluck!

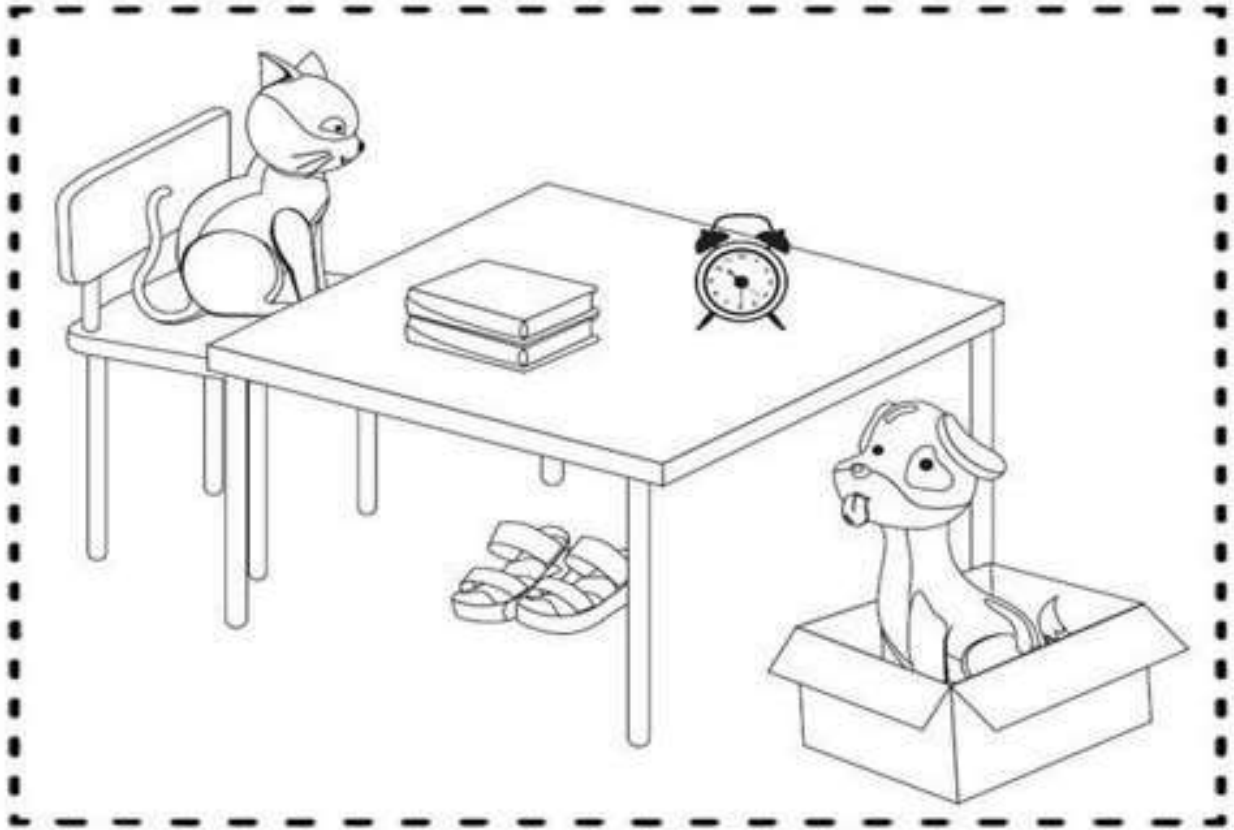
1. I give you

Check the picture that matches the story.

2. I am a duck.	☐ true ☐ false
3. My young is called a	☐ chick ☐ hen ☐ rooster ☐ chicken
4. I eat	☐ hay and grains ☐ worms and grains ☐ grains and milk

Look and complete with a preposition of place

- 1- The dog is _____ the box .**
- 2- The books are _____ the table .**
- 3- The clock is _____ the books .**
- 4- The shoes are _____ the table .**
- 5- The cat is _____ the chair .**

NAME:

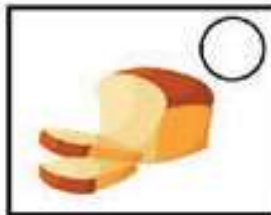
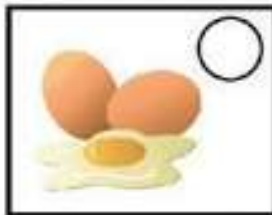
FARM ANIMALS

Read the passage 3 times and colour the hay.
Answer the questions.

I am a duck.
I have a yellow bill.
My young is called a duckling.
I waddle and swim in the pond.
I eat vegetables and worms.
I say quack! quack!

1. I eat

Check the picture that matches the story.

2. I am a chicken.	☐ true	☐ false
3. My young is called a	☐ drake	☐ hen
	☐ duckling	☐ chick
4. I swim in the	☐ pond	☐ river
	☐ ocean	☐ tub

© Copyright English Created Resources 2021. All rights reserved.

BIBLIOGRAFIE

1. Bucun, N., Paladi, O., Rusnac, V., Lungu, T. Asigurarea activității psihologice în învățământul general din Republica Moldova: provocări și oportunități. În: Studiu științific Politici naționale și internaționale de asigurare a activității psihologice în sistemul de învățământ general. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2020.
2. Codul Educației al Republicii Moldova, nr.152 din 17.07.2014, publicat în Monitorul Oficial în 24.10.2014, Nr.3, 19-324 art.634. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138940&lang=ro#
3. Eftodi A., Cazac A., Filip G., Galben S. Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare. Ghid metodologic. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017, p. 159. ISBN 978-9975-53-926-5.
4. Eftodi A., Galben S., Budan M., Bîlici M. Planul educațional individualizat. Structura-model și ghidul de implementare. Ediție revizuită și adaptată, Chișinău, 2017, p.67. ISBN 978-9975-53-923-4.
5. Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului, ordinul ME nr. 99 din 26.02.2015.
6. Lungu, T. Asistența psihologică a copiilor cu cerințe educaționale speciale în instituțiile de învățământ general. În: Materialele Conferinței Științifice cu Participare Internațională „Educația de calitate în contextul provocărilor societale”, Secțiunea 3. Dezvoltarea serviciului psihologic în învățământul general din perspectiva abordărilor societale, Chișinău: 21 octombrie 2022, Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, p.497-504. ISBN 978-9975-46-638.
7. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului, ordinul ME nr.970 din 11.10.2013. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf.
8. Regulamentul-cadru al Comisiei multidisciplinare intrașcolare din instituția de învățământ primar, secundar, ciclul I și II, ordinul MECC nr. 683 din 03.06.2019.
9. Rusnac, V., Lungu, T. Structuri de asistență psihopedagogică - prioritate în asigurarea asistenței psihologice din sistemul de învățământ general din Republica Moldova. În: Studiu științific Politici naționale și internaționale de asigurare a activității psihologice în sistemul de învățământ general. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2020.
10. Rusnac, V., Cara, A., Lungu, T., (et. al). Împreună I. Implementarea educației incluzive în instituții de învățământ profesional tehnic. Ghid metodologic, aprobat prin ordinul MEC nr. 135 din 02.03.2022. Chișinău: S. n., 2022, 196 p. ISBN 978-9975-3326-6.
11. Țîbuleac, A., Lungu, T., Munca-Aftenev, D. Panfil, D., Through Inclusive Lenses in Moldova Didactic support for English Teachers from Secondary Education. Chișinău: Print-Caro, 2023. 259 p. ISBN 978-9975-165-72-3. ISBN 978-9975-165-73-0 (PDF). Disponibil: <https://files.peacecorps.gov/documents/TEFL.pdf>.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

UPSC
CENTRUL DE
FORMARE CONTINUĂ
ȘI LEADERSHIP

